

parlament

bkk 3. /megkezdte tanácskozását 26.folyt./um

nagy miklós /pest megye, 28. vk./ , a kulturális kapcsolatok

intézetének elnökhelyettese rámutatott: amikor az 1971-es költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot megszavaztuk, bizalmat szavazunk kormányunk külpolitikájának is. korunkban egy ország külpolitikai kapcsolatait nemcsak a minisztériumok, a hivatásos diplomaták alakítják: számos különböző rendeltetésű nemzetközi szervezettől kezdve a politikai, gazdasági, kulturális és tudományos jellegű egyéni utazásokon, delegációcseréken keresztül egészen a tömegturizmusig mindennek megvan a maga külpolitikai szerepe és jelentősége. az országgyűlésnek is megvannak a maga külkapcsolatai, részt veszünk például - mint alapító tagok - az interparlamentáris unió munkájában. a világpolitika változása, a légkör javulása az unióban is érezteti kedvező hatását, a konstruktív együttműködés korszakának kibontakozását azonban változatlanul akadályozza az imperializmus, a vietnami és közel-keleti agresszió. a szocialista országok képviselőinek következetes magatartása, együttműködése mindazokkal, akiknek nézetei az emberiség nagy kérdéseiben, a háború és béke, a társadalmi haladás, az antiimperializmus ügyében a miénkkel megegyezik vagy ahhoz közel áll, lassan mégis kedvezőbb légkört teremtett az unióban is. legutóbb a yaoundéban tartott tanácsülésen ugyan még mindig nem sikerült kedvező döntést elérni a német demokratikus köztársaság és a koreai népi demokratikus köztársaság felvételi kérelmének teljesítésében, a vita hangneme - a két hidegháborús felszólalás ellenére - azonban sokkal mértéktartóbb és konstruktívabb volt az eddigieknél. kedvező határozatot hozott a tanácsülés az európai együttműködéssel és biztonsággal foglalkozó interparlamentáris konferencia 1972 novemberében történő összehívásáról.

- országgyűlésünk külpolitikai kapcsolatainak másik fő területe - folytatta nagy miklós - parlamenti delegációk cseréje, magyar országgyűlési vezetők és képviselők külföldi látogatása, külföldiek fogadása idehaza. úgy vélem, hogy lehetőségeink e téren még nincsenek kimerítve, különösen a munka jellegű kapcsolatok szélesítését tartom szükségesnek mind a szocialista országok, mind a más társadalmi rendszerű országok parlamentjeivel, képviselőivel. hazánk politikai, gazdasági érdekei egyaránt megkívánják, hogy bővítsük, fejlesszük kapcsolatainkat elsősorban a testvéri szocialista országokkal, de - a szocialista elkötelezettséget, nemzeti érdekeket szem előtt tartva, a kölcsönös előnyök alapján - valamennyi olyan országgal, amely a nemzetközi érintkezés és együttműködés normáit tisztelőben tartja. kormányunk külpolitikája ezeket a célokat szolgálja.

a törvényjavaslatot elfogadta.

?/folyt.köv./

-154 -

19.10/um

M 1945

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590
sp. 18. / a kpvd sz

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belpolitikai különkiadás

1972. június 23.

parlament

bkk. 1. dr. korom Mihály felszólalása

tf/e bs

1972. június 23.

rendelkezésre bocsátjuk dr. korom Mihály igazságügyminiszter beszédét, amely az országgyűlés pénteki ülésén hangzik el. az anyag e m b a r g ó s !

x x x

- állam és jogrendszerünkben fontos szerepük van az igazságszolgáltatásra vonatkozó jogszabályoknak. alkotmányunk 5. fejezete tartalmazza a bíróságok működésének és szervezetének legfontosabb alapelveit, a részletes szabályok megalkotását pedig törvényre utalja. az előterjesztett törvényjavaslat ennek a célnak kíván eleget tenni azzal, hogy részletesen szabályozza a bíróságok szervezetével és hatáskörével összefüggő kérdéseket.

- a törvényjavaslat kidolgozása során - az alkotmányban foglalt alapvető rendelkezésekkel összhangban - az államélet és a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének, jogrendszerünk korszerűsítésének követelményei vezettek bennünket.

- bíróságaink feladata az egyik legfontosabb állami tevékenység: az igazságszolgáltatás. olyan jelentős értékek és fontos érdekek felett kell őrködniük, mint társadalmunk védelme, az állampolgárok jogainak érvényre juttatása, a jogviták igazságos eldöntése. hazánkban szilárd a törvényes rend. aki törvényeinket megsérti, megbüntetjük. ugyanakkor jogrendszerünk minden becsületes állampolgár számára biztosítja a nyugodt és félelem nélküli életet.

/folyt.köv./

- 1 -

M

bkk. 1. /dr. korom mihály...1.folyt./e

biróságainknak jelentős szerepük van e fontos elvek megvalósításában. a rájuk bízott feladatok további jó ellátásának feltételeihez járul hozzá a törvényjavaslat. fontos láncszeme ez azoknak a magasszintű jogszabályoknak, amelyek - a társadalmunkban bekövetkezett változásokkal összhangban - az igazságszolgáltatás továbbfejlesztését szolgálják. csak példaképpen hivatkozom a btk már elfogadott módosítására, a polgári és büntető eljárási jogszabályok napirenden lévő korszerűsítésére, vagy éppen az országgyűlés mostani ülésén előterjesztett ügyész törvényjavaslatra.

- a jelenleg hatályban lévő bírósági szervezeti törvényt csaknem két évtizeddel ezelőtt alkotta meg országgyűlésünk. a mostani törvényjavaslatot az elmúlt évtizedek gyakorlati tapasztalatainak felhasználásával, a jelen és a jövő követelményeinek figyelembe vételével készítettük elő. rendelkezései arra hivatottak, hogy egész igazságszolgáltatásunk munkája hatékonyabbá váljék.

ezután dr. korom mihály arról a munkáról beszélt, amelyet a bíróságok és a döntőbizottságok végeznek.

- a bíróságok és döntőbizottságok évente az ügyek százezeivel foglalkoznak. 1971-ben első fokon csaknem 100 000 büntető és 200 000 polgári peres ügy indult a bíróságokon. a gazdasági döntőbizottságok több mint 35 000, a területi munkaügyi döntőbizottságok pedig mintegy 14 000 munkaügyi vitában hoztak megfelelő határozatot. a bíróságokon és döntőbizottságokon évente több millió állampolgár fordul meg.

- a számadatok mindennél jobban mutatják, hogy az igazságszolgáltatás szerveinek kapcsolata a lakossággal milyen kiterjedt. a törvényes és igazságos döntés, a jogi felvilágosítás és tanácsadás azonban nem pusztán az érintett állampolgárok ügye, hanem társadalmi hatása is. ha az igazságszolgáltatás különféle szervezeteiben dolgozók jól végzik munkájukat, az nagyban elősegíti a közrend, közbiztonság erősödését, a törvénytisztelő közszellem fokozását, az állampolgári fegyelem megszilárdítását, a társadalmi együttélés szabályainak jobb megtartását és nem utolsósorban a jogsértések megelőzését is szolgálja.

Igazságügyi hatóságaink vezetői és munkatársai a nagy munkateher ellenére is alapjában jól és becsülettel teljesítik kötelességeiket és hathatósan segítik elő jogpolitikánk gyakorlati megvalósítását, a szocialista törvényesség biztosítását. a munka elismerése további erőfeszítésre ösztönzi az igazságszolgáltatás valamennyi dolgozóját.

/folyt.köv./

14

bkk. 1. /dr. korom mihály...2.folyt./e

- a nagy munkateherről szólva nem lehet hallgatni néhány olyan körülményről, amely ma nagy mértékben nehezíti és lassítja az ügyintézését. gondolok itt többek között eljárási jogszabályaink bonyolultságára, nehézkességére, amelyeket még ebben az esztendőben jelentősen egyszerűsíteni fogunk. de szólni kell a gyakorta tapasztalható alaptalan pereskedésekről is. ma az a helyzet, hogy a bíróság minden hozzá érkezett ügygel érdemben köteles foglalkozni akkor is, ha előre látható, hogy az igény alaptalan. arany jános óta kevés változás történt a „ha per, ugymond, hadd legyen per!”, felfogáson. ez pedig jelentékeny mértékben leköti és terheli az igazságszolgáltatás dolgozóit és elvonja őket a valóságos jogviták eldöntésétől, legalábbis sok esetben a fontos kérdések eldöntésének elhúzódásához vezet. az eljárási törvények módosítására irányuló munkánkban arra törekszünk, hogy ezt a „betegséget”, megfelelő jogszabályok is segítsék megszüntetni. mindezt úgy kell megvalósítani, hogy egyetlen állampolgárt sem akadályozzunk a jogos érdekeinek bírósági védelmében, és a szocialista törvényesség érvényesülése csorbát ne szenvedjen. ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy az állampolgárok felfogásán, szemléletén is változtassunk, mert meggyőződésünk, hogy nem helyes, ha rögtön rendőrről, vagy bíróról kiáltanak, amikor a vita más úton-módon is rendezhető.

a miniszter a továbbiakban az előterjesztett törvényjavaslat legfontosabb rendelkezéseiről szól:

tisztelt képviselő elvtársak!

- alkotmányunk kimondja, hogy a magyar népköztársaságban az igazságszolgáltatást a bíróságok gyakorolják. a bírói igazságszolgáltatás alkotmányos alapelve érvényesítésének fontos feltétele, hogy magas szintű jogszabály egyértelműen határozza meg a bírósági hatáskörbe tartozó ügyek körét. ennek a követelménynek tesz eleget a törvényjavaslat, amikor kimondja, hogy a bíróság dönt a büntető és a polgári jogi ügyekben, a családjogi vitákban, valamint a munkaügyi és a szövetkezeti tagsági viszonytal kapcsolatos legfontosabb kérdésekben.

/folyt.köv./

14

bkk. 1. /dr. korom Mihály...3.folyt./e

- az igazságszolgáltatás egységének fontos alapelvét juttatja most következetesen érvényre a törvényjavaslat azáltal is, hogy az eddigi államigazgatási jellegű gazdasági és területi munkaügyi döntőbizottságokat bíróságokká alakítja át. ezzel a szabályozással jelentékeny mértékben egyszerűsítjük és áttekinthetőbbé tesszük az igazságszolgáltatási szervezet rendszerét, hiszen megszüntetjük a tarkaságot, párhuzamosságot, a széttagoltságot. az eddigi szervezeti rendszer bonyolultságát mutatja, hogy az állampolgárok és az állami gazdálkodó szervek munkaügyi, továbbá a vállalatok, szövetkezetek gazdasági jogvitáinak eldöntésénél épp úgy megtalálhatóak a bíróságok, mint a különböző döntőbizottságok. az élet nem teljes következetességgel alakította ki ezt a helyzetet, amelyen társadalmi fejlődésünk folytán ma már változtatnunk kell. meggyőződésünk, hogy a javasolt megoldások nemcsak az igazságszolgáltatás egységét, a bíróságok hatékonyabb irányítását segítik elő, hanem hasznára válnak az állampolgároknak is, akiknek az igazságszolgáltatás körébe tartozó ügyeikkel nem kell a különféle fórumok utvesztőiben bukdácsolniuk.

a félreértések elkerülése végett le kell szögezni, hogy a törvényjavaslat nem fetisizálja a bírósági hatáskört. a kedvező tapasztalatok alapján elismeri egyes államigazgatási szervek közreműködésének szükségességét meghatározott jogviták eldöntésében. az egyszerűbb és gyorsabb, s ugyanakkor szakszerű ügyintézés megfelelően biztosítható például a tanácsok keretében. ezért hiba lenne, ha a jogviták eldöntésének bírósági útját még jobban kiterjesztenék vagy azt kizárólagossá tennék.

ilyen megoldás éppen ellenkező hatást váltana ki, mint amire törekszünk az államszervezet egyszerűsítésével, a gyors és hatékony ügyintézés feltételeinek megteremtésével. az államigazgatási szervek hatáskörében maradó jogviták esetében a bírói igazságszolgáltatás fontos elve úgy jut érvényre, hogy az állampolgárok alapvető jogait és kötelelességeit érintő ügyekben hozott határozatok bíróság előtti megtámadásának lehetőségét biztosítjuk. természetesen a most előterjesztett törvényjavaslat a vázolt kérdéseknek csak alapvető elveit, azok szervezeti megoldásait tartalmazhatja, csak részletes hatásköri szabályozás az eljárási törvények feladata.

- a bíróságok állami szervezetünkben különleges helyet foglalnak el. különleges helyzetük nem valami kivételettségből, hanem a bírói függetlenségből ered. ezért kell a vezetésük, irányításuk elveit és módszereit törvényben pontosan szabályozni.

/folyt.köv./

bkk. 1. /dr. korom Mihály...4.folyt./e

ezt szolgálják a törvényjavaslat azon rendelkezései, amelyek megfogalmazzák a legfelsőbb bíróság és az igazságügyi minisztérium feladatait. világos, hogy mind a legfelsőbb bíróság, mind az igazságügyi minisztérium tevékenységének fő tartalma arra irányul, hogy bíróságaink ítélkezése megfeleljen törvényeinknek, a szocialista állam jogpolitikájának, találkozzék a becsületes dolgozók, a társadalom egyetértésével.

- alkotmányunknak megfelelően rendelkezik úgy a törvényjavaslat, hogy a legfelsőbb bíróság gyakorol elvi irányítást az összes bíróságok bírói működése és ítélkezése felett. ennek érdekében mondja ki azt is, hogy a legfelsőbb bíróság irányelvei és elvi döntései a bíróságok számára kötelezőek. a törvényesség és a jogalkalmazás egységének érdekeit szolgálja e rendelkezés.

- ugyancsak ezt a célt szolgálja, hogy a legfelsőbb bíróságon gazdasági és munkaügyi kollégiumokat hozunk létre, amelyek szervezetenként is elősegítik az egész igazságszolgáltatás munkájának jó áttekintését és az egységes irányítás hatékonyságának növelését. ha ehhez még hozzátesszük, hogy változatlan marad a legfelsőbb bíróság elnökének a jogerős bírósági ítéletekkel kapcsolatos törvényességi óvási joga, illetőleg ezek elbírálásának a legmagasabb bírói hatáskörben való megtartása vagy a jogértelmezési feladat kiemelése, akkor még világosabban jut kifejezésre a legfelsőbb bíróság alkotmányos szerepének teljesen indokolt növekedése.

- az előterjesztett törvényjavaslat - egyezően az eddigi helyzettel - azt is rögzíti, hogy az igazságügyminiszter felügyeletet gyakorol a bíróságok általános működése felett, aláhuzva, hogy e tevékenysége nem sértheti a bírói függetlenséget.

- más módon valósul meg tehát az ítélkezési tevékenység és az általános működés irányítása. ebből sok minden következik, mindenekelőtt jó lenne, ha minden állampolgár megértené: az igazságügyi minisztérium és maga a miniszter sem avatkozhat bele bírósági ügyekbe, ítéletekbe, mert arra a - nagyon helyes megfontolások alapján alkotott - jogszabályok nem adnak lehetőséget.

/folyt.köv./

bkk. 1. /dr. korom mihály...5.folyt./e

a félreértések elkerülése végett alá kell huzni: a törvényjavaslat az igazságügyi minisztériumot nem minősíti az igazságszolgáltatási tevékenység pusztá szemlélőjévé. fontos feladata az igazságügyminiszternek, hogy a jogerős ítéletek alapján elemezze és értékelje az ítélkezési gyakorlatot, figyelemmel kíséresse a bíróságok ítélkezésének társadalmi hatását, időszerűségét és hatékonyságát, összegezve az állampolgárok pereiből, a vállalatok, szövetkezetek jogvitáiból, a bűnügyekből megállapítható általánosítható tapasztalatokat, a jogsértések okait és körülményeit. mindezek alapján általános érvényű intézkedéseket kell tennie, illetve kezdeményeznie.

- a minisztériumról mondottak teljes mértékben vonatkoznak a bíróságokat vezető elnökök és más tisztségviselők irányító tevékenységére is.

- a törvényjavaslatnak a bírák választására vonatkozó rendelkezései ugyancsak teljes összhangban vannak alkotmányunkkal. a hivatásos bírák választásával - a legfelsőbb bíróság bíróit kivéve - több mint két évtizedes gyakorlatot adunk át a múltnak. az a tény, hogy a hivatásos bírák választása oly magas állami vezető testület hatáskörébe került, mint népköztársaságunk elnöki tanácsa, kifejezésre juttatja a bírói tevékenység fontosságát, a bírák társadalmi megbecsülésének növekedését. egyben ez fontos biztosítéka a bírói függetlenségnek és az igazságszolgáltatás demokratizmusának is. a határozatlan időre történő választás pedig arra hivatott, hogy erősítse tovább a bírói élethivatást és a becsületesen dolgozó bírák helyzetét, hiszen őket felmenteni, visszahívni csak a törvényben meghatározott nyomós okokból lehet, és arra szintén csak az elnöki tanács jogosult. szeretném aláhuzni, hogy a bírói karból eddig is nagyon-nagyon ritkán kellett egyeseket eltávolítani, mert méltatlanná váltak bírói tisztségükre. ez a tény jól mutatja bíráink hivatástudatának magas fokát, és bizonyos, hogy a jövőben is méltóak lesznek a megtisztelő bizalomra. a választás és a kinevezés különválasztása is azt juttatja kifejezésre, hogy a bírói ítélkezési tevékenység és az igazgatási munka más-más jellegű az igazságszolgáltatás szervezetében.

- a bírói függetlenség helyes értelmezéséhez hozzátartozik annak hangsúlyozása is, hogy az nem jelent valamiféle szabadosságot, mindentől való függetlenséget. bíráink a szocialista állam és társadalom ügyét szolgálják, annak törvényeit alkalmazzák.
/folyt.köv./

bkk. 1. /dr. korom mihály...6.folyt./e

a jövőben is nagy figyelmet fordítunk arra, hogy az igazságszolgáltatás minden dolgozója rendszeresen képezze magát, növelje politikai és szakmai tudását, mert csakis így képes lépést tartani a társadalmunk fejlődéséből adódó mind magasabb követelményekkel.

- a törvényjavaslat lehetővé teszi, hogy az eljárási törvényekben meghatározandó esetekben bírósági tanács helyett első fokon egyesbíró hozzon döntést. esetleges tévhittek vagy félreértések elkerülése végett szeretném leszögezni, hogy az igazságszolgáltatásban a nép részvételének alkotmányos elvét fő szabályként változatlanul hagyjuk. a dolgozó nép közvetlen részvételét biztosító ülnökrendszer a szocialista igazságszolgáltatás nagy vívmánya. kifejezi rendszerünk demokratizmusát. a gyakorlat jól igazolta az ülnökrendszer életrevalóságát. az igazságszolgáltatás gyakorlati tapasztalatai azonban arra hívták fel a figyelmet, hogy vannak a bírósági eljárásban olyan szakaszok vagy ügycsoportok, amikor az ülnökök részvételének előírása szükségtelen. az egyesbírói hatáskör tervezett bevezetése pedig nem hogy csökkentené, hanem inkább növeli az ülnökbíráskodás súlyát azzal, hogy ott írja majd elő a nem hivatásos bírák részvételét, ahol az igazából fontos és szükséges az adott ügy helyes megítéléséhez. úgy véljük, hogy a szocialista demokratizmus erősítését az igazságszolgáltatásban is akkor fogjuk fel helyesen, ha annak tartalmára fordítjuk a fő figyelmet, nem pedig a formális elemekre.

tisztelt országgyűlés!

- bizonyos, hogy az új bírósági törvény, valamint a hozzá kapcsolódó többi jogszabály és azok sikeres végrehajtása - elősegíti igazságszolgáltatásunk további fejlesztését. a bírói testület minden tagja és valamennyi dolgozónk is még felelősségteljesebben és színvonalasabban teljesíti megtisztelő feladatát társadalmunk javára és népünk megalégedésére.

- a minisztertanács megbízásából kérem, hogy az előterjesztett törvényjavaslatot a tisztelt országgyűlés vitassa meg, fogadja el és iktassa az ország törvényei közé. /mti/

...-

bkk 2. dr. szakács ödön beszéde

tf um bs

1972. június 23.

rendelkezésre bocsátjuk dr. szakács ödön, a legfelsőbb
-----
biróság elnöke beszédét, amely az országgyűlés pénteki ülésén
hangzik el. az anyag e m b a r g ó s !

x x x

- az államélet továbbfejlesztésének igénye nem elégíthető ki az igazságszolgáltatás fejlesztése nélkül. az igazságszolgáltatás fejlesztésének pedig alapvető feltétele a jogszabályok helyes alkalmazását biztosító bírósági szervezet megteremtése is.

- az alkotmány - jelentőségének megfelelően - külön fejezetet szentel a bírósági szervezeteknek, természetesen csak a legalapvetőbb elveket tartalmazza, de utal arra, hogy a bíróságokra vonatkozó szabályokat külön törvény állapítja meg.

- ennek megfelelően került az országgyűlés elé a bíróságokról szóló törvényjavaslat, amely az alkotmányban foglalt alapvető elvekkel összhangban továbbfejleszti az igazságszolgáltatás funkcióját ellátó bírósági szervezetet és annak működését.

- a bírósági eljárást jellemző garanciális rendelkezésekre tekintettel indokoltan merült fel dolgozóink legszélesebb körében az az igény, hogy a munkaügyi vitákat bíróság intézze.

- gazdasági mechanizmusunk új rendszerében szűkültek a gazdálkodó szervek egymás közötti vitáinak intézésében az igazgatási jellegű elemek, ugyanakkor döntő súlyúvá váltak az igazságszolgáltatási jellegű polgári jogi elemek. mindez szükség-szerűen felvetette azt az igényt is, hogy a szocialista szervezetek közötti jogvitás ügyeket a gazdasági döntőbizottságok helyett a jövőben a bíróságok intézzék.

/folyt.köv./

- 8 -

Nf

bkk 2. /dr. szakács ödön 1.folyt./um

- mindezekre a helyes megfontolásokra tekintettel a javaslat lényegesen kiszélesíti a bírósági hatáskört, egyrészt az eddigi gazdasági döntőbizottsági eljárásra tartozó ügyekben a közvetlen bírósági hatáskör megállapításával, másrészt a megelőző eljárást követően - amelyet továbbra is az üzemi munkaügyi döntőbizottságok látnak el - a munkaügyi vitáknak általában bírósági utra utalásával. szélesedik a bírósági hatáskör azzal is, hogy ha bírósági utra tartozó ügyben a bírósági eljárást megelőzően más szerv járt el, s a bírósági utat a felek nem vették igénybe, a más szerv által hozott jogerős határozat ellen emelt ügyész írásnak helyt nem adó határozat esetén is lehetőség van a bírósági ut igénybevételére.

- a bírósági hatáskör kiszélesítése megfelel az igazságszolgáltatás egységesítését célzó törekvéseknek, szervezetiileg is elősegíti az egységes jogértelmezést és jogalkalmazást, megteremti az alapot az elvi irányítás egységesebbé tételéhez, s mindezek folytán a szocialista törvényesség erősödését szolgálja.

- igen jelentős az a közérdek, amely a jogszabályok egységes és helyes értelmezéséhez és alkalmazásához fűződik. ez a szocialista törvényesség alapvető követelménye is. a javaslat ugyancsak az alkotmánnyal összhangban a jogszabályok bírói értelmezésének legfőbb fórumaként a legfelsőbb bíróságot jelöli meg. ennek folytán a legfelsőbb bíróság feladata, hogy valamennyi bíróság számára elvi irányítást adjon jogértelmezési és jogalkalmazási kérdésben, s ezzel is segítséget nyújtson az ország összes bíróságának ahhoz, hogy a reájuk háruló feladatokat megfelelően elláthassák. az alkotmány e vonatkozásban csak az elvi irányítás legfontosabb eszközeit említi meg: az irányelvet és az elvi döntést, s ezekkel kapcsolatban rendelkezik úgy, hogy ezek a bíróságok számára kötelezőek. ez azonban nem jelenti azt, hogy csupán az irányelvek és az elvi döntések az eszközei az elvi irányításnak. a javaslat utal a kollektív állásfoglalásokra is, amelyek ugyancsak alkalmasak a jogalkalmazás egységének elősegítésére. de igen nagy a szerepük az elvi irányítás szempontjából a legfelsőbb bíróság által egyedi ügyekben hozott határozatoknak is.

/folyt.köv./

- 9 -

Nf

bkk 2. /dr. szakács ödön 2.folyt./um

- a bírósági hatáskör kiszélesítése és az igazságszolgáltatás egységesítése egyben azt is jelenti, hogy a legfelsőbb bíróság jogköre is lényegesen bővül: egyrészt az egyes ügyek elbírálásával kapcsolatos ítélkezési teendők vonatkozásában, másrészt az elvi irányító funkciót illetően. ennek a megnövekedett feladatnak a helyes és megfelelő ellátása igen komoly és felelősségteljes munkát ró a legfelsőbb bíróságra.

- a legfelsőbb bíróságon a bírák különböző kollégiumokat alkotnak, tehát az egyes kollégiumokba beosztva végzik munkájukat. a javaslat a munkaügyi és a gazdasági jogvitáknak bírósági utra való terelése folytán a legfelsőbb bíróságon a jelenlegi három kollégium, a büntető, katonai és polgári kollégium mellett két további kollégium szervezését rendeli el. a javaslat szerint a felállítandó munkaügyi és gazdasági kollégiummal együtt a jövő évtől kezdve öt kollégium fog működni. ez az elkülönülés azonban nem vezethet az egységes jogrendszeren belüli összhang megbontására. ezért is különös jelentősége van a javaslatba felvett annak a rendelkezésnek, amely szerint az elvi irányítás legmagasabb szintű testülete a legfelsőbb bíróság valamennyi bíráját magában foglaló teljes ülés, s ezért ennek ennek a jogkörébe tartozik az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása érdekében jogértelmezési kérdésben a bíróságokra kötelező irányelv és elvi döntés kiadása.

- a teljes ülésnek ez a jogköre kiterjed minden olyan jogszabály értelmezésére, amelyet a bírósági eljárás során alkalmaznak. az igazságszolgáltatási fórumok eddigi széttagoltsága mellett szervezetszerűen nem lehetett biztosítani az elvi irányítás egységét, hiszen ugyanannak a jogszabálynak az alkalmazása során is részben a vitában érintett felekre, részben egyéb megfontolásokra tekintettel olyan szervek jártak el /gazdasági döntőbizottságok, területi munkaügyi döntőbizottságok/, amelyek tekintetében eddig a legfelsőbb bíróság elvi irányítást nem gyakorolhatott, tehát nem voltak meg az elvi irányítás egységének szervezeti biztosítékai.

- az új bírósági szervezeti törvény javaslata fel kívánja számolni az egységes elvi irányítás eddigi akadályait, s biztosítja az igazságszolgáltatás minél hatékonyabb működése feltételeinek megteremtését. ezáltal olyan célkitűzéseket kíván megvalósítani, amelyeket a társadalmi-gazdasági fejlődés és a jogfejlődés tapasztalatai messzemenően igazoltak.
/folyt.köv./

bkk 2. /dr. szakács ödön 3.folyt./zm

- a törvényjavaslatot, mint jogfejlődésünk fontos megnyilvánulását, az egész jogásztársadalom nevében örömmel üdvözölte a legfelsőbb bíróság elnöke, majd - az alkotmányban előírt köteletségének eleget téve - beszámolt az országgyűlésnek a legfelsőbb bíróság működéséről. válaszolt a legfelsőbb bíróság ítélkezésének és elvi irányító tevékenységének fő jellemzőit, feladatait.

- a párt x. kongresszusának határozatában foglalt programnak megfelelően - mondta - azt tekintettük alapvető feladatunknak, hogy munkánkat minden területen az eddiginél magasabb szinten végezzük.

- az alkotmány a bíróságok alapvető feladatait akként határozza meg, hogy a magyar népköztársaság bíróságai védik és biztosítják az állami, gazdasági és társadalmi rendet, az állampolgárok jogait és törvényes érdekeit, büntetik a bűncselekmények elkövetőit. a legfelsőbb bíróság munkájának értékmérője tehát csakis az lehet, hogy ezeket a feladatokat miként teljesítette, illetőleg az elvi irányító tevékenysége útján országos szinten mennyiben segítette elő e feladatok teljesítését biztosító bírósági gyakorlat kialakulását.

- jelenthetem az országgyűlésnek, hogy munkánkat az alkotmányban meghatározott feladatok maradéktalan teljesítésére való törekvés hatotta át.

- annak szem előtt tartásával végeztük munkánkat, hogy a jog alapját és tartalmát a társadalmi viszonyok adják, amelyek állandó mozgásban, fejlődésben vannak. a bíróságok elé kerülő minden konkrét ügy a társadalmi valóság egy-egy tanulságos darabja, s ezért minden bírósági döntés szükségképpen társadalmi hatása is. ennek tudatában igyekeztünk tevékenységünket szervesen beilleszteni a társadalmi fejlődés folyamatába. az általános fejlődéssel lépést tartó, a társadalmi környezetre pozitív hatást gyakorló munkával egyben erősíteni kívántuk az igazságszolgáltatás aloságába és megbízhatóságába, a törvényesség feltétlen érvényesülésébe vetett bizalmat. fontos általános jellegű feladatunknak tartottuk, hogy a jogi és erkölcsi normák szerinti magatartást mindenkitől - az állampolgároktól és szervezeteiktől egyaránt - megköveteljük, s e normák megsértése esetében a megfelelő szankciót mindenkiel szemben alkalmazzuk.

/folyt.köv./

bbk 2. /dr. szakács ödön 4.folyt./um

- az elmúlt két év mintegy „jogi csucsforgalmi időszak,, is volt. számos nagy fontosságú új jogszabály megalkotására került sor, ami jelentős többlet-feladat volt számunkra. a jogszabályváltozásokkal együtt jár a jogalkalmazás változása is, a bírósági gyakorlatot egyes területeken nemegyszer egészen új vágányokra kellett átállítani. éppen a jogszabályváltozásokra tekintettel haladéktalanul felülvizsgáltuk az elvi döntéseinket és kollégiumi állásfoglalásainkat: a már meghaladottakat hatályon kívül helyeztük, a módosításra szorulókat pedig megfelelően megváltoztattuk.

- a legfelsőbb bíróság az elmúlt két évben - az általános jellegű elvi iránymutatások mellett - több mint 2 200 büntető és csaknem 2 700 polgári perben, összesen tehát mintegy 5 000 konkrét ügyben hozott határozatot, amelyek ugyancsak fontos eszközei voltak az elvi irányításnak.

- nagy gondot fordítottunk az állampolgárok, illetőleg a különféle szervezetek panaszaira. az elmúlt időszakban csaknem 3 200 büntető és mintegy 10 000 polgári ügyben nyújtottak be törvényességi óvás iránti kérelmet. a büntető ügyekben előterjesztett kérelmek 14 százalékában, a polgári ügyekben előterjesztett kérelmeknek pedig 12 százalékában kellett törvényességi óvást emelni, törvénytörés, vagy megalapozatlanság miatt. a törvényességi óvás alapján hozott határozatok amellelt, hogy a konkrét jogsértést kiküszöbölték, számos fontos időszaki elvi kérdésben adtak a bíróságok számára hasznos iránymutatást.

v ezután a büntető, a katonai és a polgári ítélkezés területén kifejtett tevékenység lényeges vonásairól szólt:

- Legutóbbi országgyűlési beszámolómban rámutattam a legfelsőbb bíróság büntető kollégiumának arra az alapvető célkitűzésére, hogy a maga eszközeivel hozzájáruljon a bűnözés, különösen az élet és testi épség ellen elkövetett erőszakos, garázda bűncselekmények, továbbá a visszaeső bűnelkövetők elleni küzdelem még eredményesebbé válásához.

/folyt.köv./

NA

bkk 2. /dr. szakács ödön .... 5. folyt. /um

- ezuttal is hangsúlyozom, hogy egymagában még oly szigorú ítéletekkel sem lehet a bűnözés csökkenése terén tartós eredményt elérni, mégis a társadalmi teendők, a szocialista tudatformálás és a bűnmegelőzés terén végzendő feladatok mellett igen lényeges szerepe van a büntető bíróságok ítélkezésének.

- ami a bűnözés alakulását illeti, az állam elleni bűncselekmények annyira lecsökkentek, hogy számuk elenyésző. ez politikai rendünk szilárdságát bizonyítja. magától értetődik, hogy a büntető kollégium ennek ellenére sem tévesztette szem elől: változatlan az ilyen jellegű bűncselekményeknek fokozott veszélyessége a társadalomra, ugyanakkor megfelelően differenciált büntetéskiszabási gyakorlatot folytatott ezen a téren is.

évekkel ezelőtt komoly gondot okozott, hogy az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények - különösen a nagyobb városvárművek - elszaporodtak, és a békés állampolgárok elleni durva támadások sértették biztonságukat. a legfelsőbb bíróság az alsóbíróságok ítélkezésének elvi irányítása során és a büntetéskiszabási gyakorlatával is következetesen a törvény szigorú alkalmazására mutatott irányt. ennek a következetes és szilárd elvi alapokon nyugvó büntetéskiszabási gyakorlatnak is köszönhető, hogy az elmúlt években az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények száma végre csökkent. ugyanakkor ebben a bűncselekménykategóriában is tapasztaltuk, hogy elvi iránymutatásainkat egyes bíróságok - szórványosan bár, de - sematikusan alkalmazták, s ez néhol azt eredményezte, hogy garázdaságnak tekintettek olyan kifejezetten közösséggellenesnek nem minősülő más magatartásokat is, melyek nem eredményezték a közrend és közbiztonság sérelmét. az ilyen határozatokkal szemben is törvényességi óvást kellett emelni.

csökkenés tapasztalható a nemi erkölcs elleni és a testi sértési cselekményeknél is. ezzel szemben évek óta egyre inkább növekvő tendenciát mutatnak a közlekedési bűncselekmények, s ezek körében is erőteljesen szaporodott az ittas gépjárművezetők számaránya. nyugtalanító jelenség a fiatalok bűnelkövetők számának évről-évre történő emelkedése, továbbá az a körülmény, hogy a csoportos bűnelkövetés aránya ennél a korosztálynál a legszembetűnőbb.

/folyt.köv./

bkk 2. /dr. szakács ödön ..... 6. folyt./um

- a visszaeső bűnelkövetők arányának évek óta tartó emelkedése számos bűncselekménykategóriában megtorpant, sőt bizonyos területeken csökkenés is mutatkozott, s ebben szintén része van annak is, hogy a legfelsőbb bíróság iránymutatásának hatására az országos büntetéskiszabási gyakorlat e vonatkozásban is a korábinál lényegesen szigorubbá vált.

- a legfelsőbb bíróság éber szemmel figyeli a bűnözés alakulásának mindennemű változását és elsőrendű feladatának tartja, hogy az alsóbíróságok számára mindenkor időben megadja a szükséges iránymutatást az ítélkezés egységének a biztosítása érdekében. ebben nagy segítséget jelent az igazságügyi minisztérium és a legfőbb ügyészség kezdeményező szerepe.

- különösen felhívtuk elvi iránymutatásainkban az alsóbíróságok figyelmét arra, hogy a cselekmény tárgyi súlyának, az elkövető személyi körülményeinek, valamint a bűncselekmény indító okának alapos feltárása és ezeknek összefüggéseikben való értékelése teszi csak lehetővé a differenciált büntetéskiszabást, amely megfelel mind a társadalom védelme, mind pedig az egyén átnevelése érdekeinek.

tisztelt országgyűlés !

- a büntető törvénykönyvet módosító törvényerejű rendelet megjelenése és hatálybalépése között nem egészen két hónap telt el, s ezt a viszonylag rövid időt a legfelsőbb bíróságnak arra kellett felhasználnia, hogy az új jogszabály gyakorlati alkalmazása előtt álló akadályokat elhárítsa.

- mindez szükségessé tette az eddigi elvi iránymutatásaink felülvizsgálatát, új elvi döntések és állásfoglalások hozatalát és az alsóbíróságok részére olyan módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy azok már a jogszabály életbelépésének időpontjában rendelkezésre álljanak.

a legfelsőbb bíróság elvi iránymutatásainak felülvizsgálata során több olyan is akadt, melynek további fenntartása miatt vált feleslegessé, mert az eddigi bírói gyakorlatot az új jogszabály átvette, azaz törvényi szintre emelte.

/folyt.köv./

bkk 2. /dr. szakács ödön ..... 7. folyt. /um

a törvény a visszaesőkkel egy tekintet alá veszi mindazokat, akik korábban ugyan nem voltak elítélve, de életmódjuk vagy az általuk elkövetett bűntett jellegéből megállapíthatóan konokul szembehelyezkednek a társadalmi együttélés szabályaival. ezzel kapcsolatban a legfelsőbb bíróság elvi irányításában rámutatott arra, hogy a joghátránynak az alkalmazása különösképpen azokkal szemben indokolt, akik tartósan züllött életmódot folytatnak, bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekednek, de eddig sikerült a leleplezés és elítélés alól kibujniuk.

viszonylag nem volt jelentős azoknak a korábbi elvi iránymutatásainknak a száma, melyeket kizárólag azért kellett hatálytalanítani, mert azokat a gazdasági vagy a társadalmi fejlődés túlhaladta. ez arra is mutat, hogy iránymutatásaink általában megfelelően megalapozottak és időtállóak. a legfelsőbb bíróság több büntető ügyben is elvi érveléssel fejtette ki, hogy a gazdaság irányítás jelenlegi rendszere lényegét tekintve szocialista tervgazdálkodás.

az elmúlt időszakban észlelhetők voltak olyan jelenségek is, hogy egyes kisiparosok a részükre engedélyezett tevékenységi kört lényegesen meghaladó vállalkozási tevékenységet folytattak, s a vállalt munkát ténylegesen másokkal végeztették, míg maguk csupán a szervezés lebonyolításával foglalkoztak.

a legfelsőbb bíróság több határozatában is felhívta a figyelmet gazdaságpolitikánknak arra az alapvető tételére, hogy minden gazdasági szektor csak a törvényes keretek között és megengedett eszközök igénybevételével fejtheti ki tevékenységét a tényleges társadalmi igények kielégítése érdekében. ez vonatkozik a kisipari tevékenységre is.

az eljárási törvényünkben biztosított lehetőséggel élve az elvi irányítás érdekében az eddiginél is jóval több ügy elbírálását kívánjuk másodfokon a legfelsőbb bíróság hatáskörébe vonni. a hatáskörbe vonást főleg gazdasági bűncselekmények miatt indult bűnügyekben arra is felhasználjuk, hogy megfelelő elvi iránymutatást adjunk a büntetéskiszabás tekintetében is.

/folyt.köv./

KA

parlament

bkk 2. /dr. szakács ödön ..... 8. folyt. /um

elmondta dr. szakács ödön, hogy bár a büntető törvénykönyv módosítása az ítélkezési gyakorlatban felmerült számos jogértelmezési problémát megoldott, néhány területen továbbra is tapasztalhatók jogszabályi hiányosságok. ezután arról beszélt, hogy a katonai kollégium a legfelsőbb bíróság szerves részeként - szorosan együttműködve a büntető kollégiummal - végzi ítélkező és elvi irányító munkáját. ennek során arra törekszik, hogy tevékenységével elősegítse a fegyveres erők és a fegyveres testületek szolgálati rendjének és fegyelmének megszilárdítását.

a polgári ítélkezés területén kifejtett legfelsőbb bírósági tevékenység kapcsán megemlítette, hogy a gazdaságirányítás jelenlegi rendjében, a tervgazdálkodás és a szocialista piac szerves összekapcsolásának mechanizmusában - a gazdálkodó szervezetek önállóságának növekedése, a gazdasági kapcsolataik bővülése, a gazdasági döntések decentralizálódása és a forgalmi élet élénkülése folytán - a polgári jog jelentősége nagymértékben megnőtt. ennek szem előtt tartásával a legfelsőbb bíróság fontos feladatának tartotta olyan ítélkezési gyakorlat kialakítását, amely figyelemmel van a népgazdasági összefüggésekre és azokra a gazdaságpolitikai célokra, amelyek megvalósulását a gazdaságirányítás jelenlegi - állandó fejlődésben lévő - rendjében az egyes jogintézményeknek elő kell segíteniök.

beszélt a szerződésekből eredő jogviták eldöntéséről. tapasztalható, hogy a felek a korábbinál jóval nagyobb súlyt helyeznek a szerződésen alapuló jogaik érvényesítésére. utalt ezután a legfelsőbb bíróság egyik határozatára, amely hangsúlyozza, hogy a vállalat az előrelátás hiánya miatt keletkezett nehézségeire hivatkozással nem mentesülhet a felelősség alól. egy másik határozat pedig arra figyelmeztet, hogy az olyan szerződések hibás teljesítése, amelyek külkereskedelmi szerződéshez kapcsolódnak, nemcsak a szerződésszegő félnek okozhatnak súlyos hátrányt, hanem komolyan veszélyeztethetik külkereskedelmi kapcsolatainkat.

dr. szakács ödön helyeselte azt a törekvést, amely az államélet fejlesztése keretében a hatósági és gazdálkodási funkció elkülönítésére irányul. hangsúlyozta, hogy a legfelsőbb bíróság a fejlődést jól szolgáló ítélkezési gyakorlatot igyekszik kialakítani a szerződésen kívüli jogviszonyokból eredő perekben is.

/folyt.köv./

- 16 -

NA

parlament

bkk 2. /dr. szakács ödön .....9. folyt./um

a nagymérvű iparosodás, az üzemek kapacitásának növekedése folytán nemegyszer érdekösszeütközés keletkezik az ipar és a mezőgazdaság között. az ipari üzemek működése folytán például a vizek szennyeződnek, s ennek következtében kipurisztul a halállomány, vagy a víz öntözésre alkalmatlanná válik. nagy - sok esetben millió forintos nagyságrendű - károkat okoz az ipari üzemek kéményeiből távozó füst és gáz is. mindezek a károsítások nemegyszer súlyosan sértik az ugyancsak minél nagyobb terméseredmény és jövedelem elérésére törekvő mezőgazdasági üzemek érdekeit. a legfelsőbb bíróság az ilyen konfliktusok rendezésénél szigorú felelősségi mérce alkalmazásával törekedett arra, hogy az üzemeket megfelelő kárelhárító intézkedések megtételére szorítsa. az ilyen döntéseknek a felek érdekeit messze meghaladó népgazdasági jelentőségük van, de jelentősek az emberi környezet általános védelme szempontjából is.

a legfelsőbb bíróság nem egy döntése jó példája a gazdasági életben jelentkező negatív jelenségek elleni határozott fellépésnek. e körben említésre érdemesek a gazdasági bírság kiszabásával kapcsolatos ügyek. az egyik határozat kiemeli, hogy a termelőszövetkezet - munkaerőnek a szocialista erkölcsöt sértő módon történt áruba bocsátásával - termelő tevékenység nélkül jutott jelentős vagyoni előnyhöz, s a jogszabályba ütköző tevékenysége a munkafegyelemre is károsan hatott. ezért a legfelsőbb bíróság a termelőszövetkezetet a jogtalan vagyoni előnyt jelentősen meghaladó összegű gazdasági bírság megfizetésére kötelezte, hogy ebben kifejezésre jusson a jogszabályellenes gazdasági tevékenység rosszallása. egy másik ügyben az volt megállapítható, hogy a budapesten piaci elárúsító helyet fenntartó termelőszövetkezet több mint kétmillió forintért tojást és baromfit vásárolt az egyik állami gazdaságtól, de ezeket nem közvetlenül a fogyasztóknak adta el, hanem viszonteladók közbeiktatásával értékesítette, s ezzel a jogszabályba, illetőleg hatósági rendelkezésbe ütköző magatartásával - a társadalmi érdeket megsértve - jelentős anyagi előnyre tett szert. a legfelsőbb bíróság ebben az esetben is megfelelő összegű gazdasági bírságot szabott ki. gazdasági bírság kiszabása iránti ügyek csak szórványosan kerültek a bíróságok elé. ez nem arra vezethető vissza, hogy a gazdálkodó szervezetek csak ilyen ritkán tanúsítanak olyan magatartást, amely alapot adhatna gazdasági bírság kiszabására.

/folyt.köv./

- 17 -

NA

bkk 2. /dr. szakács ödön ..... 10. folyt./um

a valószínűbb ok az, hogy az ellenőrzés terén nincs még minden rendben. fontos érdekek fűződnek a szellemi alkotás-sokkal kapcsolatos bírósági döntések minden szempontból való helytállóságához, különös tekintettel arra is, hogy ezek a döntések messze az országhatárainkon túl is éreztetik hatásukat. gazdálkodásunk jelenlegi mechanizmusának pezsdítő hatását jelzi bizonyára az is, hogy a legfelsőbb bíróságon a találmányok szabadalmi oltalmával kapcsolatos - sokszor igen bonyolult műszaki problémákat felvető - ügyek száma a beszámolási időszakban megkétszereződött.

- a lakásépítés fejlesztése, a lakáselosztás és a lakásbérlet, valamint a lakbérek új rendszerének kialakítása tárgyában 1971. derekán új jogszabályok léptek hatályba. mint minden új, nagyobb jelentőségű jogszabály, így az új lakásügyi jogszabályok is a gyakorlati jogalkalmazás során új jogértelmezési kérdéseket vetnek fel. a legfelsőbb bíróság arra törekedett, hogy a jogszabályok egységes és helyes alkalmazása tárgyában az ítélkezési gyakorlat minél előbb megszilárduljon. ennek érdekében már az új lakásügyi jogszabályok közzététele és hatályba lépése közötti időszakban felülvizsgálta valamennyi lakásügyi elvi döntését, kollégiumi állásfoglalását, ugyancsak azokat az elvi állásfoglalásait is, amelyeket az új lakásügyi jogszabályok érintettek. a felülvizsgálás eredményét az új lakásügyi jogszabályok hatályba lépését megelőzően közzé is tette. a jogértelmezés egységéhez fűződő érdekeket szem előtt tartva az új lakásügyi jogszabályok hatályba lépése után több ügy másodfoku elintézését a legfelsőbb bíróság hatáskörébe vontam, illetőleg a helyes jogértelmezés érdekében törvényességi óvást emeltem. több ügyben a legfőbb ügyész is törvényességi óvást emelt. az új jogszabályok hatályba lépése utáni kezdeti időszakban a legfelsőbb bíróság az ilyen módon eléje vitt ügyekben hozott határozataival adott elvi irányítást. a lakásügyi ítélkezési gyakorlat átfogóbb vizsgálata és elemzése a közel jövő feladata.

- a munkaügyi ítélkezés területén a legfelsőbb bíróság arra törekedett, hogy hathatós védelemben részesüljön a dolgozók jogos egyéni érdeke, ugyanakkor azonban ügyelt arra is, hogy alaptalan igények érvényesítése útján ne csorbulhasson a társadalmi tulajdon.

/folyt.köv./

M

bkk 2. /dr. szakács ödön ..... 11. folyt./um

- felelősségteljes feladatot jelent az üzemi balesetekből és a foglalkozási betegségekből eredő jogviták eldöntése. a legfelsőbb bíróságot e téren főként az a jogpolitikai szempont vezérelte, hogy a munkáltatókat a biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtésére, a munkavédelmi szabályok szigorú megtartására nevelje, ugyanakkor azonban a dolgozókat is arra ösztönözze, hogy munkájukat fokozott gondossággal végezzék, mindig tartsák meg a biztonsági előírásokat. az emberről való gondoskodás fontos része a munkafeltételek javítása. a legfelsőbb bíróság a pártkongresszusi határozat szellemében járt el akkor, amikor az üzemi balesetekből és a foglalkozási betegségekből eredő perekben a felelősség elbírálásánál szigorú mértékkel mért, s fontos feladatának tartotta, hogy a munkáltatókat a munkafeltételek javítása, a munkavédelem fejlesztése terén fokozott erőfeszítésre serkentse.

tisztelt országgyűlés!

az ítélkező és elvi irányító tevékenységben, valamint a panaszügyek intézésében nem merült ki a legfelsőbb bíróság munkája. tevékenyen részt vettünk a kodifikációs munkaprogram megvalósításában: nemcsak azzal, hogy észrevételeket tettünk a jogszabályok tervezetére, hanem azzal is, hogy közvetlenül bekapcsolódtunk a jogszabályokat előkészítő bizottsági munkálatokba. így módon jól hasznosíthattuk a gyakorlati tevékenységünk során szerzett gazdag tapasztalatainkat, megfigyeléseinket.

munkánk eredményességét nagymértékben fokozta a legfelsőbb bíróságnak az igazságügyi minisztériummal és a legfőbb ügyészséggel kialakult közvetlen, folyamatos és kölcsönös segítőkészségtől áthatott kapcsolata. e termékeny együttműködés - amelynek számos megnyilvánulása volt - jelentősen elősegítette a társadalmi összefüggések alaposabb megismerését, az elvi állásfoglalások jobb megalapozását. nagy súlyt helyeztünk a központi gazdasági döntőbizottsághoz, valamint a budapesti fővárosi bírósághoz és a megyei bíróságokhoz fűződő kapcsolataink továbbfejlesztésére. de gyümölcsöző volt azokkal a más szervezetekkel való kooperációnk is, amelyekkel az elvi állásfoglalásaink előkészítése során kapcsolatba kerültünk. ezúttal is köszönetemet fejezem ki azért az értékes támogatásért, amelyben a más szervezetekkel való együttműködésünk során részünk volt.

/folyt.köv./

M

parlament

bkk 2. /dr. szakács ödön ,.... 12. folyt./um

felszólalása végén a legfelsőbb bíróság elnöke hangsúlyozta:

számadásunk egyben készülődés is az elkövetkező időszak feladatainak megoldására. népi demokráciánk állami, gazdasági és társadalmi rendjének, nemkülönben az állampolgárok jogainak és törvényes érdekeinek következetes bírósági védelme újabb és újabb erőfeszítést, sok-sok hozzáértést és tudományos igényű munkaszervezést igényel. meg kell birkóznunk azzal a feladattal, amelyet két új kollégiumnak: a gazdasági kollégiumnak és a munkaügyi kollégiumnak a legfelsőbb bíróság szervezetebe való beépítése jelent. a gazdasági döntőbizottságok és a területi munkaügyi döntőbizottságok megszűnése, a feladataiknak a bíróságok által történő átvétele szükségessé teszi az ítélkezési gyakorlat egységének biztosításáról való fokozott gondoskodást, ami nagy mértékben megnöveli az elvi irányítás súlyát, a vele szemben joggal támasztható elvárásokat.

a törvényesség és az igazság eszméjének gondozása, a kiérett harc minden káros jelenség ellen rendkívül felelősségteljes, s egyben megtisztelő feladat. az ezzel járó terhet örömmel vállaljuk, s nem csökkent kitartással munkálkodunk az alkotmányban és a most megalkotandó bírósági szervezeti törvényben megszabott feladatok egyre magasabb szinten való teljesítésén.

kérem a tisztelt országgyűlést, hogy beszámolómat fogadja el, javasolom, hogy a bíróságokról szóló törvényjavaslatot emelje törvényerőre. /mti/

--

- 20 -

NA

parlament

bkk. 3. dr. szénási géza beszéde

hi/e bs

1972. június 23.

rendelkezésre bocsátjuk dr. szénási gézának, a legfőbb ügyésznek pénteken az országgyűlésben elhangzó beszédét. az anyag e m b a r g ó s, csak jelzésre használható fel!

x x x

szénási géza bevezetőben rámutatott: a törvényjavaslat nem csupán az ügyészi szervek tevékenysége szempontjából nagy jelentőségű, hanem kiemelkedő fontossága van alkotmányjogi vonatkozásban is. a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvény - a tanács törvénnyel és a bíróságokról szóló törvénnyel együtt - ama törvényeink közé tartozik, amelyek elkészítését az alkotmány írta elő, s amelyek az alkotmány egy-egy fejezetének végrehajtását szolgálják. az alkotmány és az ahhoz szorosan kapcsolódó említett törvények határozzák meg államszervezetünket; az állami szervek egyes típusainak szervezeti felépítését, munkáját és egymással való együttműködését. hangoztatta: a javaslat a jelenleg érvényben lévő szabályozáshoz képest nem kíván alapvető változást hozni az ügyészség munkájában, hanem azt a szocialista államszervezet és jogrendszer fejlődésével összhangban, a társadalmi igényeknek megfelelően fejleszti tovább.

aláhuzta a szocialista ügyészségre vonatkozó szervezeti és működési alapelveket. ezek az alapelvek: a helyi szervektől független, centralizált szervezet; a törvényességi felügyelet körébe tartozó szervek tevékenységébe való operatív beavatkozás tilalma; a törvények egységes és a jogpolitikai elvekkel összhangban álló értelmezésének elősegítése; valamint az ügyészekkel szemben támasztott magas szakmai, erkölcsi és politikai követelmények. a felsorolt alapelvek - a baráti szocialista országok ügyészi törvényeihez hasonlóan - maradéktalanul érvényre jutnak a javaslat rendelkezéseiben is.

a törvényjavaslat szerint az ügyészek a legfőbb ügyésznek alárendelten működnek, utasítást csak a legfőbb ügyész és a felettes ügyész adhat nekik. e rendelkezés célja: annak biztosítása, hogy az ügyészi szervezeten belül egységes jogszabályértelmezés és egységes jogpolitikai szemlélet érvényesüljön, amely - a törvényben meghatározott ügyészi intézkedések útján - kihat a törvényességi felügyelet körébe tartozó szervek tevékenységére is. /folyt.köv./

- 21 -

NA

bkk. 3. /dr. szénási géza...folyt./e

nyomatékosan hangsúlyozta: az ügyészség és a helyi szervek viszonyát nem egyedül az a negatív tényező határozza meg, hogy az ügyészségek nem tartoznak a helyi népképviselői szervek alárendeltségébe, azok tehát az ügyésznek utasítást nem adhatnak. van a kapcsolatnak egy pozitív oldala is: nevezetesen az, hogy az ügyészségek a törvényességi felügyelet ellátása során sajátos eszközeikkel segítik a tanácsokat, valamint más jogalkotó és jogalkalmazó szerveket feladataik eredményes ellátásában.

ez csak oly módon lehetséges, ha az ügyészek rendszeres munkakapcsolatot tartanak fenn az illetékességi területükön működő fontosabb szervekkel, folyamatosan figyelemmel kísérik azok tevékenységét és a megfelelő szervezeti formák keretei között elősegítik a munka törvényességi színvonalának emelését.

elmondta a továbbiakban, hogy a törvényesség rovására tett engedelmények nélkül, a törvénysértések és az elvtelen helyi befolyás elleni következetes ügyészi fellépés ellenére, az ügyészségek és a törvényességi felügyelet körébe tartozó szervek között sikerült olyan kapcsolatot kialakítani, amelyben az említett szervek általában nem ellenfélnek, hanem szövetségesnek tekintik az ügyészt a közös célkitűlés: a szocialista törvényesség biztosítása terén.

szólt arról is, hogy az ügyészség a jövőben sem vállalhatja magára más szervek feladatait és felelősségét a jogszabályok megtartása és megtartatása terén. ezt azért hangsúlyozom - tette hozzá -, mert egyes szervek részéről tapasztalható olyan törekvés, hogy saját ellenőrzési és felügyeleti feladataikat megpróbálják az ügyészre áthárítani. ezt sem most, sem a jövőben nem vállalhatjuk. saját munkaterületén minden szerv maga legyen a törvényesség első számú őre és felelőse.

- a javaslat kidolgozásánál az a törvényszerkesztési elv jutott érvényre, hogy el kell határozni egyfelől a törvényi szabályozást igénylő, másfelől pedig az ügyészi munka operatív irányítása körébe tartozó kérdéseket. ennek megfelelően a javaslat bizonyos értelemben keretjellegű: meghatározza az ügyészség tevékenységi körét, valamint az ügyészek alapvető jogait és kötelelességeit; a törvény által megszabott tevékenységi körön belül azonban az ügyészi munka mindenkor fő irányait, az egyes ügyészi felügyeleti ágak időszerű feladatait a törvény felhatalmazása alapján a legfőbb ügyész állapítja meg.

/folyt.köv./

bkk. 3. /dr. szénási géza...2.folyt./e

a legfőbb ügyész ezután - alkotmányos köteletségéhez hiven - beszámolt az országgyűlésnek az ügyészi szervezet legutóbbi kétéves munkájáról.

ezzel kapcsolatban elmondta, hogy az említett időszakban az ismertté vált bűncselekmények száma a korábbiakhoz képest emelkedett ugyan, de számottevő növekedésről mégsem beszélhetünk. a 10 000 lakosra számított, ismertté vált közvédas bűncselekmények száma ugyanis 1966-hoz képest nem változott. lényegében csökkent az ismertté vált bűnelkövetők száma, mert amíg 1966-ban 89 volt a 10 000 lakosra eső büntető törvénybe ütköző közvédas cselekményt elkövetők száma, addig 1970-ben 82, 1971-ben pedig 85 volt.

- a bűnözés alakulására hatással voltak az időközben napvilágot látott különböző jogszabályi rendelkezések is. ezek sorában meg kell említeni a szabálysértési kódexet és az 1970. évi közkegyelmi rendelkezést, mint olyan jogszabályokat, amelyek a bűncselekmények számának csökkenésére hatottak.

- az eltelt időszakban a bűnüldöző szervek - felismerve annak a tendenciának a veszélyét, amely az erőszakos és garázda jellegű cselekmények növekedésében jelentkezett, szigorúbban léptek fel az ilyen jellegű bűncselekmények miatt, eleget téve ezzel a közvélemény óhajának is.

1965-höz képest az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményt elkövető terheltek közül 2.3 százalékkal többet vádoltak meg az ügyészségek. a felelősségrevonási gyakorlat szigorítása eredményesnek mutatkozik, mert az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények száma, nem jelentős mértékben ugyan, de csökkent. sajnálatos viszont, hogy nincs javulás a fiatalok bűnözés vonatkozásában. a bűnelkövető fiatalok száma 1968 óta rendszeresen és nem is jelentéktelen mértékben nőtt. 1968-ban még 99 fiatalok bűnelkövető jutott 10 000 fiatalok /14-17 éves korosztály/ lakosra, 1971-ben már 120. ez a szám még akkor is intő figyelmeztetés, ha tudjuk, hogy a bűncselekményeket elkövető fiatalok száma az ország összes fiatalok lakosainak még mindig csak 1.2 százalékát jelenti.

/folyt.köv./

bkk. 3. /dr. szénási géza...3.folyt./e

- alkotmányos kötelessége őrködni az ügyészi szervezetnek azon, hogy védje a gazdasági rendet és gondoskodjék a társadalmi tulajdont károsító, a spekulációs és korrupciós bűncselekmények elkövetőinek következetes felelősségrevonásáról -, mondotta a továbbiakban. - a társadalmi tulajdont károsító és ismertté vált bűncselekmények száma 1965-től 1969-ig csökkenő tendenciájú volt, azóta pedig emelkedő irányzatot mutat. tapasztalható más negatív jelenségek is. ilyenként kell megemlíteni mindenképp azt, hogy különösen a nagy károkat okozó fosztogatások hosszabb ideig rejtve maradnak és az elkövetéstől a bűnüldöző szervek tudomására jutásig terjedő időszak az utóbbi esztendőben kissé hosszabbodott. figyelemreméltó körülmény az is, hogy a bűncselekmények által okozott kár igen jelentős: 1971-ben 240 millió forint volt ez az összeg. negatív jelenségeként kell számbavennünk még, hogy az elmúlt esztendőben az előzőhöz képest a 100 000 forintot elérő, illetve azt meghaladó összegű kárt okozó bűncselekmények száma felével emelkedett.

hangsúlyozta a legfőbb ügyész, hogy a társadalmi tulajdont károsító bűncselekmények elkövetése az ellenőrzésre hivatott szervek sokszor példátlan hanyagsága miatt volt lehetséges. sajnálatos, hogy különösen a súlyos bűncselekmények nagy részét nem a belső ellenőrzés, gazdasági vezetés leplezi le, hanem túlnyomó többségében a nyomozó szervek derítik fel. nem egy helyen a gazdasági vezetés elnéző magatartása alakítja ki azokat az összefonódásokat, amelyeknek eredménye a társadalmi vagyon fosztogatása. egyes esetekben a bűnüldöző szervek hiányolják azt a segítséget, amelyet a gazdasági vezetőknek egyébként kötelességük lenne megadni a társadalmi tulajdont károsító bűncselekmények eredményes üldözéséhez. az egyes ügyek tapasztalatai arra is utalnak, hogy sok helyen nagy a szervezatlenség, laza a bizonylati fegyelem és ez a visszaélések táptalaja. nem ritkán vakon megbiznak olyan emberekben, akik hatalmas vagyont kezelnek és tevékenységüket egyáltalában nem is ellenőrzik. figyelemreméltó az, hogy az utóbbi időszakban a társadalmi tulajdonban okozott károkból a mezőgazdaság részesedése egyre nagyobb arányú, egy esztendő alatt 6 százalékkal emelkedett és 1971-ben 25.8 százalékot tett ki. ez a számarány indokoltá teszi a kérdés közelebbi megvizsgálását és okainak legalább részbeni feltárását. a mezőgazdasági termelőszövetkezetek többségükben általában jól gazdálkodnak és tovább erősödnek. nem lehet azonban szó nélkül hagyni azokat a nem kis számban előforduló eseteket, amikor a termelőszövetkezetek vezetői a jogszabályok megszegésével, bűncselekmények elkövetése útján törekednek elsősorban a saját jövedelmük fokozására.

/folyt.köv./

bkk. 3. /dr. szénási géza...4.folyt./e

ezzel kapcsolatban szabad legyen néhány tipikus bűnelkövetési módra felhívni a figyelmet, amelyek a társadalmi tulajdonban igen jelentős, nem egyszer milliós számmal kifejezhető kárt okoznak. például államunk a mezőgazdasági termelőszövetkezetek részére a felújítások, beruházások elősegítése érdekében jelentős anyagi áldozatokat hoz, de egyesek ezt az állami támogatást jogosulatlanul veszik igénybe, fizetési nehézségeiket hidalják át vele, vagy más meg nem engedett célokra használják fel. gyakran jár a társadalmi tulajdon sérelmével a mezőgazdasági termelőszövetkezetek kiegészítő-, illetve melléküzemági tevékenységének kellően meg nem fontolt szervezése, vagy olyan emberekre bízása, akik tapasztalt, fondorlatos bűnözők. nem kis számban vannak olyan bűnügyek is, amelyekből kiderül, hogy a mérleghiányos termelőszövetkezetek vezetői hamisítás útján igyekeznek a hiányt eltüntetni vagy csökkenteni. példák bizonyítják, hogy a mezőgazdasági termelőszövetkezetek belső ellenőrzése alig ha nevezhető megfelelőnek, bár megfelelő jogi szabályozás van, részben a szakértelem hiánya, részben más okok miatt egyes termelőszövetkezetek vezetőinek munkája felett a szövetkezet tagsga egyszerűen nem képes megfelelő ellenőrzést gyakorolni. ezen a helyzeten sürgős kötelességünk gyökeresen változtatni, és ez a feladat nem kifejezetten a bűnüldöző szervek feladata.

- a nyereségcentrikus szemlélet gyakran korrupcióval párosul, amely egyúttal a társadalmi tulajdon fosztogatásának újabb területe. a közös vagyonhoz nyulnak egyesek, hogy legyen miből a gazdasági partnereket ajándékozni, korrupciót takaró célprémiumokat kitűzni, ilyen célzatu másod- és mellékállásokat létesíteni.

- a bűnüldöző szervek és az ügyészségek az elmúlt időszakban nagyobb gondot fordítottak a fogyasztók érdekeinek védelmére és határozottabban léptek fel az árszínvonal elleni támadásokkal szemben. 1971-ben háromszor annyi árdrágítás miatt folyt büntetőeljárás, mint az előző esztendőben. az abszolút szám azonban még így is kicsi, aminek az a fő oka, hogy a felügyeleti szervek nem tesznek büntető feljelentést.

/folyt.köv./

M

bkk. 3. /dr. szénási géza...5.folyt./e

a továbbiakban a fiatalok bűnözés helyzetével és problémáival foglalkozott. rámutatott arra, hogy a társadalmi, politikai és gazdasági téren egyaránt jelentkező változások pozitív hatása fiatalok döntő többségének helyes irányú fejlődésében megmutatkozik. mindemellett nálunk is vannak olyan fiatalok, akik a bűnözés útjára kerülnek. különösen aggasztó a fiatalok bűnözésben mindinkább tapasztalható erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények gyakori elkövetése. jellemző az is, hogy a társadalmi tulajdon károsító összes betöréses lopások 41 százalékát, a személyek javai elleni betöréses lopásoknak pedig 37 százalékát fiatalok követték el. nagy figyelmet kell szentelni annak a jelenségnek is, hogy ma már a fiatalok bűnözésben mintegy 30 százalékos részesedési aránnyal szerepel az úgynevezett „csoportos bűnözés”, a bandákba verődött fiatalok bűnözők főként városokban az általuk elkövetett bűncselekmények közös kitervelésével és végrehajtásával fokozzák a fiatalok bűnözésben egyébként is megnyilvánuló társadalomra veszélyességét. növekedett az általuk elkövetett bűncselekmények súlya is, ezért az ügyészségek kénytelenek voltak fiatalok terheltek nagyobb hányada ellen vádat emelni. amíg 1968-ban a fiatalok terheltek 71 százalékában, addig 1971-ben már 83 százalékában látták szükségesnek bíróság elé állítani a fiatalok bűnözőket.

- a bűnözéshez vezető okok és körülmények közül a családi nevelés hiányosságait, a felügyelet elmulasztását, a rossz baráti környezetet kell megemlíteni. az utóbbi időben azonban mind több ízben tapasztalható, hogy az alkoholizmus a fiatalok között is zülleszt, és sokszor a legsúlyosabb bűncselekmények elkövetéséhez vezet.

- a fiatalok bűnözésének megelőzésére az egész társadalom minden erejét mozgósítani kell. különösen a városokban kell sokkal többet foglalkozni a fiatalokkal, munkájukat, életmódjukat rendszeresen ellenőrizni. erre egyedül a bűnüldöző szervek nem képesek. e területen eredményt csak akkor várhatunk, ha a munkahelyi kollektívák, a párt- és tömegszervezetek az eddiginél sokkal nagyobb erőt fordítanak a fiatalok bűnözés megelőzésére.

/folyt.köv./

M

bkk. 3. /dr. szénási géza...6.folyt./e

- a bűnüldöző szervek speciális feladata, hogy a fiatalok elleni eljárások során fokozott figyelmet fordítsanak a gyermekek és fiatalok erkölcsi züllesztéséért felelős szülők, gondozók mulasztásaira, és szükség esetén ifjúság elleni büntetés miatt felelősségre vonják őket. komoly gondot jelent ezen a téren a lakosság és az illetékes szervek egyes helyeken még mindig tapasztalható közömbössége. az ifjúság elleni büntettek felderítése és bizonyítása elég nehéz feladat. ennek ellenére az ügyészségek 1970-ben 308, 1971-ben pedig 404 elkövető ellen nyújtottak be vádiratot ifjúság elleni büntetés miatt az illetékes bírósághoz.

az ügyészi általános felügyeleti munka tapasztalatai alapján elmondotta, hogy a törvényesség általános helyzete jónak értékelhető, fejlődött az állami szervek jogalkalmazó tevékenysége, javult az állampolgárok magatartása és jogszabály tisztelete.

- az alkotmány értelmében az állam valamennyi szervének kötelessége, hogy az alkotmányt, valamint az alkotmányos jogszabályokat megtartsa és feladatkörében eljárva megtartassa. ennek az elvnek megfelelően a tanácsai szervezeten belül olyan hatékony törvényességi felügyeleti rendszert kell létrehozni, amely alkalmas az államigazgatási jogalkalmazás törvényességének biztosítására. ennek a felügyeleti rendszernek az alapvető szabályait a tanácsok törvény tartalmazza, de a végrehajtás feladata magukra a tanácsokra hárul. a jogszabály hatályba lépése óta eltelt időszakban tapasztalható kétségtelen fejlődés ellenére még nem mindenütt alakult ki, illetőleg nem működnek megfelelően a tanácsai szervezet belső törvényességi felügyeleti rendszerének szervezeti formái és módszerei. úgy vélem, nem igényel bővebb bizonyítást, hogy a tanácsai

hatósági ügyintézés törvényességét elsősorban a tanácsszervezeten belüli garanciákkal kell biztosítani. ezeket a garanciákat legfeljebb kiegészíthetik, de semmiképpen sem pótolhatják a szocialista törvényesség olyan külső garanciáit, mint például az államigazgatási határozatok bíróság előtti felülvizsgálata, vagy az ügyészi általános törvényességi felügyelet.

/folyt.köv./

K

bkk. 3. /dr. szénási géza...7. folyt./e

- a tanácstörvény bizonyos változásokat eredményezett a tanácsai szervek és az ügyészségek kapcsolatának formáiban is. az ügyészi szervek a törvényességi felügyelet ellátása során segítik a tanácsok tevékenységét, tájékoztatják a tanácsot, illetőleg a végrehajtó bizottságot az adott terület törvényességi helyzetéről, törvényességi szempontból észrevételeket tesznek a városi, megyei és fővárosi tanácsrendeletek tervezetére; de ugyanakkor nem vállalhatják magukra a tanácsai szervek felelősségét és feladatait a törvényesség biztosítása terén.

az általános felügyeleti tevékenység ügyészi tapasztalatainak ismertetése során szólt a jogszabály-alkotás egyes kérdéseiről is. az elmúlt év végén a minisztertanács felkérésére megvizsgálták, hogy a jogszabályok közzétételéről és hatályba lépéséről szóló törvényerejű rendelet egyes rendelkezései a gyakorlatban miként érvényesülnek. nevezetesen; az egyes magas szintű jogszabályok, törvény, törvényerejű rendelet, minisztertanácsi rendelet, vagy határozat végrehajtásáról a miniszterek, vagy az országos hatáskörű szervek vezetői hogyan és miként gondoskodnak. előterjesztésünk alapján a jogalkotás terén mutatkozó késedelmekkel, ellentmondásokkal a minisztertanács foglalkozott és az e téren végzett munka javítása érdekében intézkedett.

a jogalkotáshoz kapcsolódóan megemlítette, hogy a legfőbb ügyészség az utóbbi időben több ízben nyújtott be óvást egyes minisztériumok olyan belső utasításai, közleményei ellen, amelyek törvénysértő módon korlátozták az állampolgárok törvényben biztosított jogait. mivel az ilyen jellegű utasítások, állásfoglalások és körlevelek száma igen magas, elsősorban a minisztériumokon

belül kell hatékony intézkedéseket tenni annak érdekében, hogy az említett irányító aktusok összhangban álljanak a magasabb szintű jogszabályokkal.

a vállalatok és a dolgozók közös és egyéni érdekei szempontjából egyaránt jelentős munkaügyek törvényességének figyelemmel kísérése ma már szinte hagyományos ügyészi feladat.

/folyt.köv./

H

bkk. 3. /dr. szénási géza...8.folyt./e

a vizsgálatok és a panaszintézés során szerzett tapasztalatok szerint a munka törvénykönyvének rendelkezései a jogalkalmazásban mind jobban érvényesülnek. a fejlődés üteme a népgazdaság egy-egy részterületét illetően azonban különböző. a kedvező jelenségek a teljes megnyugvásra azonban nem szolgáltatnak okot. az indokolatlan munkaerő-mozgás és az ebből adódó munkaerőhiány kedvezőtlen hatása a jogalkalmazásban is érezhető. a munkajogi kérdésekben döntésre jogosult sok vezető a termelési feladatok

mellett nem fordít elég gondot a munkajogi ügyintézésre és hiányosan ismeri a munkaviszonyra vonatkozó rendelkezéseket.

- ez évben az ügyészségek közel 70 000 állandó dolgozót foglalkoztató 102 állami gazdaságnál - az országban működő állami gazdaságok 60 százalékánál - tartottak vizsgálatot. ennek során mintegy 6 000 munkajogi intézkedést vizsgáltak meg. az intézkedések száma és az ipari vállalatoknál korábban tartott vizsgálatok tapasztalatainak összehasonlítása azt mutatja, hogy a munkajogi ügyintézés törvényessége ezen a területen a javulás ellenére alacsonyabb színvonalon áll, mint az ipari vállalatoknál. a megállapított hibák jelentős része a munkafegyelem és a munkamorál megszilárdítására foganatosított intézkedések alkalmazása körében merül fel.

- mint ismeretes, 1972. január 1. napjával a szövetkezetek egészét érintő új jogszabályi rendelkezések léptek hatályba. a szövetkezeti jogszabályok végrehajtása elsősorban magukra a szövetkezetekre és az állami törvényességi felügyeletet ellátó tanácsai szervekre hárít jelentős feladatokat. tapasztalataink szerint

a tanácsai szerveknek az eddigieknél jobban fel kell készülniük a szövetkezeti törvénynek megfelelő állami törvényességi felügyeleti feladatok folyamatos végrehajtására.

/folyt.köv./

ld

bkk. 3. /dr. szénási géza...9.folyt./e

- a gazdasági bírsággal kapcsolatos vogszabály hatályosulása megkezdődött, de sajnos e jogintézmény még nem eléggé intenzíven tölti be rendeltetését. ennek több oka van. a bírság kiszabásának

indítványozására felhatalmazott gazdasági irányító, felügyeleti és ellenőrző szervek még nem fordítanak elegendő figyelmet e gazdasági szankció alkalmazásának jelentőségére és ezért - az adott körülményekhez képest - kevés esetben éltek indítványozási jogokkal. az indítványozásra jogosult különböző szervek négy és fél év alatt mindössze 18 indítványt tettek. 1971-ben és 1972-ben eddig az ügyészség 8 esetben indítványozta gazdasági bírság kiszabását. a nyolc ügy közül hét ügyben a jogellenes tevékenységet folytató gazdálkodó szerveket 7,680.000 forint összegben kötelezte a központi gazdasági döntőbizottság gazdasági bírság fizetésére.

- az ügyészi szervek az elmúlt időszakban a polgári jogi tevékenységet egyre inkább az újabb társadalmi és gazdasági igényekhez alkalmazkodva fejtették ki. szem előtt tartották, hogy a törvényesség érvényre juttatása az ítélkezés területén elsősorban a bíróságok feladata. az ügyészekkel szemben a múltban sem támasztottunk olyan követelményt, hogy minden kisebb-nagyobb törvénysértés esetén intézkedniük kell, de az utóbbi időben egyre következetesebben igyekeztünk a feladatokat - az ügyészi létszám által is korlátozott - lehetőségeinkhez méretezni, erőnket a legfontosabb feladatok megoldására koncentrálni.

- ennek eredményeként a polgári jogi tevékenység fő tendenciái a következőképpen alakultak: ügyészi keresetindításra csak kivételesen, közérdekből, vagy akkor került sor, ha a jogosult alapvető jogainak védelmére nem volt képes. perbeli fellépésre a korábbinál lényegesen kisebb mértékben, elsősorban akkor került sor, ha fontos állami vagy társadalmi érdek, illetőleg alapvető egyéni érdek védelme indokolta az ügyész beavatkozását. lényeges szempontnak tekintették az ügyészek, hogy perbeli tevékenységük csak akkor kerüljön ellentétbe a felek rendelkezési jogával, ha erre a közérdek védelme érdekében elengedhetetlenül szükség volt.

/folyt.köv./

bkk. 3. /dr. szénási géza...10. folyt./e

- a lényegesebb jogsérelmek orvoslása, jelentősebb elvi kérdések eldöntése - és ezen keresztül az egységes gyakorlat kialakításának elősegítése - érdekében változatlanul súlyt helyeztünk a fellebbezési és törvényességi óvási tevékenységre. úgy értékeljük, hogy ezzel megkönnyítettük azoknak az elveknek a gyakorlati megvalósítását, amelyeket az új ügyészi törvény most már tételen is tartalmaz.

befejezésül hangoztatta: az ügyészi szervek a jogszabályi keretek között mindent megtesznek a jogellenes magatartások következetes üldözése érdekében, illetve azoknak - szükség esetén büntetőjogi, szabálysértési eszközök, vagy súlyos vagyoni szankciók alkalmazásával történő - visszaszorítására. éber figyelmük az élet által létrehozott új jelenségeket és ezeket a jogi előírásoknak megfelelően úgy támogatják vagy gátolják, hogy közben minél kevesebb zaklatásnak tegyék ki az állami szerveket és állampolgárokat. vagyis a munka színvonalas végzése az ügyészségre is kötelező szabály marad.

kérte, hogy az ügyészségről szóló törvényjavaslatot, valamint az ügyészi szervezet kétéves munkájáról szóló beszámolót az országgyűlés fogadja el. /mti/

...-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1972. június 23.

bb 1. a nyári ünnepi hetek időszakára megújul a szegedi dóm
vid/ká bzs la 1972. június 23.

a nyári ünnepi hetek időszakára megújul a szegedi fogadalmi templom. az építőmunkások már megjavították a dóm egyik tornyát, amelyben, mintegy nyolcvan méter magasságban még a második világháború idején kárt tett egy lövedék. teljesen kicserélik a tetőzetet borító cserepeket és az elmúlt négy évtized alatt megrongálódott bádogból készült zárólemezeket is.

a nyári hangversenyek előtt ellenőrzik a több mint tízezer sipos világhírű orgonát, a szükség szerint újra hangolják a sipokat. a különleges hangszer az egész nyári időnyben rendszeresen karbantartják. /mti/

-. -

NA

- 1 -

bb 2. kánikulai ügyelet őrködik a forgalomirányító lámpák felett

1 ba/pá bzs la

1972. június 23.

a kánikulában, amikor a járművezetők reflexe lelassul, fokozott szerepet kapnak a közlekedési lámpák. ezért a villamos-automatikai intézet kánikulai ügyeletet szervezett a kialudt közlekedési lámpák gyors kijavítására, gépkocsival ellátott négy „motorizált szerelőpárt”, állított készenlétbe.

a villati brigádok reggel 6-tól este 10-ig tartanak hibaelhárító ügyeletet. nemcsak a forgalomirányító lámpákat, hanem a világító jelzőtáblákat és a terelőszlopok fényforrásait is gondosan felülvizsgálják. a kánikulára való tekintettel fokozott figyelemmel őrködnek a jelzőlámpák felett, hiszen egy meghibásodott lámpa is súlyos szerencsétlenséget okozhat. a fokozott ellenőrzést indokolja az is, hogy a hét elejétől a forgalomirányító lámpákat már a legtöbb főútvonalon non-stop üzemeltetik. különleges figyelmet igényelnek a főváros több pontjára a közelmúltban felszerelt futurit lámpák. ezek fokozott ellenőrzést igényelnek, hiszen csak nemrég vették át a budapesti közlekedés irányítását. a kánikulai ügyelettel párhuzamosan tovább bővül a főváros közlekedési jelzőlámpáinak hálózata. az első félévben mintegy 40 új csomóponton szerelnek fel automata jelzőlámpákat. /mti/

-. -

bb 4. dák-szarmata telep a hajduságban

vid/ká bzs la

1972. június 23.

a debreceni déri múzeum kutatói hozzáláttak a jelenleg legnagyobb hajdusági ásatás befejező szakaszához. két esztendeje indult meg a munka biharkeresztes és ártánd között, az ugynevezett kisparkasdombon. az ásatások 1-111. századi dák-szarmata telepet hoztak felszínre, germán temető emlékműjével együtt. eddig a telepnek mintegy negyven objektuma - tűzhely, lakórész, hulladékgyűjtő - és harmincnégy sír került elő. a sírokban ezüstpénzt is találtak. az ásatásokat most folytatják és a napvilágra került értékes anyagot a déri múzeumban vizsgálják. /mti/

-. -

bb 3. mit ígér a televízió a jövő hétre?

1 nn/fk bzs la

1972. június 23.

június 28-án, szerdán feleki kamill portréfilmjének első részét láthatják a tv-nézők „fiatalság bolondság”, címmel. ezen az estén kerül sor a „jogi esetek”, újabb adására, amelyben a sport- és a gyermekbalesetekről esik szó. utána komlós jános műsora jelentkezik: „az én csatornám”, /folyt. köv./

- 2 -

M

bb 3. /mit ígér ... 1. folyt./bzs

június 29-én, csütörtökön a „jó estét nyár, jó estét szerelem”, c. tévéfilm hatását elemzik a stúdióban a nézők és szociológusok „televízió és közvélemény”, címmel. este a „ki mit tud?”, kamaraműfajok döntőjére kerül sor.

pénteken a „tv mintaboltja”, az árengedményekről és a kiárusításokról szól. ezen az estén kezdik vetíteni a veszprémi tévé-találkozó díjnyertes filmjeit. a vetítések szombaton délután és vasárnap délelőtt folytatódnak.

július 1-én, szombaton bodor tiber mondja el kedves verseit, köztük juhász gyula, józsef attila, simon istván, váci mihály költeményeit. szombaton délután kezdődik a népstadionban a magyarországi-csehszlovákia női-férfi atlétikai viadal, amelyet vasárnap is közvetítenek.

július 2-án, vasárnap este kerül képernyőre a „mint a bagoly nappal”, c. magyarul beszélő olasz film. a szicíliai maffia mesterkedéseiről szóló alkotásban a női főszerepet claudia cardinale játssza. „casanova kontra kékszakáll”, címmel új magyar bábjátékfilm-sorozat indul, amelyet 13 héten keresztül vasárnap éjszaka sugároznak. /mti/

-. -

bb 5. a kereskedelem „büne”, a patronhiány

1 bé/pá bzs la

1972. június 23.

ismét gyakori lett a fogyasztók nyáron már megszokott panasza: hiánycikk a szifon-patron. az elmúlt években a répcelaki robbanás indokolta az ellátási zavarokat, az idén viszont az országos kőolaj- és gázipari tröszt tájékoztatása szerint a kereskedelem „büne”, a patronhiány. erre az évre 47 millió darab patron rendeltek a dunántúli üzemtől, holott új gépek beállításával, kapacitás-bővítéssel 50 millió előállítására készültek fel. pillanatnyilag a kereskedelem nem használja ki a kapacitás-bővítés lehetőségeit. ugyanakkor azonban a nyár közepén várható nagyobb megrendelések idején répcelak dolgozóinak fokozott erőfeszítésére lesz szükség. már megszervezték, hogy a töltőgépek egy része szombaton és vasárnap is üzemel majd.

tájékoztatást adtak arról is, hogy a szifon-patron termelés további bővítése már jelentős nehézségekbe ütközik. kevés az acél-patron és a gyártó bakony művek újabb rendeléseknek nem tud eleget tenni. próbálkoztak csehszlovák importtal, a partner azonban bejelentette, hogy csak késve, tehát ebben az évben már nem tud számot tevő mennyiséget szállítani. gondot okoz továbbá, hogy a répcelaki töltőüzemben nincsen egyetlen talpalatnyi hely sem, ahová új gépet lehetne beállítani, tehát a bővítéshez új üzemre volna szükség. /mti/

-. -
- 3 -

NA

bb 6. itt az ideje a permetezésnek - a mém szakemberei a szokásosnál nagyobb növényi járványveszélyről

1 jf/mné/ny la

1972. június 23.

országszerte gondot okoznak a mezőgazdasági szakembereknek a fülledt, párás időjárás miatt fellépett növényi betegségek, fertőzések. a mém szakemberei ezzel kapcsolatban az mti munkatársának elmondották: nemcsak a mezőgazdasági nagyüzemekben kell védekezni fokozottabb mértékben az elkövetkező napokban, hetekben, hanem a háztáji gazdaságokban és a kiskertekben is. megfigyelték ugyanis, hogy a fertőzések általában az elszórtan telepített kisebb gyümölcsösökből indulnak ki, ahol a tulajdonosok elhanyagolják a védekezést és emiatt az egész környéken a szó szoros értelmében járványszerűen ~~terjed~~ el a fertőzés.

a legnagyobb gondot ezekben a napokban a szőlőperonoszpóra okozza, ennek első tüneteit országszerte észlelték, és pedig eléggé erős mértékben. a megfigyelő állomások szakemberei fokozott járványveszéllyel számolnak. nehezíti a helyzetet, hogy a nagy páratartalom valóságos melegágya ennek a gombafertőzésnek, ezért nem tűr halasztást a permetezés, a levélfelület és a fűrtők védelme. egész sor növényvédőszer áll a termelők rendelkezésére, kiválaszthatják a számukra legmegfelelőbbet. a szőlőtvetvényeken az ország több pontján, például bács- kiskun és komárom megyében június elején felütötte fejét a szőlőlisztharmat, amelynek elterjedésére szintén kedvez az időjárás és emiatt gyors beavatkozásra van szükség. jóhatású készítmények állnak a kiskert tulajdonosok rendelkezésére. intenzív védekezésre van szükség június derekán az alma és a körte gyümölcsösökben, ahol veszedelmes növényi betegség, a varasodás a gond. megelőzésére a pundazol készítményt, valamint a dithanet és a zinebet ajánlják a sok közül a növényvédelmi szakemberek. az almáskertekben az almafa lisztharmat-fertőzése van kialakulóban, ami szintén a különleges időjárással hozható összefüggésbe. a kiskerttulajdonosok ugyanazokkal a vegyi anyagokkal védekezhetnek, mint a szőlőlisztharmat ellen. gyors óvintézkedésre van szükség a burgonya- és a hagymatáblákon is.

a barackmolyok lárvakelése is megkezdődött, ezek ellen jó szolgálatot tesz a ditrifon, a flibol, a metation és a sevin készítmény./mti/

..-

bb 7. új községnév fejér megyében: szárliget

vid/ká/ny la

1972. június 23.

a fejér megyei tanács helyt adott szár és ujbark közös tanácsú községek előterjesztésének, amely szerint szárujtelep nevét szárligetre változtatják. az észak-fejér megyei település névváltozása július 1-én lép életbe./mti/

7.45/ny

..-
-4-

10-20

bb 10. tárolók építésével javítják az ország vízháztartását - nemzetközi együttműködés

vid/ká/ny la

1972. június 23.

hazánk mezőgazdaságának és a népgazdaság egyéb ágazatainak egyre növekvő mennyiségű vízre van szüksége. a vízügyi szervek legfontosabb vízügyi-műszaki feladata az igényelt vízmennyiség előteremtése. az ország területére évente átlagosan ötvennyolc milliárd köbméter csapadék hull. ennek jelentős része azonban elpárolog, vagy a mélyebb rétegekbe szivárog. a patakok, folyók medrében az összes csapadéknak csupán hét százaléka négy milliárd köbméter folyik le. a folyók általános nyáron és kora ősszel szállítják a legkevesebb vizet, holott az öntözés vizigénye, az ipar és a lakosság vízfogyasztása ebben az időszakban a legnagyobb. a népgazdaság vizigénye már napjainkban is, de különösen távlatban, csak vízpótló rendszerek, tárolók építésével elégíthető ki.

az országos vízügyi hivatal által végzett számítások szerint a tiszai vízgyűjtőjén 1985-ig évi egy milliárd, a duna és a dráva területén pedig százötven milliárd köbméter víz pótlásáról, illetve tárolásáról kell gondoskodni. a tiszai völgyére az ország felszíni vízkészletének csupán tizenhét százaléka jut, holott az aszály miatt itt a legnagyobb az igény. a fejlesztési program alapján épül a kisköréi vízlépcső. ezt követi majd a csongrádi vízlépcső és a hozzá csatlakozó alpári tároló építése. a sebes-körösön a körösladányi vízlépcső kivitelezése előreláthatólag még ebben a tervidőszakban megkezdődik. a tiszai vízgyűjtőjén osztozó több ország a kgt integrációs komplex programjának keretében vizsgálja a vízügyi együttműködés további kibővítésének lehetőségeit. többek között foglalkoznak a vízgyűjtő hegyvidéki szakaszain kiépíthető közös érdekű tárolók megvalósításával. a vízügyi szervek foglalkoznak a dunából a tiszába történő vízátvitel kérdésével is. a tervezett duna-tisza csatorna nemcsak az öntözés számára juttathat másodpercenként kétszáz köbméter öntözővizet, de a kelet-nyugati egységes víziút rendszernek is fontos láncszemét alkothatja.

a szomszédos országokkal jelenleg is gyümölcsöző a vízügyi együttműködés. tervezés alatt áll a magyar-jugoszláv közös érdekeltségű dél-bácskai öntözőrendszer, amelynek vizét egyharmad részben hazánk, kétharmad részben pedig jugoszláv területen használnák fel. a maroson, románia területén, a határtól kilendven kilométerre lévő Lipovánál, magyar és román szakértők vizsgálják a hegyvidéki víztározó építésének lehetőségét./mti/

7.50/ny

..-
-5-

10-25

bb.8. napirenden: a mezőgazdasági szakcsoportok fejlesztése

1 ol/fk/ok la

1972. június 23.

a fogyasztási szövetkezetek legutóbbi VI. kongresszusának határozataira alapozva, a szövosz-nál a közelmúltban napirendre került a mezőgazdasági szakcsoportok továbbfejlesztése. Közismert a háztáji és kisegítő gazdaságok termelésének népgazdasági jelentősége; évente mintegy 40 milliárd forintnyi termékkel járulnak hozzá a lakosság ellátásához, illetve az exportszállításokhoz. Azonban a napjainkban egymillióra tehető kistermelőből ma még csupán 80 ezren tömörültek szakcsoportba, s így termelésük hatékonyabb szervezésére szükségessé vált a szakcsoportok taglétszámának jelentős növelése. Érthető, hiszen a sokféle udvarból, kertből, még az azonos termék esetében is sokféle - kisebb tételekben is nehezen értékesíthető - vegyes, kevertfajtájú és minőségű áru jut a felvásárlókhoz. Emellett a magára maradó kistermelő is a kleténél több gondal küszködik; nehezebben jut takarmányhoz, szaporítóanyaghoz, eszközökhöz, gépekhez, stb. s nem is tudja mindig figyelemmel kísérni a piaci helyzet alakulását.

a szétszórta termelő, de közös beszerzésre és értékesítésre, valamint különféle speciális termelési célok közös megvalósítására alakult szakcsoportok - a szövetkezeteknek ezek a legelőnyösebb formái - azonban mindezt az áfész-ektől várhatják. Így például a tájékoztatást is, hogy mit, mikor és hogyan érdemes termelni. Ugyancsak az áfész-ektől várják az anyag-és eszközellátás javítását, az egyöntetű piaci kínálat érdekében az egységes szaporítóanyagot és a gondoskodást a megtermelt áru felvásárlásáról, biztonságos értékesítéséről. A szakcsoportok munkájának fejlesztése különösen fontos a sertés- és kisállattartás különböző ágazatiban /liba, nyul, galamb, baronfi, stb/ valamint a szőlő-, gyümölcs- és zöldségtermesztés területén. Szerinte az országban jelentős nagyságú zártkertek, parcellázott területek vannak, megfelelő hasznosításukhoz elengedhetetlen a kertművelő szakcsoportok széleskörű szervezése. Közös összefogással eredményesen oldhatják meg a művelésbe vonás olyan fázisait, mint a tereprendezés, az utak és kutak építése, a közművesítés, a telepítés, az anyag- és eszközellátás stb.

a szakcsoportok ügyeivel való foglalkozástól az áfész-ek ellátási jellegű feladatai gyakran elvonják az erőt. Éppen ezért azokon a helyeken, ahol az önálló szövetkezet alakulásának feltételei már adottak - a kongresszus határozatának megfelelően - a szövosz-ban célszerűnek tartják speciális beszerzési és értékesítési feladatokra külön szövetkezet alakítását. Létrehozásának alsó határát 15 alapítóban és körülbelül 10 millió forint várható értékvorgalomban jelölték meg./mti/

...-

- 6 -

10.30

bb.9. villamosipari találkozó kazincbarcikán

vid/ká/ok la

1972. június 23.

a megközelítőleg negyvenezer főt foglalkoztató villamosenergiaipari dolgozó az idén kazincbarcikán rendezik meg június 30 és július 2-á között szakági találkozójukat. Az 1951-ben kezdeményezett és azóta immár hagyományos összejövetelre az ország minden részéből több mint ezer résztvevőt várnak. Az ünnepélyes megnyitóra június 30-án, a kazincbarcikai városi tanács előtti díszterem kerül sor. Ezt követően a meghívottak természetjáráson vesznek részt, majd szakmai előadásokat hallgatnak a légszennyeződének a szabadtéri villamosberendezésre gyakorolt hatásáról, valamint a borsodi hőerőmű vállalatnál bevezetett technológiai újdonságokról.
/mti/

...-

bb.11. jelentés a zöldség-frontról

1 ba/pá/ok hgy

1972. június 23.

péntekre virradóra 70 vagon áru érkezett a főváros ellátására. A felhozatal csaknem kétezer mázsa burgonya, 840 mázsa zöldborsó, 170 mázsa zöldbab, 480 mázsa fejeskáposzta, 260 mázsa kelkáposzta, 73 mázsa karfiol, 790 mázsa uborka. A burgonya kilója 4.80 forint, a zöldborsóé 5.60 forint, a zöldbab 8.40 forint, a fejeskáposzta 2.60 forint, a kelkáposzta ára kilónként 4 forint, a karfiol 4.80, az uborka pedig 4.40 forint.

bőséges volt a felhozatal a zöldségfélékből, 95 mázsa paradicsom, 132 mázsa zöldpaprika, 45 ezer csomó főzöhagyma, 17 ezer csomó sárgarépa, 16 ezer fej saláta érkezett a főváros ellátására. A paradicsom kilója 24 forint, a főzötöké 3 forint, a zöldpaprika 32 forint kilónként, a főzöhagyma csomója 1.80, a sárgarépaé 2.20, a saláta fejenként 1 forint 20 fillér.

a gyümölcsfelhozatal is kielégítőnek ígérkezik a hét végére, a fővárosi hálózat ellátására 90 mázsa cseresznye, 190 mázsa meggy, 80 mázsa málna, 65 mázsa eper, 80 mázsa sárgabarack, és 800 mázsa őszibarack, továbbá 50 mázsa ribizli érkezett. A cseresznye kilója 12 forint, a meggyé 19 forint, a málna ára kilónként 23 forint, az eper 22 forint, a sárgabarack 9 forint, az őszibarack ára 6 forinttól 19 forintig terjed. Egy kilogramm ribizli ára 11.60 forint./mti/

...-

- 7 -

11.11.

bb 12. befejeztek a magyar- indiai tárgyalások

bc/ny hgy

1972. június 23.

pénteken délelőtt az országház minisztertanácsi termében befejeztek a magyar- indiai hivatalos tárgyalások.

a tárgyalásokról közös közleményt hoznak nyilvánosságra/mti/

..-

bb.15. a Lottó nyerőszámai

Pá/ok hgy

1972. június 22.

a sportfogadási és Lottóigazgatóság közlése szerint a hadunánáson megtartott 25. heti Lottósorsoláson a következő számokat húzták ki:

4, 66, 68, 76, 84.

/mti/

bb.14. grazi orvosprofesszorok szombathelyen

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

grazi orvosprofesszorok látogattak pénteken szombathelyre. tanulmányozták a város egészségügyi intézményeinek munkáját, mindelelőtt az ország első oktatókórháza szerepét betöltő markusovszky kórházat. az intézmény tudományos bizottsága tudományos ülést tartott a nap folyamán, s az ülésen a négy vendégprofesszor időszerű egészségügyi kérdésekről tartott előadást./mti/

...-

bb 13. megkezdődött a magyar vadászok országos szövetsége küldöttközgyűlése

t ba/pá/ny hgy

1972. június 23.

„ vadállományunk megőrzendő nemzeti kincs, „ ezzel a jelszóval ült össze pénteken a magyar néphadsereg központi klubjának nyári helyiségében a magyar vadászok országos szövetségének országos küldöttközgyűlése.

a hazai vadászat történetében kiemelkedően sikeres esztendőt zártak a magyar vadászok. a 22 ezer tagot tömörítő 750 vadászársaság közgyűlései és a megyei küldöttközgyűlések után most az országos küldöttközgyűlésen, megválasztják a mavosz választmányának új vezetőségét is.

/folyt köv/

-8-

11.20
m

bb 13. / megkezdődött.....1.folyt/ny

a vadászok, vadászársaságok, -a megyei intéző bizottságok és az országos szövetség eredményes munkájának bizonyítéka volt a tavaly ősszel hazánkban sikerrel megrendezett vadászati világkiállítás, valamint a magyar vadászok vezetőinek nemzetközi elismerése is. 1968-ban vallus pált, a magyar vadász szövetség elnökét a cic alelnökévé választották, a nemzetközi vadászati tanács pedig 1972. április 27-én a cic elnökévé választotta. e tisztségre első ízben került szocialista ország képviselője. a vadászok régi óhaja valósult meg, amikor elkészült a magyar vadászok központi székháza.

a vadászok küldöttközgyűlése 1968-ban a világ vadászatának történetében elsőként elhatározta távlati vadgazdálkodási és fejlesztési terv készítését. ennek eredményeként vadállományunk értéke az 1968. évi 509 millió forintról az 1971. évi tavaszi létszámbecslés adatai szerint 657 millióra növekedett.

magyarország a világon az első ország, ahol termelőszövetkezeti jellegű vadászársaságok alakultak. a vadászok és a mezőgazdászok együttműködése lehetővé tette, hogy a korszerű vadgazdálkodás során mind kevesebb, a melegvérű állatokra veszélyes vegyszert alkalmazzanak, és közös intézkedéssel törekedjenek a gépek okozta vadvesztések elhárítására. nagyszabású vizsgálót kezdtek olyan komplett technológia kidolgozására, amely a vadgazdasági termelés hatékonyságát növeli, a vadgazdálkodásban viszont számottevő kárt nem okoz.

a magyar vadgazdálkodás kiemelkedő sikere: rövid idő alatt olyan fűvadász állományt hozott létre, amelyen hazánkban még soha sem volt és Európában is egyedülálló. vadászársaságaink három év alatt egymillió fűvadászt neveltek fel mesterségesen. 1971-ben elvégezték a vadállomány általános vadegészségügyi vizsgálatát is. sokat javult a nagyvadállomány minősége. míg 1967-ben 474 éremmel díjazott szarvasbika került terítékre, addig 1970-ben már 928 díjazott szarvasbikát ejtettek el a vadászok.

a kormány támogatásával létrejött a központi vadgazdálkodási alap, amelyből a mesterséges tenyésztésre és vadgazdálkodásra négy év alatt több mint 40 millió forintot használtak fel. a vadgazdálkodás fejlődése révén lehetővé vált a vad-export állandó növelése. míg 1968-ban a vadexportért a bevétel 1 millió 700 ezer dollár volt, addig 1971-ben meghaladta a négy millió dollárt.

a küldöttek megvitatták az országos választmány beszámolóját, az országos ellenőrző bizottság és a fegyelmi bizottság jelentését./ folyt. köv/.
10.55/ny

-9-

11.35
m

bb.16. megkezdődtek a hortobágyi lovasnapok

vid/ká/ok hgy

1972. június 22.

pénteken reggel a díjhajtással megkezdődött a viii. hortobágyi nemzetközi lovasnapok három napos rendezvénysorozata. a máta-lovaspályán a versenyek és bemutatók színhelyen a lelátókon csaknem huszezer néző részére van hely. az idei hortobágyi lovasnapokra a kilencyuku hitől a máta-lovaspályáig három kilométeres sétányt építettek.

több mint háromszáz ló áll rajthoz három nap alatt, s a legkiválóbb magyar sportolók mellett osztrák, szlovák és lengyel lovasok is részt vesznek a versenyeken. az ország minden részéből a hortobágyra érkeztek már a hetes, ötös, négyes és kettős fogatok, amelyek külön versenyt futnak a hortobágy díjáért.

a debreceni népi együttes csikósokkal, gulyásokkal és juhászokkal együttműködésben mind a három napon bemutatja a pusztai életet megelevenítő „hortobágyi krónika”, című jelenetet.

a hortobágyi lovasnapok rendezvényeire mintegy ötvézezer hazai és külföldi nézőt várnak. a vendégek megtekinthetik a hortobágyi folyó mellett legelésző szürke magyar gulyát, a racka nyáját, s a szilaj ménest is./mt1/

---

bb.17. ünnepélyes tanár avatás egerben

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

pénteken az egeri vörös csillag filmszínházban dr. szücs lászló az egeri ho si minh tanárképző főiskola főigazgatója nyilvános tanácsülésen 171 végzett növendéknek nyújtotta át a tanári oklevelet.

dévald andrea magyar-orsz , csanády kunigunda biológia-földrajz és görbe zsuzsanna matematika-kémia szakos hallgató vörös diplomát kapott.

a június 26-án kezdődő felvételi vizsgákra eddig 1011-en jelentkeztek. a nagy érdeklődésre jellemző a magyar-történelem és a biológia-földrajz szakon tizszeres, a történelem-orsz és a magyar-angol szakon hétszeres a tuljelentkezés./mt1/

- 10 -

huf 11.50

parlament

bkk. 4. folytatta tanácskozását az országgyűlés

t hi-pr-szö-tf-gy/tm/e bs

1972. június 23.

pénteken az országgyűlés folytatta a magyar népköztársaság 1971. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslat vitáját. az ülésen részt vettek: losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, aczél györgy, apró antal, fehér lajos, gáspár sándor, komócsin zoltán, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban helyet foglalt a budapesti diplomáciai képviselők több vezetője.

apró antal

----- elnöki megnyitó szavai után elsőnek dr. petri gábor szólalt fel.

/folyt.köv./
10.08/11

- 32 -

huf 10.35

p a r l a m e n t

bkk 4. /folytatta tanácskozását 1.folyt./um

dr. petri gábor /csongrád megye, 2. választókerület/
-----

a szegedi sebészeti klinika igazgató főorvosa hangoztatta: a pénzügyminiszteri exposé azt tükrözi, hogy a népgazdaság fejlődése várhatóan a negyedik ötéves terv elhatározott programja szerint alakul a továbbiakban is.

megállapította, hogy az egészségügy tevékenységét az utóbbi években az jellemezte, hogy erejéből esetenként csak a leg-sürgősebb feladatok megoldására futotta, s csak a múlt évben jutott el odáig, hogy átfogó felmérésekre, hosszabbtávu tervek kidolgozására vállalkozhatott. a legutóbbi vizsgálódások például azt mutatták, hogy a szociális kiadások - elsősorban a nyugdíj - és segély-összegek emelkedése következtében - állandóan nőnek, ugyanakkor a közvetlen egészségügyi ráfordítások tulnyomó hányadát lekötik az ujlétesítmények. az egészségügyi ellátottság tehát a gyorsan haladó tudományos és műszaki fejlődéssel nem tud lépést tartani.

hazánkban orvoshiányról aligha lehet szó, hiszen a meglévő 25 ezer orvossal igen előkelő helyen állunk a világranglistán. az orvosok területi és szakképzettség szerinti megoszlása azonban már más képet mutat. nem arról van szó, mintha az orvosok elhelyezkedését a hálózat különböző szintjein kizárólag vagy tulnyomóan a kereseti viszonyok határoznák meg; sokkal fontosabb az a szubjektív tényező, hogy az orvosok nagy hányada úgy érzi, a tulzsfolt rendelésben nem tud a hivatásának és képzettségének, szakmai ambíciójának megfelelő minőségű munkát végezni, s huzódozik az ilyen beosztástól. a rendelőintézetek tulnyomó részében ugyanis a technikai adottságok nem teszik lehetővé a minőségi munkát. a megoldás: a szocialista betegellátás alap-elveinek megfelelően a kórház-rendelőintézeti egység következetes megvalósítása - mutatott rá a képviselő. tehát annak a biztosítása, hogy a rendelőintézeti orvos ne veszítse szem elől a betegét, lássa gyógyító munkája eredményét. a rendelőintézetek személyi és anyagi feltételeit pedig olyan színvonalra kell emelni, hogy a járóbetegek ellátását a legkorszerűbben tudják elvégezni.

végezetül a kórházépítkezések költségproblémáit tette szóvá. hangoztatta, a kórházi fejlesztésben a zsufoltság csökkentése, a hígnés viszonyok továbbjavítása a legfontosabb feladat. a korszerűség, a műszaki feltételek azonban egyszerű és olcsó épületekben is megvalósíthatók. nem a bonyolult, vagy divatos építészeti megoldások, hanem az egyszerűen kezelhető, könnyen tisztán tartható épületek, a megbízható gépek jelentik a kórházfejlesztésben a hatékonyságot és a valódi korszerűséget. az ilyen egészségügyi építmények tervezésére pályázat kiírását, vagy bevált külföldi tervek átvételét javasolta.

/folyt.köv./
10.37/um

10-45

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását..... 2.folyt./um

befejezésül a magukra maradt idős emberek problémáiról szólt. kiemelte a társadalmi úton megszervezett házi gondozást, amely lehetővé teszi, hogy a még jó egészségben lévő öregeknek ne kelljen elhagyniuk megszokott környezetüket.

a törvényjavaslatot elfogadta.

rubóczi istvánné /szabolcs-szatmár megye, 5 v.k./,

az Ibrányi Takarékszövetkezet elnöke beszámolt választókerületének elmúlt évi gazdasági fejlődéséről, majd vázolta a még megoldásra váró gondokat.

a tanácsi gazdálkodási önállóság tapasztalatait elemezve rámutatott: a helyi problémákat a tanácsok látják a legjobban, azok megoldására is helyben lehet a legjobb terveket elkészíteni. a helyi tanácsok rendelkeznek a működési bevételekkel, a lakosság együttesen kezelt adóival, valamint a mezőgazdasági termelőszövetkezetek befizetéseivel. a működési bevételek jól tervezhetők. a lakosság együttesen kezelt adóbefizetése azonban már nem jelentett ilyen kiegyensúlyozott bevételi forrást. szabolcs-szatmárban például a 117 helyi tanácsnál csaknem 13 millió forint tervezett bevétel maradt el. a termelőszövetkezetek befizetései is messze elmaradtak a tanácsok számításaitól: ez 86 helyi tanácsnál elérte a 18 millió forintot. a 216 mezőgazdasági termelőszövetkezetből csupán 115 tudta teljesíteni adófizetési kötelezettségét. ez önmagában is lehetetlenné teszi a biztonságos tervezést, márpedig a tanácsok költségvetésében a folyamatosan működő intézmények pénzügyi fedezetét erre a bevételi forrásra alapozták. az is nehezíti a helyzetet, hogy a termelőszövetkezeti befizetések gyakran mintegy háromhónapos késéssel jutnak csak el a gazdálkodó tanácsokhoz, mivel azok a területi adóelszámolási irodákra és a járási hivatalon keresztül kerülnek a helyi tanácsok számlájára. a helyi érdekeltség további növelése érdekében bővíteni kellene a tanácsok kapcsolatait a termelőszövetkezetekkel. ezt segítené elő az is, ha a termelőszövetkezetek befizetései nem kerülőúton, hanem közvetlenül kerülnének a tanácsok számláira

a törvényjavaslattal egyetértett, elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

- 34 -

10.45/um

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását 3.folyt./um

cserna sándor /baranya m., 5.vk./, a mecseki ércbánya

vállalat csapatvezető vájára a munkásközvélemény kérését tolmácsolta az illetékeseknek: az eddigieknél is fokozottabban ellenőrizték az árak alakulását, vessenek gátat az indokolatlan ár-emelési törekvéseknek.

a mecseki ércbánya vállalat - amint a képviselő elmondta - hosszú idő óta eredményesen gazdálkodik, az 1971-es gazdasági évet is sikeresen zárta. telteljesítette termelési tervét, jelentősen nőtt a vállalatnál a termelékenység és emelkedett a nyereség is. a gondok között cserna sándor - mindenekelőtt a vállalat belüli bérfezültséget említette. a közvetlen termelést végzőkére a termelési eredmények alapján alakulhat, viszont az ugynevezett kiszolgáló tevékenységet végző dolgozók bérének emelésére kevés a lehetőség. a képviselő véleménye szerint differenciáltabbá kellene tenni a vállalati béremelések adóztatását. egyelőre ugyanis az történik, hogy az a vállalat, amely - reálisan - béremelést hajt végre és jól dolgozik, eredményesen zárja a gazdasági évet, az fizet és nem is keveset.

ezután pécs megyei város tanácsi gazdálkodásának 1971. évi tapasztalatairól beszélt a képviselő. elmondta, hogy nagy gondot fordítanak az óvodai helyzet javítására. tavaly is társadalmi összefogással a tervezettnél több új óvodai helyet létesítettek. az idén - úgy számítják - felépítik a negyedik ötéves tervben előirányzott óvodákat, és pécs város tanácsa azzal foglalkozik: az ötéves tervidőszak végére saját erőforrásból és társadalmi összefogással további 500 óvodai helyet létesít. ezek működési költségeinek azonban nincs meg a fedezete. a jelenlegi gyakorlat szerint ugyanis csak a betervezett óvodai helyekhez biztosítják a működési költséget.

a tanácsi gazdálkodás egy másik problémájáról is szólt. a lakásprogram végrehajtása érdekében a tanácsnak elő kell készítenie olyan területeket, ahol magánérs építkezések történhetnek. e határozat végrehajtása - mondta a képviselő - tetemes anyagi megterhelést jelent a tanácsoknak ezért szükséges lenne e tevékenység központi finanszírozása is.

elfogadta a törvényjavaslatot.

őfolyt.köv./
10.50/um

- 35 -

11.30

bkk 4. /folytatta tanácskozását 4.foyt/um

-----
 pakurár miklósné pedagógus , /hajdu-bihar megye, 14.vk./

az alsó és középfoku oktatás fejlesztésének gondjairól, eredményeiről beszélt. örömmel nyugtázta, hogy az mszp központi bizottsága a legfontosabb teendők közé sorolta a közoktatás fejlesztését, majd így folytatta:

- társadalmi igény, hogy olyan iskolát kell megteremteni, amely minimálisra csökkenti a műveltségi különbségeket, különös figyelmet szentel a fizikai dolgozók gyermekeinek tanulására, biztosítja a képességek sokirányú kibontakozását, lényeges feladatnak tartja az önálló tanulás képességének fejlesztését.

- amikor oktatáspolitikánk minőségi oldalát vizsgáljuk, nem szabad megfeledkeznünk az óvoda legfontosabb társadalmi funkciójáról, az iskolára való előkészítésről. a z elsősztályosok eredményei nagymértékben függenek attól, hogy a gyermek kapott-e óvodai nevelést. jelenleg az óvodáskorúaknak még csupán 58 százaléka tudják gondozni ezek a gyermekintézmények, noha az óvodai hálózat fejlesztésére a tanácsok jelentős összegeket fordítanak, s számottevően szaporítja a helyek számát az örvendetesen széles társadalmi összefogás. nagy a lemaradás a lakásépítkezések járulékaként megvalósuló óvodai beruházásoknál, s ha ez társadalmi ügy, miért nem tekinti az építőipar ilyen egyértelműen kötelezőnek a tervek valóra váltását ?

- az általános iskolákban emelni kell a szakrendszerű oktatás szintjét, támogatni kell a körzetesítést, bővíteni kell a kollégiumokat. a tanyai osztatlan, vagy részben osztott iskolákat folyamatosan meg lehetne szüntetni, ha mindenütt követnék hosszupályi község két termelőszövetkezetének példáját; itt közösen vásároltak autóbust a tanyasi gyerekek iskolába szállításához.

a képviselő felvetette, hogy a frissen végzett nevelők természetesen - oda nyújtják be pályázatukat, ahol jobb, kedvezőbb élet-és munkakörülményeket tud biztosítani az iskola. félő, hogy emiatt az iskolák között már meglévő színvonal-különbség még tovább fokozódik. végezetül indítványozta, hogy az oktatásügy a jövőben nagyobb arányban részesüljön a nemzeti jövedelemből.

a zárszámadást elfogadta.

/folyt.köv./

- 36 -

11.10/um

11.30
 11

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...5.folyt./e

horváth lászló /somogy, 4 vk./ tsz-elnök, a többi között a mezőgazdaság állami támogatásának rendszerével foglalkozott. elmondotta, hogy a kedvezőtlen adottságu tsz-ek új támogatási gyakorlata segítette a gazdaságok erőteljesebb fejlődését, az árkiegészítéssel támogatási rendszer bevezetése fokozta az ártermelés növekedését. a különböző kategóriák kialakítását és a kategóriák közötti támogatási kulcsok megállapítását helyesnek tartotta, de csupán a síkvidéken gazdálkodó szövetkezetek esetében. a dombvidéken települt tsz-eknek azonban nem kedvez ez a gyakorlat, s miután megyében a 42 támogatásra szoruló szövetkezetből 22 ebbe a kategóriába tartozik -, javasolta ezeknek az üzemeknek a felülvizsgálatát.

a továbbiakban arról szólt, hogy a kedvezőtlen adottságu szövetkezeteknek biztosított állami támogatás összegének körülbelül 20-22 százaléka az egyéb célú segítés, fejlesztési dotáció. a szabályok szerint a megyének ebből az összegből kell biztosítani többek között az évközi pénzügyi problémák óvadékát is. az elmúlt esztendőben a veszteséges szövetkezetek szanálása során ennek a pénznek jelentős hányadát le kellett kötni, s így a rendelkezésre álló 19 millió forintos támogatásból mindössze 6 500 000 forintot tudtak fejlesztési célokra fordítani. javasolta: vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a szanálások során szükségessé váló dotációk pénzügyi fedezetét miként lehetne más alpból biztosítani, annak érdekében, hogy a fejlesztési támogatás ténylegesen betölthesse valódi funkcióját.

a mezőgazdaság beruházási helyzetét elemezve a képviselő aláhuzta: a szűkös anyagi lehetőségek miatt mielőbb el kell érni, hogy a termelő gazdaságok ne a különböző elképzelések megvalósításának kísérleti bázisai legyenek, a gazdaságokban a már bevált módszereket, a kidolgozott technológiai rendszereket alkalmazzák. az állattenyésztés fejlesztését nem csupán a drága teleprendszerek létrehozásával lehet biztosítani, számos, úgynevezett hagyományos épülettel rendelkező üzem példája igazolja, hogy a meglévő berendezések ésszerű kihasználásával, s a kisebb befektetéseket igénylő, korszerű technológiai berendezések alkalmazásával is lehet nagyon jó eredményeket elérni.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

11.13/e

- 37 -

11.30
 11

p a r l a m e n t

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...6.folyt./e

pázsit árpád /budapest, 44 vk./, a telefongyár osztályvezetője a készletek alakulásával, illetve a készletek növekedésével foglalkozott. ennek során felhívta a figyelmet a kereskedelmi készletek elégtelenségére, mint a termelést jelentősen befolyásoló tényezőre. rámutatott: a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésből kitűnik, hogy a termelőeszköz-kereskedelem /tek/ vállalatok készletei 3,1 milliárd forinttal emelkedtek. a képviselő hangsúlyozta: a kereslet oldaláról nézve ezen vállalatok készletei vállasztékban és mennyiségben a tapasztalatok szerint nem nagyok. jelenleg olyan helyzet alakult ki, hogy az iparvállalatok viszonylag nagy készleteket tartalékolnak a termelés biztonsága érdekében, ugyanakkor a készletező, illetve a kereskedelmi vállalatok érdekeltségükönél fogva igyekeznek minimális tartalékolást elérni. a kereskedelmi vállalatok gazdálkodásukat, illetve a vevők ellátását alárendelik a megfigyelési időpont - más néven a készletminimum időpont - ellenőrzési eredményének. vagyis: az ellenőrzés időpontjára nem rendelnek eszközöket, azért, hogy készletük egy meghatározott minimumon legyen. jó eredményt akarnak elérni: kérdés azonban, hogy valóban jó eredménynek minősíthető-e ez a gyakorlat.

az iparvállalatok készletgazdálkodása mindenképpen magában hordja a kockázatot. ha minimális készletre törekszenek: a bizonytalan szállítás következtében kockáztatják a termelést, végső soron az árbevétel is. ha viszont biztonságosabb, nagyobb készletet tartanak: nagyobb eszközleltési járulékot is fizetnek. kérdés, hogy az ilyen jellegű kockázatok vállalását szabad-e rászorítani a vállalatokra - a kereskedelmi gazdálkodás jelenlegi gyakorlatára mellett. ott kell nagyobb készleteket tartalékolni, ahol az a népgazdaság szempontjából a leggazdaságosabb, de semmiesetre sem a termelő vállalatoknál.

a törvényjavaslatot elfogadta.

ezután szünet következett.

x x x

a szerkesztőségek figyelmébe!

javitás a mai bkk 4. /folytatta tanácskozását / sz. hirre:

az első oldalon az 1. bek. 4.sorától a protokollt a következőképpen kérjük módosítani:

.... elnöki tanácsának elnöke; kádár jános, mszmp központi bizottságának első titkára, továbbá aczél györgy, apró antal, fehér lajos, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán, és nyers rezső az mszmp politikai bizottságának tagjai....

x x x

/folyt.köv./
11.28/e

- 38 -

bb.18. doktorrá avatás gödöllőn

vid/gö/ká/ok hgy

1972. június 23.

a gödöllői agrártudományi egyetem tanácsa pénteken ülést tartott, amelyen 47 mezőgazdasági gépészmérnököt és agrármérnököt avatott a mezőgazdaság műszaki, illetve a mezőgazdasági tudományok doktorává./mti/

---

bb.19. országos gyógypedagógiai konferencia vácotti

vid gö/ká/ok hgy

1972. június 23.

az idén februárban alakult meg a magyar gyógypedagógusok egyesülete. a már több mint ezer tagot számláló egyesület pénteken vácotti rendezte első országos szakmai konferenciáját. a két napos tanácskozáson megemlékeztek születésének 200. évfordulója alkalmából simon antalról, az első magyar nyelvű fonetika írójáról, az olvasás tanítás reformátoráról, aki a 170 évvel ezelőtti vácon alapított siketnémák intézetének igazgatója volt.

az emlékünnepelet dr.csicsay iván, a pest megyei tanács elnökhelyettese és angyal józsef az egyesület elnöke nyitotta meg, majd gordosné dr. szabó anna méltatta simon antal munkásságát. a szakmai konferencia előadásain ismertették a gyógypedagógia valamennyi ágának oktatási, nevelési, rehabilitálási helyzetét, feladatait. a két napon ötven előadás hangzik el./mti/

---

bb.20. két nap alatt „előntözik”, a rakacai tavat, de még így sem használják ki az öntözési lehetőségeket borsodban

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

a napok óta tartó erős napsütés valósággal „kiszippantja”, a talajból a nedvességet. a bodroglóközben, valamint az alföldi jellegű dél-borsodi vidéken. a talajvíz szintje mintegy harminc centiméterrel apadt, nélkülözhetetlen az öntözés. a bodroglóközi részen több mint husz termelőszövetkezet juttat mesterséges esőt elsősorban a kukoricatáblákra, valamint a keréskeresztekre. a nagymiskolci állami gazdaság többek között a lucernatábláit öntözi, amelyről már másodszor kaszálják a termést.
/folyt.köv./

- 11 -

12.50

bb.20./két nap alatt „elöntözik,, ...folyt./ok

szerencs környékén és a taktaközben, valamint tokaj-vidéken a kukorica és a cukorrépatáblák kapnak mesterséges csapadékot.

északmagyarországi vízügyi igazgatóságtól naponta 2.5 millió köbméter vizet vesznek igénybe az öntözéshez. a tsz-ek és az állami gazdaságok két nap alatt annyi vizet használnak el, mint amennyit a rakacai mesterséges tóban tárolnak. a naponta juttatott vízmennyiséggel átlagosan hétezer holdat öntöznek, de ez alig egy-negyede a lehetőségnek. mind a hernád-völgyében, mind pedig a délnyegyede a lehetőségeknek nem használják ki a berendezéseket, noha elegendő mennyiségű vizet tudnának részükre juttatni./mti/

---

bb.21. háromszáz új tanárt avattak pécsen

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

pécsen új pedagógusokat avattak pénteken a tanárképző főiskolán dr. kálmánchey zoltán főigazgató, illetve helyettesei előtt háromszáz most végzett hallgató tett ünnepélyes esküdt. a fiatal tanárok között 75:25 a lányok és a fiúk aránya. a szeptemberben munkába álló általános iskolai tanárok túlnyomó többsége a dunántúlon helyezkedik el./mti/

---

bb.22. nógrádi uttorók szibériában, kemerozóban

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

husz nógrád megyei uttoró indult pénteken hosszú, mintegy hatezer kilométeres utazásra nógrád szovjetunióbeli testvérmegyébe, kemerozóba. a kiváló uttoró munkáért jutalmazott gyerekek három hetet töltenek a legendás kuznyecki medencében, részt vesznek a szovjet pionir-szervezet fennállásának 50 évfordulója alkalmából rendezendő jubileumi táborozáson, vendéglátóik kirándulásra viszik őket, bemutatva a távoli szibéria természeti szépségeit, gazdag iparát, mezőgazdaságát./mti/

--- 12 -

11.55/ok

fy 12.55

bb.23. kiállítás a képcsarnok salgótarjáni bemutató termében

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

tavaszi a művészetben címmel kiállítás nyílt pénteken a képcsarnok salgótarjáni bemutató termében. a tárlaton a magyar képzőművészet huszonegy kiemelkedő egyéniségének - köztük csáki-máronyák józsef, kurucz d. istván, benedek jános, szentiványi lajos, imre istván - olajképeit állították ki./mti/

---

bb.24. napirenden: a szilikózis - tüdőgyógyászok és munkahigiénikusok tanácskozása pécsen

vid/ká/ny hgy

1972. június 23.

a „korányi frigyos,, tüdőgyógyász társaság és a magyar munkahigiénikusok társasága együttes konferenciát rendezett pécsen, s ezen a bányászok súlyos foglalkozási betegsége - a szilikózis - került napirendre. a két napos tudományos tanácskozást pénteken az orvostudományi egyetemen dr. háber józsef, a dél-dunántúli tüdőgyógyász decenterum elnöke nyitotta meg. emlékeztetett arra, hogy országosan a szilikózisban megbetegedett bányászok 85-90 százaléka a mecseki szén- és ércbányákból kerül ki, ezért is választották a konferencia helyéül pécsen.

a tanácskozás résztvevői fontos elméleti kérdést vitattak meg az alkalommal: a szilikózis keletkezésének folyamatát. azt ugyanis régóta tudják a szakemberek, hogy a betegséget a kvarcpor idézi elő, de hogy miként fejti ki káros hatását, azt teljes egészében máig sem sikerült tisztázni. e folyamat megismerése elengedhetetlenül szükséges a szilikózis megelőzéséhez, illetve gyógyításához.

a pécsi orvoskonferencia másik témája a különféle tüdőbetegségek elleni küzdelem. a tbc- mint ismeretes - visszavonulóban van hazánkban. az utóbbi másfél évtized során körülbelül harmadra csökkent a tuberkulotikus esetek száma. terjedőben vannak viszont az egyéb tüdőbetegségek, amelyek a civilizációs ártalmakkal - például a levegőszennyeződéssel, a gyógyszerek fogyasztásával és a vegyszerek használatával - függenek össze. /mti/

12.00/ny

-13-

fy 13-

bb.25. „tegyünk többet somogyért,, kitüntetések adtak át kaposvárott

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

a somogy megyei tanács 1966-ban „tegyünk többet somogyért,, kitüntető jelvényt alapított. azóta minden esztendőben értékelik az előző év eredményeit és oda ítélik a kitüntetést azoknak, akik a legtöbbet tették a megye gazdasági, társadalmi és kulturális életének fellendítéséért.

pénteken délelőtt kaposvárott a városi tanács nagytermében bóhm józsef a megyei tanács elnöke nyújtotta át a kitüntetéseket. ezuttal 21 üzem, vállalat, intézmény és személy nyerte el a legmagasabb megyei elismerést. többek között az országoshirű barcsi vörös csillag termelőszövetkezet, a kaposvári mezőgazdasági főiskola, a csurgói csokonai vitéz Mihály gimnázium, tóth margit az egyesült izzó kaposvári gyárának szocialista brigádvezetője, dr. dobos tiber a soproni erdészeti - és faipari egyetem docense, szabó gyula a barcsi tövél igazgatója, pankász ferenc [afész ügyvezető elnöke. a „tegyünk többet somogyért,, kitüntetést - az alapítás óta - 340-en kapták meg./mti/

T a lábodi állami gazdaság igazgatója és czink gyula a balatonmáriai

bb.26. újabb lakásszövetkezet alakult szombathelyen

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

újabb lakásépítő és fenntartó szövetkezet alakult 109 házaspár összefogásával szombathelyen. a szövetkezet tagjai három, egyenként négyemeletes lakóház építését határozták el. a telkeket a városi tanács adja el a szövetkezetnek. a lakások túlnyomó többsége kétszoba összkomfortos, központi fűtéses lesz. a szövetkezeti tagok lakásonként - az alapterülettől függően 45-70 ezer forintot fizetnek be az ötp-nek a pénzügyi szerződés alapján. az új lakásokat a tervek szerint a jövő év szeptemberében adják át rendeltetésüknek.

jelenleg három lakásépítő szövetkezet működik a megyeszékhelyen, már az előkészítő bizottság vas megye másik két városában, kőszegen és sárváron is./mti/

Φ megalakult

12.17/ok

- 14 -

lm 13-20

bb.27. automata felületbevonó berendezést helyeztek üzembe a borsodnádasdi Lemezgyárban

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

a borsodnádasdi Lemezgyárban, ahol hiánycikknek számító használati tárgyak gyártására is berendezkedtek, új automatikus műanyagszóró berendezést helyeztek üzembe. az elektrosztatikus lejárással a korábbinál tetszetősebb felületi kezelést érnek el. a polyeszter műanyagport szabályozható rétegvastagságban, igen csekély veszteséggel alkalmazzzák. ezáltal kopásálló, az oxidációnak ellenálló felületet nyernek./mti/

bb.28. új üdítőital: az „oázis,,

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

pénteken, nyíregyházán a hotel szabolics külön termében „oázis,, néven új üdítőitalt mutattak be a kereskedelmi szakembereknek. a pasztőrözött, magas vitamin tartalmú szénsavas üdítőital almából, készült és az országos pályázaton első díjat nyert. a terméket a szabolics-szatmár megyei mezőgazdasági termékértékesítő szövetkezeti közös vállalat gyártja, és szabolicsban, debrecenben, miskolcon, valamint budapesten még az idén forgalomba hozzák./mti/

bb.29. 22 filmet vetitettek a veszprémi tv. találkozó

a veszprémi tv. találkozó utolsó versenynapján pénteken, további 5 film került képernyőre és ezzel összesen 22 filmet értékelt a zsűri. péntek délután vetitették bárány tamás „asszonyok mesélik,, c. filmjét, amelyet gaál albert rendezett. a „halhatatlanul,, c. műsorösszeállítás, a duna menti költők műveiből idéz. bemutatják a szakemberek előtt jean anouilh: „médeia,, c. kamarajátékát, jerzy przedzwieczki: „papírkivágások,, c. filmjét és brana crncevic: „dirig tartó barátság,, c. filmjét.

a pénteken sugárzott öt filmmel befejeződött a találkozó verseny programja és 15 ország szakemberei előtt véget értek a kereskedelmi vetítések is. szombaton a találkozó zárónapján átadják a díjakat és 4 filmet mutatnak be a magyar televízió 1972. évi műsorából./mti/

12.43/ok

- 15 -

lm 13-25

bb.30. dégen imre mongóliába utazott

k sb/pá/ok hgy

1972. június 23.

mongóliába utazott pénteken dégen imre államtitkár, az országos vízügyi hivatal elnöke, b. barsz-nak, a mongol népköztársaság vizgazdálkodási miniszterének meghívására. az ovh elnöke mongóliában tárgyalásokat folytat a két ország vízügyi-műszaki tudományos kapcsolatainak továbbfejlesztéséről. látogatása során megtekinti azokat a mongóliai munkahelyeket is, ahol több éve dolgoznak magyar vízügyi szakemberek./mti/

bb.31. megérkeztek az első táborozók a bükkbe

vid/ká/ok hgy

1972. június 23.

a borsodi erdő- és fafeldolgozó gazdaság a bükki és zempléni erdőségek vadregényes tájain hetven táborozóhelyet jelölt ki a nyári idényre. többek között miskolc-tapolca környékén a nagy-kömzsi és a kékmezői részen, a putnok melletti szörnnyüvölgy egykori pisztrángos tava mellett, az aggteleki barlangvidéken, valamint a bősza patak szomszédságában verhetik fel sátraikat. a táborozók az erdőgazdaság a táborozóhelyeken köböt készített tűzhelyeket, szalonasütőket épített. eddig huszonöt csoport jelentette be táborozási szándékát, s az első csoportok már megérkeztek a bükkbe. a nyári hónapokban megközelítőleg ötezer táborozóra számítanak az ország minden részéről./mti/

bb.32. időjárásjelentés

ny hgy

1972. június 23.

a meteorológiai intézet jelenté június 23-án, pénteken 12 órakor:

a nagy meleg kissé mérséklődik

az óceán, valamint a skandináv-félsziget között nagy kiterjedésű alacsony nyomású rendszer helyezkedik el. ennek a rendszernek időjárási frontja nyugat-európában, valamint az alpok térségében okoz sokfelé esőt, záporosót, helyenként zivatart. a közép-európa fölött napok óta elhelyezkedő leszálló légmozgású zóna lassan kelet felé vonul, de a kárpát-medencében és a balkán-félszigeten még általában száraz, meleg az időjárás.

/folyt köv/
12.50/ny

-16-

13-30

bb.32. / időjárásjelentés ....folyt/ny

a következő 36 óra folyamán a kárpát-medence időjárása fokozatosan a nyugatról áramló nedves levegő hatása alá kerül. hazánkban csütörtökön kevés felhő mellett 9-13 órán át sütött a nap. esőt sehonnán sem jelentettek. a hőmérséklet napközben 27-32 fokig emelkedett. ma hajnalra északkeleten 11-15, máshol 15-20 fokig hűlt le a levegő. délelőtt felhős idő volt, 11 óráig csak egy-két északnyugati helyről jelentettek kisebb esőt. a hőmérséklet 11 órára északnyugaton 23-24, máshol 25-30 fokig emelkedett. budapesten csütörtökön a hőmérséklet napi középértéke 25.3 fok volt, 3.0 fokkal magasabb, mint a százéves átlag. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 28 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 758 mm, alig változik. a balaton vizének hőmérséklete siófoknál 11 órakor 23 fok volt.

várható időjárás szombat estig: jobbára felhős idő, záporok, kal. zivatarokkal. mérsékelt, időnként megélénkülő, zivatar idején átmenetileg megerősödő és fokozatosan nyugatira, északnyugatira forduló szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 17-18, legnagyobb nappali hőmérséklet 24-29 fok között.

a duna vízállása budapestnél 342 cm, hőmérséklete 20.0 fok./mti/

vvbb.33. iparművészeti ajándékpavilon balatonfüreden

vid/ká/ny hgy

1972. június 23.

balatonfüreden pénteken megnyitották az iparművészeti válsavat reprezentatív ajándékpavilonját. az üdülőttelep központjában megnyitott retszetős és tágas pavilon kerámiák bemutatására és árusítására szolgál. a pavilon bő választékot kínál lakásdíszítő alkotásokból is./mti/

- 17 -

b b 34. aratás, hárommillió holdon - a gabonatröszt sajtótájékoztatója

t jf/mné/ny hgy

1972. június 23.

rékai gábor a gabonatröszt vezérigazgatója pénteken az édosz székházában tájékoztatta az újságírókat az aratási előkészületekről. idén hozzávetőleg hárommillió holdról takarítják be a kalászosok termését, ebből 2 millió hold esik az étkezési buzára. a kombájnnal a jövő héten látnak hozzá az árpa levágásához, a buza valamivel ezután kerül sorra, betakarítása július elején kezdődik meg nagyobb ütemben.

a terméskilátásokat illetően a szakemberek egyelőre tartózkodóak; annyi bizonyos, hogy általában kedvezőek a terméskilátások, de nagyon sok függ a következő napok, hetek időjárásától. előfordulhat ugyanis, hogy a huzamosabb ideig tartó szárazság miatt a kalászban „megszorulnak”, a szemek és ez eléggé nagy veszteségeket okozhat. tartanak attól is, hogy a sokfelé megdőlt gabona aratása szemvesztéssel jár majd. a legújabb vidéki jelentések ugyanakkor arról tesznek említést, hogy a fülledt, párás időjárás miatt többfelé felütötte a fejét a gombafertőzés. mindent egybevéve azonban a gabonatröszt szakemberei bizakodással várják az aratást.

a tröszt vállalatok még ezekben a napokban is kötnek szerződéseket a gazdaságokkal; eddig 220 000 vagonnyi kenyérgabonára írtak alá szállítási megállapodást. szívesen vesznek további ajánlatokat a gazdaságok részéről, de az aratási időszakban is minden mennyiséget átvesznek a termelőktől. a termés elhelyezése idén várhatóan gondot okoz. a tröszt vállalatok ugyan 5 000 vagonnal növelték a raktár-kapacitást, de így is csak alig több mint 200 000 vagonnyi tárolóterület van, amit azt jelenti, hogy több mint 100 ezer vagonnyi termést „házon kívül”, vagy pedig szükségtárolókban kell elhelyezniük. miután az elmúlt évről is maradt tartalék, augusztusban a csucstárolás idején 330 ezer vagon gabonájuk lesz. a vállalatok bér-tárolásról kezdtek tárgyalásokat az üzemekkel; arra számítanak, hogy 60 000 vagon gabonát - megfelelő díjazás mellett - az üzemek raktáraiban helyeznek majd el. de még így sem tudják nélkülözni a szükségtárolókat, ezeket a hullámlémmel, vagy zsákokkal lefedett építményeket, amelyek jó szolgálatot tesznek addig, ameddig kiürülnek a nagyobb központi tárolók.

az aratók eszékére is számítanak. felkészítették a szárítógépeket és ha szükség van rá, folyamatosan, éjjel-nappali műszakban üzemeltetik azokat. a termés átvétele nem okoz fennakadást: amennyiben szükség van rá, szombaton és vasárnap, sőt éjszaka is dolgoznak majd a központi telepeken és folyamatosan fogadják a földekről érkező szállítmányokat. már mindenhol kipróbálták a tisztító és a szállító szerkezeteket.

a malmoknál szintén megtartották a műszaki próbákat. júliusban székesfehérváron új malmot adnak át./mt1/

p a a r l a m e n t

bkk 4. /folytatta tanácskozását 7.folyt./um

szünet után varga gáborné elnöklésével folytatta munkáját az országgyűlés. mivel az elmúlt évi zárszámadásról szóló jelentéshez újabb hozzászólást nem jelentettek be, az elnök a vitát lezárta, s

faluvégi lajos pénzügyminiszternek adta meg a szót, aki összegezte a vita tapasztalatait és válaszolt az elhangzott észrevételekre.

bevezetőben megállapította, hogy a miniszteri expozé - s azon belül az országgyűlés terv-és költségvetési bizottságának értékelése-, valamint a képviselők hozzászólásai egyöntetűen azt tükrözték, hogy a gazdaságunk általános fejlődése töretlen, az alapvető tervcélokat elértük. egységes vélemény alakult ki abban is, hogy a kormány kellő időben hozott intézkedéssel jó hatást váltottak ki, mindenekelőtt azok az intézkedések, amelyeknek célja a nagyobb tervszerűség biztosítása, rend-teremtés, a beruházások körében, továbbá azok az intézkedések is, amelyeknek a jövedelemaránytalanságok és az ezzel kapcsolatos visszasságok megszüntetése volt a céljuk. a vélemények egységét fejezi az az egészséges türelmetlenség is - tette hozzá a miniszter-, amely a megoldásra váró kérdésekben az üzemek, vállalatok részéről megnyilvánuló, s amelynek a képviselők a parlament plénumán hangot adtak. egészséges türelmetlenség a pénzügyi szervezet részéről is fennáll annak érdekében, hogy a népgazdasági költségvetési helyzete még tovább szilárduljon.

az elhangzott észrevételek közül a pénzügyminiszter főleg azokat emelte ki, amelyek az elmúlt évi gazdálkodással kapcsolatban arra mutattak rá, mely területen nem használták fel elég hatékonyan a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokat, hol gazdálkodtak rosszul, milyen módon lehetne biztosítani az anyagi eszközök ésszerűbb elosztását stb. hozzáfűzte, a maga részéről derülátó az említett kérdések megoldását illetően, ugyanis a kérdések sokrétű és szakszerű felvetése azt tükrözte, hogy az említett területeken dolgozók, valamint az országgyűlés tagjai kellő tapasztalatokkal, nagyon sok jó elgondolással rendelkeznek ahhoz, hogy további előrehaladást tudjunk elérni.

/folyt.köv./

13.30/um

- 39 -

13-35

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását ..... 8. folyt./um

a továbbiakban a pénzügyminiszter részletesen foglalkozott a tanácsi gazdálkodás helyzetével, problémáival. örömmel állapíthatjuk meg - mutatott rá -, hogy a tanácsi szabályozási rendszer beváltotta a hozzáfűzött reményeket, városaink és községeink gazdasági tevékenységének összehangolása a területeken működő üzemek, szövetkezetek munkájával - olyan egészséges megoldás, amely mind a tanácsok, mind az említett gazdálkodó egységek erejét lényegesen gyarapíthatja.

- van azonban néhány gond is - fűzte hozzá. ezek egyrészt az anyagi eszközök elosztásának aránytalanságaiból, másrészt abból fakadnak, hogy új gazdálkodási rendszert vezettünk be. a kezdeti tapasztalatok fontos tanulsága, hogy a továbbiakban nagyobb figyelmet kell fordítani az anyagi eszközök elosztásánál az egyes megyék, területek gazdasági szerkezetére, az ott kialakított helyi tervekre. ebből a szempontból főleg az olyan megyék gondjai reálisak, mint Nógrád, vagy Komárom megye, ahol egyfelől a gazdasági szerkezet átalakítása megy végbe - például a szénbányászatot illetően -, másfelől a mezőgazdasági háttér sem a legkedvezőbb, emiatt az említett megyékben a gazdaságból származó jövedelem sem olyan mértékű, mint az ország más részein. erre a problémára nagyobb figyelmet kell fordítani.

- hasonló gond az oktatásügy, a szociális ellátás, az egészségügy szempontjából hátrányosabb helyzetű megyék problémája. a kiegyenlítés irányában nagyon határozott - bár kezdeti - lépéseket tettünk, ezeknek hatása főleg a negyedik öt éves terv következő időszakában hozza majd meg a gyümölcsét. a pénzügyminiszter kérte az érdekelt megyéket, értékeljék kellően ezt a törekvést, s a nekik juttatott eszközöket igyekezzenek minél hatékonyabban az elmaradás pótlására fordítani. vannak ugyanis olyan tapasztalatok, hogy az eszközök elosztása nem mindig a kívánt célt szolgálja.

azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a bevételek folyamatosága hogyan táplálja a tanácsi költségvetéseket, a pénzügyminiszter elfogadta azt a megállapítást, hogy az új rendszer problémákat vetett fel, ugyanis a vállalati, a szövetkezeti munka, a termelési eredmények nagyban befolyásolják a tanácsi bevételeket. felhívta a figyelmet arra, hogy ha egy szövetkezetnél, vagy vállalatnál nem kielégítő a munka és gyengébbek az eredmények, azt nem csupán az államkasszától kell számonkérni. hangoztatta, a központi költségvetésnek mindenképpen biztosítania kell, hogy egyetlen iskola, egyetlen kórház működését sem zavarja meg átmeneti pénzhiány. de a várt bevételek elmaradását nemcsak a központi szerveknél, hanem legalább olyan erőteljesen azokkal szemben is fel kell vetni, akik miatt a nehéz helyzet előállt.
/folyt.köv./

- 40 -

13.35/um

01 13-45

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását ....9. folyt./um

az említett gondok megoldását illetően a pénzügyminiszter bejelentette, az elmúlt évi tapasztalatok alapján a tanácsi költségvetések számára biztosított 1973. évi állami támogatást már ennek a félévnek a közepén - az egész évre szóló összeget - kiutalták, kérte a tanácsokat: ésszerűen beosztva gazdálkodjanak az eszközökkel. közölte azt is, hogy az országos takarékpénztár olyan finanszírozási rendszert vezet be a tanácsok részére, hogy az egyes városok, községek pénzbevételeiben mutatkozó eltéréseket közvetlenül operatív hitellel áthidalja, vagyis a következő esztendőben megszűnnek már az eddigi gondok. természetesen ez nem jelenti azt, hogy most „végtelen számlát”, nyitnak. a tanácsoknak az ilyen áthidaló hiteleket bevételeik növekedése arányában vissza kell majd téríteniök.

a továbbiakban a pénzügyminiszter a mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatos észrevételekre válaszolt. egyetértett azzal, hogy a mezőgazdaság támogatását célzó akciók csak akkor lehetnek igazán eredményesek, ha mindenütt a legtöbb hozamot biztosító leghatékonyabb technológiát alkalmazzák és nem mindenkinek egyformán, hanem az anyagi teljesítmény és a megtérülés arányában juttatnak támogatást. hangsúlyozta: biztosítani kívánják, hogy a szarvasmarhatartás jövedelmezősége az állattenyésztés egyéb ágaiban elért bevételi színvonalat biztosítsa az üzemeknek.

a mezőgazdaság egyéb problémáiról szólva, a pénzügyminiszter említést tett a szőlőtermelés gazdaságosságáról, a szőlőtelepülések felújításának anyagi fedezetéről, valamint a mezőgazdasági nagyberuházások helyzetéről. rámutatott, itt is le kell vonni az elmúlt évi munkával kapcsolatos tanulságot, hogy tudniillik bevált technológiát kell alkalmazni, s a többletköltségekről nem utólag, hanem előzetesen kell szót ejteni, s a forgóalapokat is biztosítani kell ezekhez a nagyüzemi telepekhez. ilyen vonatkozásban a pénzügyi szervek az utóbbi időben megfelelő lépéseket tettek: ezeket a többletköltségeket és ráfordításokat nem az átlagos megtérülési idővel hitelezik meg, hanem ennél kedvezményesebben. természetesen ahol ilyen gondok vannak, ott még egyszer megvizsgálják ezeknek a nagyüzemi telepeknek a helyzetét.

/folyt.köv./

- 41 -

13.50/um

13-45

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását ..... 10. folyt./um

népgazdaságunk helyzetéről szólva hangoztatta: figyelemreméltó a termelékenység javulása, hasonlóképpen az export-import arányának alakulása. gond viszont, hogy az ipari termelés növekedési üteme egy-két területen lassabb, mint a korábbi években volt. a jövő évi költségvetéssel kapcsolatos észrevételekre kitérve, a pénzügyminiszter kérte az országgyűlést, fogadja el azt az általános eljárási módot, hogy a kormány a parlament plénumán elhangzott javaslatokról külön intézkedési tervet készít és fogad majd el, s az észrevételekre vagy külön, vagy a jövő évi költségvetés összeállításánál visszatérnek majd. ilyen témák például a különféle szociálpolitikai és egészségügyi kérdések, a kultúrtonok ügyei, továbbá a különféle bér-és létszám-problémák, az óvoda-ellátással, az élelmezési normákkal kapcsolatos gondok. hozzáfűzte, az érdekelt állami szervek már felülvizsgálták a közintézmények élelmezési normáit, javaslataikat a következő költségvetésnél fogják előterjeszteni.

említést tett a pénzügyminiszter a vitában elhangzott külpolitikai kérdésekről is, s hangsúlyozta: a külügyminiszter beszámolója jól példázta, milyen aktív külpolitikát folytat kormányunk, s hogyan tesz eleget internacionalista kötelezettségeinkből fakadó követelményeknek.

végezetül a pénzügyminiszter kérte az országgyűlést, hogy az 1971. évi állami költségvetés teljesítéséről szóló törvényjavaslatot és válaszát fogadja el.

az elnök ezután szavazást rendelt el, amelynek eredményeként az országgyűlés a magyar népköztársaság 1971. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, a benyújtott eredeti szövegben egyhanguan elfogadta.

ezután napirend szerint következett a bíróságokról szóló törvényjavaslat tárgyalása. dr. korom Mihály igazságügyminiszter szólalt fel.

/ korom Mihály beszédét a mai bkk 1-es számú kiadásunkon közzeltük, a beszéd embargóját feloldjuk! /

korom Mihály expozéja után az elnök biczó Györgynek, adta meg a szót.
/folyt.köv./

- 42 -

13.55/um

14-

parlament

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...11.folyt./e

dr. biczó György /szeged, 1. vk./, a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság előadója beszédében kiemelte: a bíróságokról szóló törvényjavaslat bizottsági vitájában az az egyöntetű vélemény alakult ki, hogy a tervezet kiváló alkotás, híven tükrözi népköztársaságunk alkotmányának 5. fejezetében megfogalmazott elveket. a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság álláspontja szerint a törvény - amennyiben azt az országgyűlés szentesíti - jól segíti, kellően védi majd hazánkban a szocialista építést.

- a törvényjavaslat egészen végigvonul az a következetes elv, hogy a bíróságok sajátosságait az államélet, a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének, kiszélesítésének folyamatába ágyazza. bírósági törvényről lévén szó, érthető, hogy a javaslatban a proletárdiktatúrának azok az elemei kaptak nagyobb hangsúlyt, amelyeknek célja alkotmányunk szerint: védeni és biztosítani az állami, gazdasági és társadalmi rendet, az állampolgárok jogait és törvényes érdekeit, büntetni a bűncselekmények elkövetőit. a bíróságokról szóló, még érvényes törvény csaknem két évtizedes, s elmondhatjuk, hogy jól szolgálta társadalmunk fejlődését. a szocialista építés mai és jövőbeni időszaka azonban új követelményeket, új igényeket támaszt a bíróságok tevékenységével szemben is.

dr. biczó György a továbbiakban arról beszélt, hogy a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság néhány módosító javaslatot tett, ezek azonban nem váltották a törvény lényegén, csupán teljesebbé teszik a törvényt. a képviselő részletesen taglalta a módosító indítványokat, szövegpontosításokat, majd így folytatta:

- a magyar szocialista munkáspárt x. kongresszusának határozatai világosan utalnak arra, hogy a szocializmus teljes felépítésének egyik központi feladata a szocialista demokrácia továbbfejlesztése, amely az állampolgári fegyelem és felelősségérzet, a szocialista közgondolkodás erősödésével, a jogok törvényes védelmével realizálódtak. ez megkívánja az igazságszolgáltatás hatékonyabbá tételét - a szándék egyértelműen kicsendül a törvényjavaslatból. a szocialista demokrácia által biztosított jogok védelme és a kötelezettségek teljesítésének biztosítása igazságszolgáltatási feladat, olyan teendő, amelyet szocialista államban kizárólag a bíróságok végeznek.

/folyt.köv./

- 43 -

14-30

parlament

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...folyt. 12./e

- a törvényjavaslatban az igazságszolgáltatás egységének elve valósul meg, úgy, hogy megteremti a szervezeti feltételeket a gazdasági szervek közötti jogviták, valamint munkaügyi viták elbírálásának egységesítésére. a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság úgy ítéli meg, hogy a gazdasági és területi munkaügyi döntőbizottságok eredményes munkát végeznek, jól szolgálják szocialista építésünk mindennapos gondjainak megoldását. társadalmilag viszont teljesen indokolt a bírósági szervezetben való elhelyezésük, hiszen igazságszolgáltatási tevékenységet végeznek. az igazságszolgáltatás rendszerének tulzott széttagoltságát semmi sem indokolja. az igazságszolgáltatás így egyszerűbbé válik, az állampolgárok egy helyen, a bíróságoknál találják meg jogaik védelmét.

- a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének feladata nagy követelményeket támaszt az igazságszolgáltatás szervezetével szemben is. a törvényjavaslat éppen ezért nagy súlyt helyez a nép részvételét biztosító ülnökrendszerre. a népi ülnököknek az igazságszolgáltatásban való részvétele társadalmi szempontból is rendkívül jelentős, hiszen ítélkezéseikben kifejezésre jut a társadalom jogtudata, s az ülnökök, a bíróságokon szerzett tapasztalataikkal segítik a társadalmi tudat formálását is. az ülnökrendszer kapcsolatot teremt mind a helyi, mind a területi tanácsokkal. a törvényjavaslat ugyancsak utal a bíróságok és a tanácsok együttműködésére, a tanácstörvény azonban már szabályoz, amikor úgy rendelkezik, hogy a bíróság működésének tapasztalatairól tájékoztatja a tanácsot, vagy annak végrehajtó bizottságát.

dr. biczó györgy a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság nevében a betervezett törvényjavaslatot a módosításokkal együtt elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

14.05/e

- 44 -

14.30
hm

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását ....13. folyt./um

dr. lakatos pál józsef komárom megyei képviselő felszó-

lálásának bevezető részében kiemelte a bíróságok eddig tevékenységének társadalmi jelentőségét, a népköztársaság állami, társadalmi és gazdasági rendjének védelméhez, az állampolgárok jogainak és törvényes érdekeinek biztosításához való hozzájárulást. hangsúlyozta az új bírósági törvény megalkotásának fontosságát az államélet és a szocialista demokrácia továbbfejlesztésében. kiemelte a törvénynek azt a célját, hogy az igazságszolgáltatás alkotmányban meghatározott feladatainak és alapelveinek érvényesüléséhez biztosítsa a szervezeti feltételeket. rámutatott arra, hogy a törvényjavaslat a bírászkodás egységének megvalósításával, az eddigi kinevezési rendszer helyett a bírák választásának bevezetésével, a bírói hivatás gyakorlását elősegítő hatékony biztosítékok megteremtésével az igazságszolgáltatás társadalmi hatásának növelését célozza.

fontosnak mondotta a képviselő a javaslatnak azokat a megállapításait, amelyek a törvények tiszteletét hangsúlyozzák. rámutatott, ez igen fontos követelmény az állampolgárokkal szemben, különösen akkor, amikor hazánkban szocialista jogrend van, szocialista jogszabályok érvényesek, amelyek önmagukban is több tiszteletet, a jogszabályok fokozott megtartását igénylik. helyes tehát, hogy a javaslat ezt a követelményt is tartalmazza, ami pedig az állampolgári fegyelemre és a társadalmi együttélés szabályaira való nevelést illeti, ezt a feladatukat a bíróságok eddig is teljesítették, ilyen irányú tevékenységükre azonban változatlanul szükség van, hiszen munkájuk jellegénél, s tekintélyüknél fogva ilyen szempontból valóban nagy társadalmi segítséget nyújtanak.

befejezésül felidézte a törvényesség helyzetét hazánk történetének korábbi szakaszaiban, majd megállapította: az állam- a bíróságok a dolgozó népet szolgálják, az össznépi érdekeket képviselik. az új törvényjavaslatot - amely további előrehaladást jelent ebben az irányban - a képviselő elfogadta.

/folyt.köv./

14.10/um

- 45 -

14.30
hm

bkk 4. /folytatta tanácskozását 14.folyt./um

dr. nezával ferenc /zala megye, 9. vk./ nyugdíjas egye-
----- bek között elmondotta: a lakosság jog-
tudatában szorosán összekapcsolódik az igazságszolgáltatás és a
biróság intézménye. ezért helyes, hogy a törvénytervezet egyértel-
müen meghatározza a bíróságokhoz tartozó ügyek körét s ugyanak-
kor azt is biztosítja, hogy az állampolgárok alapvető jogait és
kötelességeit érintő ügyekben a más szervek által hozott határo-
zatokat is meg lehet támadni bírósági úton. a bíróságok és más
jogalkalmazó szervek eljárásában korábban gyakori vita forrása
volt a hatáskörök bonyolult szabályozása. több olyan esetet lehet-
ne megemlíteni - mondotta dr. nezával ferenc - , amikor a hatáskö-
ri vita eldöntése olyan hosszú időt vett igénybe, hogy azalatt
a felek az ügy érdemi részét talán már el is felejtették.

a képviselő úgy vélte, hogy a bírósági szervezet egysé-
gesítése már valóban időszerű, s ennek sorában jelentős előrehala-
dásnak tartotta a munkaügyi bíróságok létrehozását. ezzel - mondot-
ta - megszűnik az a tarthatatlan helyzet, hogy a munkaügyi döntő-
bizottságok határozatainak egy részét a bíróság, más részét pe-
dig a területi munkaügyi döntőbizottság bírálja felül. a gazdasá-
gi döntőbizottságokat illetően a képviselő hangsúlyozta: el kell
érni, hogy a gazdasági szervek vitái ne váljanak öncélú pereske-
désekké. az, hogy a legfelsőbb bíróságnál összpontosul - a javas-
lat szerint - a gazdasági bíráskodás elvi irányítása is - elősegi-
ti majd a szerződések gazdaságszervező szerepének növekedését, a
szerződési fegyelem megszilárdítását.

- a bírói tisztségnek választás útján való betöltése
- mondotta a továbbiakban dr. nezával ferenc - szocialista álla-
munk demokratizmusából adódó alapvető követelmény. ugyanakkor
messzemenően egyetérttek a törvényjavaslattal azzal a részével,
amely a bírák választását az elnöki tanács hatáskörébe utalja.
ez nemcsak a bírói függetlenség nagyobb garanciáját jelenti, ha-
nem azt is kifejezésre juttatja, hogy az igazságszolgáltatás
funkciója megkülönböztetett állami tevékenység, s azt csak az
országgyűlés hatáskörében eljáró, elnöki tanács által megválaszt-
ott bírák gyakorolhatják.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

14.13/um

14.14.30
m

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...15.folyt./e

zámbó józsef /győr-sopron megye 9.vk./, a győr-sopron me-
----- gyei pártbizottság titkára megállapította: a
felszabadulás után, de különösen az utóbbi 10-15 évben a bíró-
ságokról kialakult társadalmi közvélemény általában és döntően
kedvező. a becsületes dolgozók legszélesebb rétegei a törvényes-
ség érvényesülésének egyik legfőbb biztosítékát a bíróságokban
látják. a bíróságok iránti bizalomra utal az a tény is, hogy az
ügyek mintegy 80 százaléka első fokon válik jogerőssé, a tulnyo-
mó többség tehát a fellebbezési lehetőséget sem meríti ki.

utalt a képviselő arra, hogy a módosított btk az 500 forin-
ton aluli kárt okozó lopással elkövetett szabálysértések köré-
ből kiemelte az ugynevezett önkiszolgáló bolti lopásokat, és az
idén január elsejétől büncselekményként rendeli büntetni.
győr-sopron megyében 98 személlyel szemben jártak el az esztendő
első öt hónapjában; közülük három volt büntetett előéletű. az el-
tulajdonított holmik értéke a már említett 98 esetből 82 alka-
lommal nem érte el az 50 forintot; kétharmaduk 30, egyharmaduk
pedig 10 forint alatti volt. ezzel szemben a kereskedelmi dolgo-
zók által elkövetett károkozás - a vásárlók megkárosítása - az
esetek tulnyomó többségében szabálysértésként vagy fegyelmi úton
rendezhető. a képviselő véleménye szerint az ilyen jellegű cse-
lekményeknek annál is nagyobb a társadalmi veszélyességük, mert
elkövetői beosztásukkal élnek vissza. ezért a képviselő megfonto-
lásra ajánlotta az említett jogszabályi rendelkezés felülvizsgá-
latát.

a törvényjavaslattal egyetértett.

ezután ebédszünet következett.

/folyt.köv./

14.17/e

- 47 -

14.14.30
m

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását .... 16. folyt./ um

a szerkesztőségek figyelmébe !

javítások a mai bkk 4. /folytatta tanácskozását .../ számu
hirre:

az 5. folytatás első bekezdésének első sora helyesen:
horváth lászló /somogy m. 4. vk. / a nagybajomi lenin tsz
elnöke a többi között ....

a 6. folytatás első bekezdésének hatodik-hetedik sorában
a vállalat neve helyesen :

termelőeszköz kereskedelmi vállalatok

a 13. folytatás első bekezdésének első sora helyesen:

...dr. lakatos páál józsef /komárom m. 4.vk./ képviselő

a tatabányai tbc szanatórium igazgató főorvosa felszólalásának..

ugyancsak az első bekezdés ötödik sorának végén a hozzá-
járulást szó helyett : hozzájárulását irandó.

a 13. folytatás utolsó bekezdése második-harmadik sorában
a szöveg helyesen: ..... majd megállapította: a bíróságok a
dolgozó népet szolgálják..

a 14. folytatás első bekezdésének első sorában a képvil-
selő foglalkozása helyesen:

nyugalmazott miniszter

x x x

/folyt.köv./

- 48 -

15.45/um

NA 16⁰⁰

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását ..... 17. folyt. /um

ebédszünet után dr. beresztóczy miklós elnökletével

folytatta munkáját az országgyűlés.

dr. szakács ödön, a legfelsőbb bíróság elnöke emelkedett
szólásra:

/dr. szakács ödön beszédét a mai bkk 2-es kiadásunkon
közöltük, az embargót a következő javításokkal f e l o l d j u k/:

az 1. oldal első bekezdésének harmadik sorában a szöveg
helyesen: ...feltétele a t ö r v é n y e k helyes...

a 2. folytatás 2. bekezdésének 2. sorában a szöveg helye-
sen: ...egyes k o l l é g i u m o k b a n végzik...

a 7. folytatás első bekezdésének 5. sorában a szöveg helye-
sen: ...a legfelsőbb bíróság rámutatott arra...

a 7. folytatás 2. bekezdése helyesen így hangzik:

a legfelsőbb bíróság több büntető ügyben is kifejtette, hogy
a gazdaságirányítás jelenlegi rendszere lényegét tekintve szocia-
lista tervgazdálkodás.

a 8. folytatás második bekezdésének harmadik sorában a szö-
veg helyesen: ...a tervgazdálkodás és a piac szerves...

a 9. folytatás második bekezdéséből az első sortól /a legfel-
sőbb bíróság.../ a 21. sor közepéig /...szabott ki./ terjedő rész
kimarad. a szöveg így folytatódik: gazdasági bíróság kiszabása...

a 10. folytatás első bekezdése /a lakásépítés fejlesztése.../
teljes terjedelmében k i m a r a d !

a 11. folytatás 2. bekezdésének 5. sorában a szöveg he-
lyesen: ...a jogszabályok t e r v e z e t e i r e ...

a 11. folytatás 3. bekezdésének 7. sorában kezdődő mondat he-
lyesen: nagy súlyt helyeztünk a megyei bíróságokhoz fűződő kapcso-
lataink továbbfejlesztésére.

/folyt.köv./

16.13/e

- 49 -

NA 16²⁰

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását ... 18. folyt./e

miután a törvényjavaslathoz újabb hozzászólást nem jeleztek,

dr. korom Mihály igazságügyminiszter összefoglalta az elhangzott észrevételeket. mindenekelőtt köszönetet mondott a hozzászólásokért, amelyekben egyöntetűen kifejezésre jutott a képviselők egyetértése a törvényjavaslattal. hozzátette, hogy a felvetett kérdésekkel az illetékes állami szervek foglalkoznak, s jövőbeni munkájukban figyelembe veszik. ilyen kérdésként említette a miniszter a törvénytisztelet erősítésének gondolatát, a bírósági munka megítélésével kapcsolatban elhangzott javaslatokat, s ide sorolta az ügyvédi tevékenységre vonatkozó észrevételeket. az önkiszolgáló boltokban elkövetett lopásokkal kapcsolatban elmondotta, hogy a kérdés jogi rendezését illetően megoszlanak a vélemények. hangsúlyozta, nem arról van szó, mintha bárki is a tolvajok védelmére kelne, bizonyos azonban, hogy a probléma rendezése fokozott óvatosságot igényel. addig is, amíg ez bekövetkezik, a bűnüldöző szervek - rendőrség, ügyészség, bíróságok - kellő eszközökkel rendelkeznek ahhoz, hogy fokozott differenciálást alkalmazzanak az ilyen esetek megítélésénél.

bejelentette a miniszter, hogy az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága írásban előterjesztett javaslataival egyetért, s a maga részéről is elfogadásra ajánlja a módosító javaslatokat. kérte az országgyűlést, hogy mindezek figyelembe vételével a törvényjavaslatot fogadja el.

dr. beresztóczy Miklós elnök ezután szavazást rendelt el.

a szavazás eredményeként az országgyűlés először a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság által írásban beterjesztett módosításokat, majd pedig ezek figyelembe vételével a bíróságokról szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, egyhangúan elfogadta.

az országgyűlés a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolóját tudomásul vette.

napirend szerint következett a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

/folyt.köv./
16.33/e

- 50 -

NA 1770

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását .....19 .folyt./um

dr. gonda György, a jogi-, igazgatási-és igazságügyi

bizottság elnöke beterjesztette a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvényjavaslatot.

tisztelt országgyűlés!

hazánkban a közállapotokat ma a törvényesség jellemzi. az állami, társadalmi és szövetkezeti szervek, valamint az állampolgárok szocialista törvényeink szellemében élnek és dolgoznak. társadalmunk törvényes rendjének biztosítása a szocializmus felépítésének nélkülözhetetlen feltétele. ennek megfelelően népköztársaságunk közelmúltban módosított alkotmánya több kiemelkedő fontosságú rendelkezést tartalmaz az alkotmányosság és a törvényesség érvényre juttatásáról. az alkotmány 19. paragrafusának /3/ bekezdése értelmében az országgyűlés, mint legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerv ellenőrzi az alkotmány megtartását. más helyen az állam minden szervének és állampolgárának kötelességévé teszi, hogy az alkotmányt, az alkotmányos jogszabályokat megtartsák és feladatkörükben eljárva megtartassák.

alkotmányunknak ezek az előírásai kifejezik a törvényességgel kapcsolatos mai állapotainkat, a legfőbb társadalompolitikai és jogi garanciákat és egyben megszabják a legfőbb teendőket. ehhez a felfogáshoz igazodva kell törvény erejével megjelölni az ügyészség fontos és megtisztelő szerepét, kifejezve az alkotmány vi., - az ügyészségről szóló - fejezetében megjelölt elveket.

talán nem felesleges felidézni, hogy az új típusú, az államhatalom legfelsőbb szervének alárendelt és a jogalkalmazás valamennyi területén tevékenykedő ügyészi szervezetre vonatkozó alapvető rendelkezéseket első ízben a magyar népköztársaság alkotmányáról szóló 1949. évi xx. törvény fogalmazta meg. a mai gyakorlat lényegében az 1959. évi 9. számú törvényerejű rendeletben előírt szabályokhoz igazodik. ez a tvr. határozza meg az ügyész jogait és kötelességeit, illetőleg az ügyészi intézkedések fajtáit.

/folyt.köv./

16.40/um

NA 1770

- 51 -

bkk 4. /folytatta tanácskozását .....20. mfolyt./um

az említett törvényerejű rendelet hatálybalépése óta több, mint egy évtized telt el, ami a társadalmi fejlődés jelenlegi rendkívül gyors üteme mellett nem csekély idő, főként ha figyelembe vesszük, hogy időközben államszervezetünkben, gazdasági életünkben és jogrendszerünkben fontos változások történtek. végrehajtottuk a mezőgazdaság szocialista átszervezését, megalkottuk a gazdasági irányítás reformját, az új tanács törvényt, és több más fontos jogszabályt, legutóbb pedig, mintegy az eddigi fejlődés összegezeként sor került a magyar népköztársaság alkotmányának módosítására.

tisztelt országgyűlés !

az ügyészi szervezet vezetőit és munkatársait elismerés illeti azért, hogy a hatályban lévő törvényerejű rendelet kereti között, de a módosuló követelményekhez igazodva lépést tudtak tartani az állami élet és a jogi szabályozás változásaival, s erejüket a legfontosabb időszerű feladatokra tudták összpontosítani. a magyar népköztársaság alkotmányának módosítása azonban - amely mintegy betetőzte az 1959. évi 9. számú törvényerejű rendelet megalkotása óta bekövetkezett változásokat - feltétlenül szükségessé tette az ügyészségre vonatkozó rendelkezések felülvizsgálatát. ez nem csupán azért vált indokolttá, mert az alkotmány módosítás során megváltozott az ügyészségről szóló fejezet tartalma, hanem azért is, mert az alkotmány 53. paragrafusának/3/ bekezdése értelmében az ügyészségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.

e rendelkezés végrehajtásaként készült el a most előterjesztett törvényjavaslat, amelynek elfogadása esetén a felszabaddulást követően, első ízben kap törvényi szintű szabályozást az ügyészség tevékenysége. a jogi szabályozás szintjének emelkedése nem egyszerűen formai kérdés, hanem annak a fontos feladatkörnek a társadalmi jelentőségét is tükrözi, amelyet az ügyészség a szocialista törvényesség szervezeti és eljárási garanciáinak rendszerén belül betölt.

a változás lényegét azonban mindenképp az jelenti, hogy míg az alkotmány korábbi szövegének 42. paragrafus /1/ bekezdése azt mondta ki, hogy a törvényesség megtartása felett a magyar népköztársaság legfőbb ügyésze őrködik, addig ezen a fel fogáson a módosított alkotmány fontos változást eszközöl.

/folyt.köv./

- 52 -

16.45/um

NA 17¹⁵

bkk 4. /folytatta tanácskozását ....21. folyt./um

a korábbi rendelkezés ugyanis olyan látszatot kelthetett, mintha a törvényesség biztosítása valamiféle ügyészi privilégium volna, amelyért elsődleges felelősség a jogalkalmazás valamennyi területén az ügyészt terhelné. bár az ügyészség sohasem tartott igényt ilyen monopóliumhelyzetre, az említett szöveg mégis alkalmas volt arra, hogy elhomályosítsa a különböző jogalkotó, valamint jogalkalmazó szervek felelősségét a szocialista törvényesség maradéktalan érvényre juttatása terén.

az alkotmány új szövege a realitásoknak megfelelően határozza meg az ügyészség feladatait, a közreműködés kifejezéssel jelölve meg az ügyészség szerepét, nem lehet ugyanis figyelmen kívül hagyni, hogy az elmúlt évek során kialakult és hatékonyra vált a szocialista törvényesség belső - az adott jogalkalmazó szerveken belüli - biztosítékainak rendszere. a különféle jogorvoslatok, valamint a felügyeletet, állami törvényességi felügyeletet, illetőleg belső ellenőrzést ellátó szervek folyamatos tevékenysége egyaránt a szocialista törvényesség biztosítékai közé tartoznak. a héározatok és más döntések törvényességét tehát elsősorban a belső garanciák útján kell érvényesíteni, s ezeket csupán kiegészítik, de nem pótolják az olyan külső törvényességi garanciák, mint például egyes döntések bírói felülvizsgálata, vagy az ügyészi törvényességi felügyelet.

tisztelt országgyűlés !

ha ezek előrebocsátása után az ügyészi törvényességi felügyelet szerepét és jelentőségét a törvényjavaslat egyes rendelkezéseinek tükrében közelebbről vizsgáljuk, a következő vonásokat kell kiemelni:

- az ügyészség - a legfőbb ügyész útján - közvetlenül az országgyűlésnek, vagyis az államhatalom legfelsőbb szervének alárendelten működik. alkotmányjogi helyzetéből eredően legfontosabb feladata az országgyűlés által alkotott nagy jelentőségű törvények gyakorlati alkalmazásának figyelemmel kísérése, s indokolt esetben a törvényt sértések megelőzésére vagy felszámolására irányuló ügyészi intézkedések megtétele. a törvényjavaslat - az alkotmánnyal összhangban, - erősíti az ügyészség szerepét és feladatát a büntetőügyben. a z ügyészi törvényességi felügyeletnek ugyanakkor garanciális jelentősége van az állampolgárok alkotmányban meghatározott alapvető jogainak így például személyes szabadságának, személyi tulajdonhoz való jogának biztosítása terén. amikor az ügyészség elősegíti a törvények megtartását és megtartatását, egyben az állampolgárok jogos és törvényes érdekeit is védi.

/folyt.köv./

16.55/um

- 53 -

NA 17¹⁵

bkk 4. /folytatta tanácskozását .... 22. folyt./um

- az ügyészség tevékenységi köre nem korlátozódik a jogalkalmazás egy-egy részterületére, hanem annak egészére kiterjed, a büntetőjogi felelősségre vonásra éppen úgy, mint a tanácsai szervek hatósági ügyintéző tevékenységére. ennél fogva az ügyészségnek teljes áttekintése van általában a jogalkalmazás helyzetéről, illetőleg az egyes fontosabb jogszabályok gyakorlati alkalmazásáról. ez az áttekintés az államigazgatási ügyintézés törvényességének vizsgálatát, a bíróságok ítélkezési gyakorlatának elemzését, továbbá a bíróságon kívüli jogvitát intéző szervek munkájának vizsgálatát egyaránt magában foglalja. e tapasztalatok hasznosítását szolgálja a legfőbb ügyésznek az országgyűlés előtti rendszeres beszámolója, valamint az is, hogy a területi ügyészségek vezetői rendszeresen tájékoztatják a megfelelő szintű tanácsokat területük törvényességi helyzetéről.

- a törvényesség egysége, az azonos jogszabályértelmezés biztosítása terén fontos szerepet tölt be a helyi szervektől független, centralizált ügyészi szervezet, amely nem csupán feltárja a vitás jogszabályértelmezési problémákat, hanem segítséget is nyújt azok megoldásához. e célból biztosítja a javaslat a legfőbb ügyész számára azt a jogot, hogy a legfelsőbb bíróságnál irányelvek és elvi döntések, a minisztereknél, valamint az országos hatáskörű államigazgatási szervek vezetőinél pedig, a jogszabályok egységes értelmezése érdekében elvi állásfoglalások kiadását kezdeményezze.

- a jogalkalmazáson túlmenően az ügyészi szervezetnek fontos feladatai vannak az országos és helyi jogalkotás alkotmányosságának, törvényességének biztosítása terén is. a javaslat értelmében a legfőbb ügyész a minisztertanácsnál, a minisztereknél, valamint az országos hatáskörű államigazgatási szervek vezetőinél jogszabály kibocsátását, módosítását vagy hatályon kívül helyezését kezdeményezheti; a miniszteri rendeletnél magasabb szintű jogszabályok tervezetére törvényességi szempontból előzetes észrevételt tehet. hasonló jogot biztosít a javaslat a területi ügyészségek vezetői számára a helyi jogszabályok - például tanácsrendelet, alapszabály, szabályzat - kiadásának, illetőleg módosításának, vagy hatályon kívül helyezésének kezdeményezésében.

/folyt.köv./

- 54 -

17.00/um

NA 1720

bkk 4. /folytatta tanácskozását .... 23. folyt./um

tisztelt országgyűlés !

a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvényjavaslat - amely az előbbieken ismertetett elveket juttatja érvényre - hosszú és alapos előkészítő munka eredménye. mivel az alkotmányban önálló fejezet tartalmazza az ügyészségre vonatkozó alapvető szabályokat, az alkotmánymódosítás előkészítése egyben az ügyészségről szóló törvény szempontjából is alapvető jelentőségű volt. a törvény előkészítését végző kodifikációs bizottság csaknem két éves tevékenysége során mód és lehetőség volt arra, hogy a gyakorlati szakemberek mellett az állam- és jogtudomány művelői is kifejtessék a készülő törvénnyel kapcsolatos javaslataikat. a javaslat az alkotmány vi. fejezetéből kiindulva, a tanácsokról szóló 1971. évi 1. törvénnyel, a bíróságokról szóló és éppen most jóváhagyott törvényjavaslattal, valamint más magas szintű jogszabályainkkal összhangban van. a törvény tervezetét a minisztertanács megtárgyalta és azzal egyetértett.

a törvényjavaslatot az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága nevében terjesztem elő, élve a bizottságok részére, az alkotmány 25. paragrafusa /1/ bekezdésében biztosított törvénykezdeményezés jogával.

bizom abban, hogy a javasolt törvény a magyar népköztársaság alkotmányával összhangban, hosszú időre és a szocialista államfejlődés korszerű igényeinek megfelelően szabályozza ügyészi szerveink tevékenységét. kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a magyar népköztársaság ügyészségéről előterjesztett törvényjavaslatot fogadja el - zárta előterjesztését a törvényjavaslat előadója.

/folyt.köv./

- 55 -

17.05/um

NA 1720

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...24.folyt./e

dr. gonda györgy beszéde után

dr. szénási géza legfőbb ügyész emelkedett szólásra.

/dr. szénási géza beszédét a mai bkk. 3-as kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk, s egyben a szövegben a következő javításokat adjuk:

a 2. folytatás 2. bekezdésének 7. sorában a szöveg helyesen: ...lakosra eső, a büntető törvény - könyvbé ütköző...

a 2. folytatás utolsó bekezdésének alulról számított 5. sorában a szöveg helyesen: ...10 000 fiatal koru lakosra...

a 3. folytatás első bekezdésének első sorában a szöveg helyesen: alkotmányos kötelessége az ügyészi szervezetnek, hogy védje...

a 3. folytatás második bekezdésének alulról számított 8. sorában a szöveg helyesen: ...25.8 százalék volt a részesedése.

a 9. folytatás utolsó bekezdéséből a 4. sorban kezdődő /perbeli fellépésre.../ mondat kimarad. a szöveg így folytatódik: lényeges szempontnak.../

x x x

dr. szénási géza beszéde után szünet következett, majd apró antal, az országgyűlés elnöke vezetésével folytatódott a tanácskozás. dr. mátyai pál szólalt fel.

/folyt.köv./

16.18/e

- 56 -

NA 1725

bkk 4. /folytatta tanácskozását..... 25. folyt./um

dr. mátyai pál /fejér megye 3.vk./, megyei főügyész alá----- huzta, hogy a törvényjavaslat megteremti a hatékonyabb ügyészi tevékenység feltételeit, jelentősen csökkenti az átfedéseket, segíti a párhuzamosságok kiküszöbölését. ugyanakkor erősíti az állampolgároknak a törvényes jogaiknak érvényesülésével kapcsolatos biztonságérzetét.

- a tervezetből világos minden ügyész számára, hogy legfontosabb feladata a bünyldözés, és ezen belül a nyomozás törvényességének felügyelete. ügyeljünk tehát arra, hogy aki tiszteletben tartja törvényeinket, azt ne érhesse alaptalanul büntetőjogi zaklatás. de a védelem jogainak biztosítása mellett mindenkét cselekményével arányban vonjanak törvényesen felelősségre, aki szembe kerül törvényeinkkel, aki megsértette a társadalmi együttélés szabályait, a gazdasági rendet, vagy éppen a politikai hatalom ellen emelte kezét.

az ügyészi szervezetben dolgozók három nemzedéket képviselnek. a legidősebbek ott voltak a népügyészség soraiban, harcoltak a háborus bűnösök, a munkáshatalom megszilárdítása ellen törők, s alakuló új gazdasági rendünk szabotörjei, a feketézők ellen. a derékhatat azok az ügyészek képviselik, akik segítették a magyar szocialista munkáspárt és a forradalmi munkás-paraszt kormány harcát az ellenforradalmárok ellen, a politikai és a gazdasági konszolidáció megteremtéséért. együtt dolgozik már velünk ez a generáció is - mondotta - amely konszolidált gazdasági és politikai viszonyok között nőtt fel, szerzett jogi képzettséget, kiváló harcostársainkká váltak a társadalmi tulajdon védelmében, a harácsolás, az anyagiasság elleni küzdelemben, s a törvényesség megtartásáért folytatott munkánkban. egyik biztos támasza ez az apparátus a munkáshatalomnak. meggyőződése, hogy ez a szervezet örömmel fogadja az ügyészi törvényt, mert abban munkájának elismerését, megbecsülését látja.

a törvényjavaslatot elfogadta, és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

17.25/um

- 57 -

NA 1730

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...26.folyt./e

ezután benkei andrás belügyminiszter emelkedett szólásra.

- örömmel állapíthatjuk meg, hogy a szocializmus teljes felépítéséért folyósokrétű, felelősségteljes munkába egyre eredményesebben illeszkedik a magasabb szintű követelményekhez igazodó, szocialista jogszabályalkotó tevékenység. államéletünk szüntelen fejlődésének folyamatát a törvényalkotó munka olyan fontos állomásai is jelzik, mint az új tanács törvény, a módosított büntető törvény könyv és az országgyűlés által legutóbb ez év áprilisában elfogadott alaptörvény; népköztársaságunk egységes szövegű alkotmánya.

- a szocialista jogszabályalkotás folyamatához szervesen kapcsolódik a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvényjavaslat, amely a társadalmi fejlődéssel és a szocialista törvényességgel összhangban szabályozza az ügyészség tevékenységét.

a törvényjavaslat alapelve az alkotmány követelményeinek megfelelően hangsúlyozza, hogy az állam valamennyi szervének és minden állampolgárának kötelessége az alkotmány szellemében élni és biztosítani annak betartását. a javaslat ezzel a megfogalmazással kifejezi, hogy fejlődésünk jelenlegi szakaszában a törvényesség feletti őrködés, a jogszabályok betartása és betartatása nem csak az ügyészi szervekre háruló feladat.

az alkotmányos rendelkezésnek kiemelése a törvényjavaslatban tovább erősíti az ügyészi szervezet társadalmi rendszerünk iránti felelősségét. egyértelműen meghatározza az ügyészség szocialista államunkban betöltött nélkülözhetetlen szerepét oly értelemben is, hogy megköveteli a törvények egységes értelmezésének és alkalmazásának fokozott érvényesülését. e téren még sok a tennivaló. az ügyészség megtisztelő feladata, egyben kötelessége, hogy a maga sajátos eszközeivel fellépjen a társadalom törvényes rendjét, az állam biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető cselekményekkel szemben, és szerezzen érvényt szocialista államunk törvényeinek.

/folyt.köv./
17.33/e

- 58 -

NA 1735

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...27.folyt./e

- pártunk x. kongresszusa az államélet, a szocialista demokrácia fejlesztését tárgyalva nyomatékosan hangsúlyozta, hogy változatlan követelmény a szocialista törvényesség maradéktalan érvényesítése. ezzel a meghatározással a kongresszus egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy a szocialista törvényességnek mint élő, folyamatosan ható reális valóságnak egységesen és következetesen kell megvalósulnia szocialista társadalmunk minden területén.

- a törvényesség továbbfejlesztése gyakorlatilag annak a helyes alapelvnek a magasabb színvonalu érvényesülését jelenti, mely szerint; nem maradhat senki büntetlenül, aki vét a törvények ellen, ugyanakkor minden törvénytisztelő állampolgár számára a legteljesebb mértékben biztosított a törvényes rend körülményei közötti élet és a zavartalan alkotó tevékenység.

- hazánkban a szocialista törvényességet az alkotmány és számos más jogszabályi rendelkezés biztosítja, de a törvényesség érvényesülésének mindenkor legfőbb garanciája pártunknak a munkásosztály, az egész dolgozó magyar nép érdekeit kifejező politikája, és az, hogy mind a legfőbb ügyészség, mind a belügyminisztérium, az igazságügyi minisztérium és a többi állami szerv tevékenységét a párt politikája, iránymutatása, a magyar népköztársaság törvényei szerint végzi -, mondotta, majd hozzáfűzte: a törvényesség magasabb színvonalu érvényesülése hangsúlyozottabban megkívánja az állami, társadalmi, szövetkezeti szervek hatékonyabb közreműködését, és ezzel egyidejűleg a közgondolkodás pozitív elemeinek erőteljesebb fejlesztését, a szocialista közszellem erősítését.

a továbbiakban hangoztatta a miniszter, hogy a törvényjavaslat a magyar népköztársaság alkotmánya szellemében született. rendelkezései elősegítik a magyar népköztársaság jogpolitikai elveinek érvényesítését, azt, hogy; minden tudomásra jutott bűncselekmény elbírálásra kerüljön; senkit törvényellenesen ne vonjanak büntetőjogi felelősségre; törvénytelen jogfosztás, személyes szabadságkorlátozás, vagy zaklatás senkit ne érhesse. a törvényjavaslat az ügyész kötelességévé teszi, hogy személyre való tekintet nélkül, a törvényben előírtak szerint intézkedjen, ha a magyar népköztársaság törvényeit bármilyen módon és bárho megsértik, és a törvényt sértés megszüntetésére hivatott szerv az alkotmányban meghatározott kötelezettsége ellenére a szükséges intézkedéseket nem teszi meg.

/folyt.köv./
17.38/e

- 59 -

NA 1740

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...28. folyt./e

mindez jelentős mértékben növeli az állami, társadalmi, szövetkezeti szervek, valamint az irányítást, felügyeletet és ellenőrzést ellátó főhatóságok felelősségét. az ügyészség ugyanis e szervek mellett, őket segítve - és nem helyettük - képviseli a szocialista társadalom érdekeit azáltal, hogy tevékenyen részt vesz a bűnüldözésben, gondoskodik az állampolgárok jogainak védelméről, közreműködik a törvényesség biztosításában és törvényt sértés esetén fellép annak megszüntetésére.

külön kiemelte, hogy a törvényjavaslat az ügyészség fontos feladatává teszi a törvények tisztelgetésre nevelésben és a jogtudat fejlesztésében való aktív tevékenységet. arra kell törekedni, hogy dolgozóink minél szélesebb rétegei rendelkezzenek az alapvető jogi ismeretekkel, a szocialista jogtudat elmélyítése hozzájárul a szocialista jogrend lényegének alaposabb megismeréséhez, ezáltal elősegítheti annak tudatos betartását.

- a szocialista törvényesség további, egyre inkább előtérbe kerülő követelménye az élet minden területén biztosítani a jogszabály értelmezésének és érvényesülésének egységét, az állampolgárok zaklatásának, vélt vagy valódi sérelmek okozásának, a munkafegyelem lazulásának kiinduló pontja lehet, ha a helyesen megalkotott magasabb szintű jogszabályok a végrehajtás során hiányos vagy pontatlan helyi értelmezés következtében eltorzulnak. tudomásul kell venni, hogy egyazon törvényt vagy jogszabályt nem lehet többféleképpen értelmezni, a törvényt ugyanugy kell értelmezni és érvényesíteni az államélet egyik ágazatában, mint a másikban, hasonlóképpen azonos értelmezésnek kell megvalósulnia az ország egész területén.

fokozza a veszélyt, ha egyes helyeken az eltérő értelmezéshez még a közömbösség, a közösség érdekeinek semmibe vétele, vagy a spekulációra alapozott jövedelemszerző tevékenység is hozzájárul. pártunk és kormányunk egyértelműen elítél minden olyan magatartást, amely „...olcsó eszközökkel... „ próbál magasabb jövedelmi szintet elérni, legyen az egyéni vagy csoportos tevékenység eredménye. ezért, amikor helyeseljük és elismerjük az egyéni és csoportos érdekelttség elvét, jogosultságát a magasabb jövedelemre, ugyanakkor ismételt hangsúlyozni kell, hogy mindez csak az osztálytársadalmi érdekek összhangban érvényesülhet.

/folyt.köv./
17.43/e

- 60 -

NA 174

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...29.folyt./e

megfogalmazható ez úgy is, hogy az élet minden területén határozottabban kell fellépni a „nem az én asztalom,, szemlélettel és az ebből következő káros gyakorlattal szemben. ebben az országban nincsenek és a jövőben sem lehetnek külön asztalok. mindenkinek egy asztalra, a közösség asztalára kell letenni jó vagy rossz munkája eredményét. onnan elvenni is lehet, de csak a végzett munka arányában.

a továbbiakban rámutatott: egyesek nehezen akarják megérteni, hogy a törvények szellemében élni nemcsak az olyan bűncselekmények elkövetésétől való tartózkodást jelent, mint az emberölés, a rablás vagy a betöréses lopás, hanem - többek között - a közösség tulajdonával való takarékos bánásmódot, és sokféle más, a népgazdaság értékeit becsületesen kezelő és védelmező tevékenységet, az anyagi és erkölcsi feddhetetlenséget.

- a törvény szellemében élni nem csak azt jelenti, hogy követeljük a törvénynek a mások által történő betartását; ez elsőbbséget, személyes példamutatást is követel. csak ez jogosíthat fel bárkit arra, hogy másokkal szemben is hasonló igényekkel lépessen fel.

- a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvényjavaslat az ügyészre kettős feladatot hárít -, mutatott rá ezután. - őrködik a törvényesség megtartása felett és tevékenyen közreműködik a bűnüldözésben. a büntetőeljárásban szabályozott törvényi biztosítékok sorában az ügyész jogai és kötelességei kiemelkedő helyet foglalnak el. ezek közül is jellemző az ügyész nyomozás-felügyeleti joga, amely magában foglalja az intézkedés és az utasítás jogát. a nyomozás törvényessége feletti felügyelet eddigi módszerei és eszközei alkalmasaknak bizonyultak a büntetőeljárások jogszerű lefolytatásához, ezért a jelenlegi gyakorlatot tartalmában kell továbbfejleszteni. ezt a követelményt is helyesen tükrözi a törvényjavaslat.

- az általános törvényességi felügyeleti témakörben a módosítás lényeges eleme, hogy a törvényjavaslat a gazdasági tevékenység vizsgálatát és a gazdasági célszerűségi szempontok alapján végzett ellenőrzéseket - amennyiben ez nem ütközik a törvényekkel - kivonja az ügyészség hatásköréből. ez még tovább növeli az országos gazdasági irányító szervek felelősségét.

/folyt.köv./
17.47/e

- 61 -

NA 1750

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...30.folyt./e

ezért a kiterjesztett törvényi felelősség valamennyi érintett szervtől a korábbiaknál fokozottabb ellenőrző tevékenységet, a közösségi tulajdonnal való gondosabb, figyelmesebb bánásmódot követel. a megnövekedett felelősséggel egyenes arányban nő annak az igénye is, hogy a kárt okozókkal szemben következetesen valósuljon meg a törvények alkalmazása. csak szóbeli figyelmeztetéssel vagy dorgálással nem lehet a károkozások ellen eredményesen harcolni.

- az általános fejlődéssel összhangban áll a törvényjavaslatnak az a kezdeményezése is, mely szerint a polgári peres eljárásban szűkíti az ügyészi beavatkozás eseteit, és kimondja, hogy az ügyész fontos állami vagy társadalmi érdekből, illetőleg akkor indíthat peres /vagy nem peres/ eljárást, vagy léphet fel, ha a jogosult bármely okból nem képes jogainak védelmére. a javaslat megfogalmazása kifejezésre juttatja az állampolgárok rendelkezési jogának tiszteletben tartását.

- nem történt módosítás az ugyancsak felügyeleti hatáskörbe tartozó szabálysértési eljárásokkal kapcsolatos ügyészi jogkör tekintetében. ebben a kérdésben az ügyészség a bünyői nyomozások törvényességi felügyeletéhez hasonló jogokkal rendelkezik. egyet kell érteni azzal az alapgondolattal, hogy minden olyan esetben, amikor az állampolgárok személyes szabadságának, mégha rövid időre történő korlátozására is kell intézkedni, önálló döntési és utasítási joggal rendelkező ügyészi ellenőrzés érvényesüljön. a törvényjavaslat ezen része a garanciális jelentőségben túlmenően, teljes mértékben egybeesik a büntetőeljárás további korszerűsítésére irányuló - így a védelem jogai kiszélesítésére vonatkozó - jelenleg kimunkálás alatt álló elképzeléseinkkel.

- a büntető eljárások lefolytatásában, az igazságszolgáltatásban az ügyészségnek, a belügyminisztériumnak és az igazságügyi minisztériumnak egyaránt megvan az önálló felelőssége, de mindhárom szerv együttesen is felelősséggel tartozik intézkedései helyességéért és törvényességéért. ezért a büntetlenség vagy a bűnösség eldöntését szolgáló bizonyítékok felelősségteljes értékelésénél nagy szerepe van annak, hogy a bűnüldöző szervek közötti együttműködésben az elvi, kritikai légkör következetesen érvényesüljön.

/folyt.köv./
17.52/e

NA 1755

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...31.folyt./e

- az előterjesztett törvényjavaslat - hangsúlyozta a miniszter - az állampolgárok oldaláról nézve is kielégítő biztosítékokat tartalmaz. fejlettebb szabályozásokat összegez oly módon, hogy azok kifejezik az állampolgárok jogainak tiszteletben tartását és kellő biztosítékokat nyújt mind a jogok érvényesítésére, mind a törvények megsértőivel szembeni határozott fellépésre.

- az a tény, hogy hazánkban a törvényes rend szilárd, lehetőségét biztosít szocialista jogrendszerünknek a társadalmi fejlődés követelményeihez igazodó továbbfejlesztéséhez. első ízben fogja törvény szabályozni az ügyészség munkáját.

a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvényjavaslat megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeket a párt és a kormány elénk kitűzött. a feladatokat minden állampolgár számára érthetően határozza meg. tartalmazza a szocialista ügyészi szervezet működése során szerzett tapasztalatokat, figyelembe veszi politikai, gazdasági és társadalmi életünk fejlődését, változásait, növeli az állami szervek felelősségét a szocialista törvényesség érvényesítésében és - nem utolsósorban - erősíteni hivatott az állampolgárok számára a törvényes rend érdekében kifejtett tevékenységét.

a törvényjavaslatot a kormány és a maga nevében az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

a törvényjavaslat vitája ezzel véget ért, az elnöklő apró Antal szavazást rendelt el. az országgyűlés a magyar népköztársaság ügyészségéről szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben - a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság által beterjesztett eredeti szövegben - egyhangulag elfogadta.

dr. Szénási Géza legfőbb ügyésznek az ügyészség tevékenységéről - felszólalása keretében - elmondott beszámolóját egyhangulag tudomásul vette az országgyűlés.

ezután az interpelláció következett.

/folyt.köv./

17.58/um

NA 1800

parlament

bkk 4. /folytatta tanácskozását 32.folyt./um

buza barna szobrászművész /budapest, 21 vk./ a balaton-
-----nal, a tó jövőjével foglalko-
zott a kormányhoz intézett interpellációjában. elmondotta, hogy a
balaton vize folyamatosan szennyeződik, a mezőgazdasági vegyszere-
k s a különböző ipari mérgezőanyagok megváltoztatják a tó
biológiai egyensúlyát, nem megnyugtató a halállomány helyzete.
véleménye szerint a balatoni élővilág romlásának egyik oka
mellett az egybehangolt tudományos kutatómunka hiánya. kérdezte
a kormányt: milyen intézkedéseket terveznek a balaton vízháztar-
tásának jobbá tételére, a vízszennyeződés elhárítása, valamint a
tó zoológiai és biológiai egyensúlyának visszaállítása érdeké-
ben. szándékában van-e a kormánynak a balaton tudományos vizsgálá-
tát szélesebb hatáskörű tudományos testületre bízni, felülvizs-
gálják-e a balatoni halászati vállalat működését, az angolna-te-
lepítés problémáját, készült-e halak természetes, nevelődési
helyét,, is figyelembe vevő partvédelem-építési terv, s milyen
elgondolásai vannak a kormánynak a parti parcellázások, telepíté-
si tervek és magánépítkezések ellenőrzésére, a balaton-parti
táj, a műemlékek-hathatósabb védelmére.

buza barna interpellációjára a kormány nevében

bondor józsef építésügyi és városfejlesztési miniszter
----- válaszolt. elmondotta, hogy a feltett kér-
dések több minisztérium, illetve országos szerv hatáskörébe tar-
toznak, ezek vezetőivel azonban az idő rövidege miatt nem sike-
rült konzultálni. a miniszter kérte, hogy az országgyűlési ügy-
rend 48. paragrafusának 2. bekezdése alapján az interpellációra
30 napon belül, írásban válaszolhasson.

bondor józsef válaszát az országgyűlés egyhangulag tuda-
másul vette.

ezt követően az elnöklő apró antal - a képviselőknek jó
munkát, a szabadságra menőknek kellemes pihenést kívánva - az
országgyűlés nyári ülését berekesztette.

x x x

/folyt.köv./

- 64-

18.02/um

N° 1805

parlament

bkk. 4. /folytatta tanácskozását...33.folyt./e

a szerkesztőségek figyelmébe!
-----

javitás a mai bkk. 4. /folytatta tanácskozását.../ számú
hírré:

a 18. folytatás 4. bekezdésének 5. és 6. sorában „egy-
hanguan,, helyett e g y h a n g u l a g irandó.

a 25. folytatás 3. bekezdése 3. sorában „háborus bűnő-
sök,, helyett h á b o r u s b ű n ö k irandó.

ugyanezen bekezdés 9. sorának elején „ e z a generáció,,
a helyes szöveg.

a 32. folytatás 1. bekezdésének 7. sorának elején a „mel-
lett,, szó helyett „emellett,, irandó.

ugyanezen bekezdés 15. sorának közepén a szöveg:

...készült-e a halak természetes...

/mt1/

- v é g e -

18.10/e

-65-

N° 1805

bb.40. a megye zöldség - és gyümölcsstermesztésének fejlesztéséről tárgyalt a somogy megyei tanács

vid/kz/ok ká (zöldség) 1972. június 23.

somogy megye termő területe az utóbbi három esztendőben több mint 1 300 holddal csökkent. az ebből adódó ellátási nehézségek leküzdésére, pénteken kaposvárott megtartott ülésen intézkedési tervet fogadott el a somogy megyei tanács. ez többek között előírja a zöldség - és a gyümölcs termő területek jelentős mértékű növelését és a forgalmazás javítását. az utóbbi érdekében összehangolják a termelők a forgalmazók állami és a társadalmi szervek tevékenységét. a termelés fejlődését a bázis gazdaságok rendszerének kiépítésével oldják meg. meggyorsítják az új, korszerű módszerek elterjesztését. a palántanevelés és primárú előállítás érdekében mintegy 15 hektáryi területtel növelik a fóliával fedett területet és gondoskodnak a fóliák-nak elő- és utóhasznosításáról is. társulatokat hoznak létre a nagyobb teljesítményű gépsorok beszerzésére és kapacitásuk megfelelő kihasználására. bővítik az öntözőkapacitást: megépítik a balatonboglári és a hársasberki öntözőfürtöt, meggyorsítják a táskai termáltársulás szervezését. az utóbbival a balaon zöldhátországát,, kívánják megteremteni. a dráva mentén gazdálkodó üzemek a bő vízü folyó által nyújtott öntözési lehetőségeket használják majd ki. felülvizsgálják a megye valamennyi gyümölcsösét és elkészítik a jelenlegi állapotnak megfelelő gyümölcskatasztort javítják a fajták választékát és a minőséget. a szórvány és házikerti gyümölcsösök szakszerű növényvédelmének megszervezésére szaktanácsadói hálózatot szerveznek és komplex permetező brigádokat alakítanak. növelik a bolthálózatot és a zöldség- gyümölcsfélék minőségének megóvása céljából a nagy fogyasztói körzetek központjaiban, köztük síófokon és a megyeszékhelyen, hűtőtárolók építését tervezik. ugyancsak nagyobb gondot fordítanak a kertészeti szakemberek és a szakmunkások képzésére is./mti/

bb.42. vonaton erőszakoskodott - másfél évi szabadságvesztésre ítélt

vid/kz/ok hgy 1972. június 23.

vonaton, illetve vasutállomáson hivatalos személy ellen elkövetett erőszak miatt tiz hónapi szabadságvesztésre ítélt a bíróság ballér jános 22 éves kápolnásnyéki lakost. a büntetés azonban nem volt rá hatással, az ítélethirdetés után négy nappal még mielőtt büntetésének letöltését megkezdte volna ráduplázott bűncselekményére: a székesfehérvár-budapest között közlekedő személyvonatok ,,kikezdett,, egy tizenhatéves kislánnyal, akit végül is az utasok szabadítottak ki az ittas ember kezéből, ballér jános pedig martonvásáron átadták a rendőrségnek.

/folyt/köv./
14.34/ok

KA 4570

bb.42./vonaton erőszakoskodott... folyt./ok

a székesfehérvári megyei bíróság fellebbezési tanácsa jogerősen másfél évi szabadságvesztésre ítélte és három évre eltiltotta a közügyektől az erőszakos ballért. a büntetést szigorított börtönben kell letöltenie./mti/

bb 41. nem eléggé változatos az étlap - a közétkeztetés helyzetét vizsgálták vas megyében

vid/kz/ny ká

1972. június 23.

megvizsgálta a megyében a közétkeztetés helyzetét a vas megyei tanács élelmiszergazdasági és kereskedelmi bizottsága. többek között megállapították, hogy az általános fejlődéssel egyidejűleg egyes vállalatok és üzemi konyhák csökkentették az előfizetéses ebédek számát. ez a csökkenés a vendéglátó vállalatnál például négy év alatt 8.5 százalékos volt.

a vizsgálat során megállapították azt is, hogy a jelenlegi alacsony nyersanyag normák miatt nehéz változatos étkezést összeállítani. javasolták, hogy a nyersanyagok egy részét ne a kis-kereskedelmi egységekben, hanem az erre hivatott nagykereskedelmi vállalatoktól, nagyüzemektől szerezzék be. jobban használják ki a konyhák kapacitását, több olcsóbb főzelékféléket is tálaljanak, hogy az üzemi étkezdékből kiszorult nyugdíjasok is megfelelő ebédhez jussanak.

a bizottság javasolta: a városi, nagyközségi és községi tanácsok is vizsgálják meg a közétkeztetés helyzetét és segítsék elő, hogy minden dolgozó és nyugdíjas kedvezményes áron megfelelő meleg ebédhez jusson./mti/

14.39/ok

- 20 -

NA 157

bb. 43. elutazott indira gandhi

t/bc/gg/rj hgy

1972. június 23.

pénteken délután elutazott magyarországról indira gandhi, az indiai köztársaság miniszterelnöke, aki a magyar népköztársaság minisztertanácsának meghívására hivatalos látogatást tett hazánkban. az indiai kormányfővel együtt elutazott kísérete is.

az indiai nép képviselőit ünnepélyesen, meleg baráti szeretettel bucsuztatták a ferihegyi repülőtéren, amelyet magyar és indiai zászlók, magyar és hindi nyelven megfogalmazott bucsumondatok díszítettek. a miniszterelnökasszony bucsuztatására több ezer fővárosi lakos gyűlt össze a repülőtéren. a betonon katonai diszegység sorakozott fel csapatzászlóval.

a bucsuztatáson megjelent fock jenő, a minisztertanács elnöke, apró Antal, az országgyűlés elnöke, fehér Lajos, a minisztertanács elnökhelyettese, Kállai Gyula a hazafias népfront országos tanácsának elnöke, az MSZMP politikai bizottságának tagjai, Kisházi Ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke, dr. Timár Mátyás, a minisztertanács elnökhelyettese, Cseterki Lajos, az elnöki tanács titkára, dr. Bíró József, dr. Horgos Gyula, Péter János, dr. Székér Gyula, a kormány tagjai, dr. Kós Péter, a magyar népköztársaság újdelhi nagykövete, valamint a politikai élet több más vezető személyisége, a tábornoki kar több tagja. jelen volt a bucsuztatásnál c.b. Muthamma, az indiai köztársaság budapesti nagykövete. ott volt a bucsuztatásnál a budapesti diplomáciai képviselők sok vezetője és tagja. eljöttek a miniszterelnökasszony bucsuztatására a budapesti indiai kolónia tagjai is.

diszjel harsant, majd a diszegység parancsnoka jelentést tett Indira Gandhinak. felcsendült a magyar és az indiai himnusz, közben 21 tüzérségi diszlovést adtak le a magasrangu vendég tiszteletére. indira gandhi fock jenő társaságában ellépett a diszegység arcvonala előtt, s köszöntötte a katonákat. az indiai kormányfő ezután szívélyes bucsut vett a megjelent magyar közéleti személyiségektől, a diplomáciai testület képviselőitől, majd fock jenő társaságában elhaladt a bucsuztatására megjelent fővárosi dolgozók hosszú sorai előtt. magyar és indiai zászlócskák emelkedtek a magasba, s a budapesti dolgozók képviselői szeretettel bucsuztak Indira Gandhitól, s éltették a magyar és az indiai nép barátságát.

/folyt.köv./

15. rj

- 21 -

NA 1570

bb. 43. / elutazott... 1. folyt. /rj

a diszegység diszmenete után uttörők virágcsokrokat nyújtottak át az indiai kormányfőnek és a kíséretében levő személyiségeknek, akik ezután elfoglalták helyüket a különrepülőgépen, Indira Gandhi a beszállás előtt baráti kézfogással szívélyes bucsut vett fock jentől.

néhány perc múlva a repülőgép a magasba emelkedett. /mt1/

bb. 44. Indira Gandhi sajtókonferenciája

1972. június 23.

tc/bc/pr/tm/rj ká hgy

Indira Gandhi, az indiai köztársaság miniszterelnöke pénteken sajtókonferenciát tartott az országház delegációs termében. Dr. Várkonyi Péter államtitkár, a minisztertanács tájékoztatói hivatalának elnöke üdvözölte az indiai kormányfőt, aki ezt követően válaszolt a magyar és a külföldi sajtó képviselőinek kérdéseire.

magyarországi látogatásáról szólva elmondotta, hogy az nagyon hasznos volt. Külföldi látogatásainak fő célja, hogy megismerkedjék az illető országgal és vezetőivel, megismerje kormányának politikáját, a nép gondolkodásmódját, napjainkban, amikor Európában és a világon gyorsan változik a helyzet, különösen fontosak a személyes kapcsolatok és a közvetlen véleménycserék. - igen nagyra értékelem - mondotta - a barátságot, amelyet Magyarország és Budapest népe részéről tapasztaltam.

a nagy és kis országok - a jelen esetben India és Magyarország közötti politikai, gazdasági, kulturális együttműködés lehetőségeire utalva elmondotta, hogy nem lehet csupán a területi nagyságot számításba venni: ugyanis a nagyobb terület bizonyos előnyök mellett ebből fakadó problémákkal is jár, viszont a kisebb terület szintén okozhat problémákat, de több szempontból előnyös lehetőségeket is jelent - úgy vélem - folytatta - hogy minden ország ad valamit és be is fogad valamit, s éppen ezért minél több közöttük a csere lehetősége, annál jobb mindannyiuk számára. Lehetőségeink nagyon jók mindezekben a területeken az India és Magyarország közötti együttműködés szélesítésére.

/folyt.köv./

15.45 rj

- 22 -

NA 1600

bb. 44. / Indira Gandhi ... 1. folyt./rj

arra a kérdésre, milyen legsürgetőbb feladatok megoldása vár jelenleg Indiára, a miniszterelnök asszony elmondotta, hogy a fő probléma az ország gazdaságának elmaradottsága, s nagyon keményen kell dolgozniuk, hogy felszámolhassák a szegénységet, a nép különböző rétegeit, illetve az ország különféle területei közötti egyenlőtlenséget. hangsúlyozta: ehhez békére van szükségük, s arra, hogy országukat modernizálják, iparosítsák. ezt úgy szeretnék megvalósítani, hogy közben ne veszítsék el felbecsülhetetlen értékű ősi hagyományait.

a miniszterelnök-asszony több kérdést kapott az indiai szubkontinens helyzetével, Bangla Desh létrejöttével, az indiai-pakisztáni viszony normalizálásával kapcsolatban is.

az utóbbi kérdéssel összefüggésben, s utalva a pakisztáni elnökkel a közeljövőben sorra kerülő találkozására hangsúlyozta, hogy minden probléma megoldható, ha kölcsönösen törekszenek erre. - mi készek vagyunk arra, - folytatta - hogy minden kérdést megtárgyaljunk. úgy vélem, az a legfontosabb, hogy mindkét fél elhatározza, a jövőben békében kívánnak élni egymással, hátat fordítanak annak a múltnak, amelyet a keserűség és a konfliktusok jellemeztek, és megkíséreljenek jobb kapcsolatokat létrehozni. - a szándékunk az, - mondotta - hogy valamennyi szomszédunkkal tartós béke alakuljon ki. pakisztánnal is normális kapcsolatokra törekedtünk, az elmúlt években is.

a Bangla Desh népi köztársaság létrejötte semmiesetre sem tette bonyolultabbá a helyzetet, hanem inkább segítette tisztázni azt, a szubkontinens békéje azokon múlik, akik a korábbi időszakban megzavarták itt a békét, továbbá azon, hogy milyen külföldi nyomást kívánnak ott érvényesíttetni a centon és más szervezeteken keresztül. meggyőződésem - mondotta - hogy a térség népei a békét akarják megteremteni és az együttműködést akarják kialakítani.

a továbbiakban utalt az Indiában lévő pakisztáni hadifoglyok kérdésére. ezek a pakisztáni katonák az indiai és a Bangla Desh közös parancsnokságnak adták meg magukat. ezért ebben a kérdésben India egyedül nem dönthet, csak a Bangla Desh kormányával közös megállapodás alapján.

/folyt.köv./

15.47 rj

- 23 -

NA 1600

bb. 44. / indira gandhi... 2. folyt./rj

az ország vezetője, mudzsibur rahman sejk kijelentette, hogy addig nem hajlandó bhutto pakisztáni elnökkel találkozni, amíg pakisztán nem ismeri el bangla desht. hangsúlyozta: azokban a kérdésekben, amelyek bangla desht is érintik, nagyon lényeges ennek az országnak az egyetértése. természetesen az india és pakisztán közötti kétoldalu kapcsolatok rendezése e két országra tartozik.

az európai biztonsági rendszer megteremtésével kapcsolatos kérdésre válaszolva indira gandhi hangsúlyozta: india részéről üdvözlük az eddigi kezdeményezéseket, s a közelmúltban aláírt megállapodásokat, mert mindez megfelel a helyzet realitásainak. reméljük - mondotta - hogy az európai biztonsági rendszer kialakítására irányuló törekvések végül is megteremtik a tartós béke alapjait ezen a földrészén. ugyanakkor azt is reméljük, hogy ennek jó kihatása lesz ázsiára, és a világ többi térségeire is. ázsiában jelenleg két konfliktus van, s nagyon sajnálatos lenne, hogy miközben Európában megvalósul a tartós béke, ázsiában folytatódna a konfliktusok, további szenvedéseket és megpróbáltatásokat okozva e térség népeinek.

arra a kérdésre, hogy az egy évvel ezelőtt aláírt indiai-szovjet szerződés milyen hatással volt a két ország kapcsolataira, a kormányfő hangsúlyozta: a szerződés aláírását megelőzően is nagyon jók voltak india kapcsolatai a szovjetunióval, s a megállapodás megerősítette a jó viszonyt. az egyezmény aláírására akkor került sor, amikor india nehéz helyzetben volt, s ez egyben támogatást is jelentett számára. ez a szerződés nem érinti india el nem kötelezettségi politikáját, miként ez magában az egyezményben is megfogalmazódott.

hogyan vélekedik az ENSZ egyetemességéről, amikor több olyan ország - köztük európai is - nem tagja a szervezetnek, amelyeket a nemzetközi együttműködés szempontjából nem lehet figyelmen kívül hagyni? - hangzott egy további kérdés. indira gandhi úgy válaszolt, hogy az ENSZ-nek nyilvánvalóan számolnia kell a realitásokkal, miként ez a kínai népköztársaság esetében is történt.

a közelkeleti válság rendezésével kapcsolatosan a miniszterelnökasszony hangsúlyozta, hogy india álláspontja határozott és világos: támogatja az ENSZ biztonsági tanácsa 1967. novemberi határozatát.

/folyt.köv./

15.50 rj

- 24 -

NA 1610

bb. 44. / indira gandhi... 3. folyt./rj

a miniszterelnök-asszony india és az egyesült államok kapcsolatára vonatkozó kérdésre válaszolva kifejtette: a kontaktusok javítására mindig van lehetőség, így mód van arra is, hogy javuljanak az egyesült államokkal tartott kapcsolataink is.

az el nem kötelezett országok politikájával kapcsolatban indira gandhi elmondotta: - nem tudom, hogy használhatom-e ezt a szót, hogy „el nem kötelezett”, mert mi igenis el kötelezettségnek érezzük magunkat a béke ügyében, az igazság ügyében és folytathatnám így tovább. amit mi az „el nem kötelezettség”, alatt értünk, az azt jelenti, hogy nem tartozunk egyetlen katonai törmöléshez sem. és fenntartjuk azt a jogot magunknak, hogy a helyzetet saját magunk értékeljük, saját érdekeink, és a világ békéjének érdekei alapján. - amikor india és néhány más ország kialakította az el nem kötelezettség fogalmát, a világ két, ellenségesen szembenálló táborra oszlott fel, ekkor voltak a legsúlyosabb hidegháborús esztendők. ma ezek a táborok hidakat építenek egymás között, s ugyanakkor az el nem kötelezett országokkal is.

a magyar-indiai kulturális kapcsolatok bővülését illetően a miniszterelnök-asszony leszögezte: a megbeszéléseket tetekre, az együttműködés különböző formáira váltják át. ez a gazdasági, műszaki-tudományos vagy kulturális együttműködésre egyaránt vonatkozik. a miniszterelnök-asszony nagy jelentőséget tulajdonított a kapcsolatok elmélyítésének, - mondván, hogy mindkét fél érdekeit szolgálja, ha Indiában többet tudnak meg Magyarországról s a magyarok is jobban megismerik Indiát. - india nagy léptekkel halad előre a fejlődés útján, különböző programokat dolgoztunk ki az elmaradottság felszámolására. meghatározzuk például a tulajdonok felső határát, földet adunk a földnélkülieknek - valamilyen nyiüknek természetesen nem tudunk juttatni-, házhelyeket adunk a hajléktalanoknak, támogatjuk a kisgazdálkodókat, s kijelöltük azokat a vidékeket, ahol nagyobb mértékben kell iparosítanunk.

/folyt.köv./

15.55 rj

- 25 -

NA 1615

bb. 44. / Indira Gandhi... 4. folyt./rj

- India azon kevés országok egyike, amelyeknek miniszterelnöke - nő. ez azt jelenti, hogy Indiában kisebb gond a nők egyenjogúsítása? - hangzott a következő kérdés.

- az indiai nők aktív szerepet játszottak függetlenségi harcunkban - válaszolta Indira Gandhi. - részt kértek a fegyveres küzdelemből, a férfiakkal együtt szenvedtek az elnyomók börtöneiben. természetesen tehát, hogy a függetlenség elnyerése után a nőket is a férfiakéval azonos jogok illetik meg. alkotmányunk értelmében a nők teljesen egyenjogúak. sajnos, a nők jelentős hányada még nem ismeri jogait, s azt sem mondhatom, hogy társadalmilag egyenlőek lennének. ez azonban a „gyengébb nem”, hibája, hiszen az alkotmány értelmében harcolhatnak jogaik érvényesítéséért.

az egyesült államok délkelet-ázsiai agressziójáról szólva a miniszterelnök-asszony kifejtette: - India elítéli a vietnami kikötők elaknásítását, a bombázásokat, a háború eszkálciónját, a kémiai és egyéb tömegpusztító fegyverek használatát. az, - mondotta -, hogy Európában enyhül a légkör, örvendetes, az európai biztonság megteremtésén fáradozva azonban nem szabad elfeledkezni arról, hogy mi is történik Ázsiának ebben a részében. őszintén remljük, hogy a közvélemény mind erőteljesebben hallatja hangját Európában és Amerikában, nyomást gyakorolnak a kormányokra, s mielőbb megszületik a béke Vietnámban, az amerikaiak véget vetnek az agresszióknak, kivonják csapataikat. India természetesen örömmel üdvözlí a békekezdeményezéseket.

Indira Gandhi sajtókonferenciájának utolsó kérdése India és Kína viszonyára vonatkozott. a miniszterelnök-asszony emlékeztetett arra, hogy az 1960-as évek elején a két ország viszonya rendkívül feszült volt, a kapcsolatok azonban később valamelyest javultak. a Bangla Desh-i válságot követően sajnos a javulás folyamata megrekedt, India azonban semmi olyan okot nem lát, amely a kapcsolatok normalizálásának útjába állhatna.

a sajtóértekezlet dr. Várkonyi Péter államtitkár szavaival ért véget. aki köszönetet mondott Indira Gandhinak, hogy időt szakított az újságírókkal való találkozássra. /mt1/

..-

16.03 rj

- 26 -

NA 16²⁰

bb 13. /megkezdődött a magyar... 1. folyt./-szb

a magyar vadászok országos szövetségének küldöttközgyűlése ezután megválasztotta a MAVOSZ vezetőségét és tisztségviselőit. a MAVOSZ elnöke: Vallus Pál; főtitkára: dr. Koller Mihály. /mt1/

..-

bb 45. a mezőgazdaság állami nagyüzemeiben tovább javult a dolgozók szociális ellátottsága - mém miniszteri értekezlete

t jf/pá szb hgy

1972. június 23.

az állami gazdaságok dolgozóinak szociális ellátottságáról, az üzemek munkaegészségügyi és munkavédelmi helyzetéről tárgyalt pénteken a mém miniszteri értekezlete, amely megállapította: az elmúlt két-három évben új szociális létesítményekkel gazdagodtak az állami gazdaságok. gondot okoz azonban, hogy a fejlődés nem egyenletes, egyes üzemekben még mindig a kívántnál kevesebbet törődnek a szociális létesítmények fejlesztésével.

a mezőgazdaság állami nagyüzemeiben 500 üzemi konyha működik, ezekben 40-45 ezer dolgozónak főznek. örvendetes, hogy a gazdaságok mindinkább felkarolják a helyi lakásépítési akciókat, évente közel ezer otthont építenek fel vállalati hozzájárulással. ennek ellenére további erőfeszítésekre van szükség, mert a gazdaságok rendelkezésére álló lakások egyharmada már nem felel meg a követelményeknek, közülük nagyon sokat rövidesen le kell bontani.

az egyre jobban kiépülő egészségügyi hálózat jó eredményeket ér el. az egészségügyi minisztérium 11 állami gazdaságban már lehetőséget adott üzemorvosok alkalmazására. ez a szám azonban kevesnek bizonyult; lényegesen több üzemben kell megszervezni az üzemorvosi rendelést, mert a mezőgazdasági munkák sajátos jellege, a munkahelyi betegségek, valamint a vegyszerek használatából eredő ártalmak, gondos felméréseket és hathatós egészségügyi intézkedéseket sürgetnek. a munkavédelem és a balesetek terén fokozatosan javul a helyzet, ami azt bizonyítja, hogy a MADOSZ szervei és az üzemi munkavédelmi bizottságok eredményesen működnek. három év alatt 20 százalékkal csökkent a balesetek száma, tíz százalékkal kevesebb munkanap esett ki a termelésből. a helyszíni ellenőrzések azonban azt bizonyítják, hogy még mindig akad hiányosság, nemtörődömség, ami közvetve baleseti veszélyt jelent. /folyt.köv./

-27

NA 16²⁰

bb 45. /a mezőgazdaság... 1. folyt./-szb

éppen ezért a szabálysértőkkel szemben az illetékes szervek szigorúan eljárnak. a munkavédelmi előírások megsértésével szemben egy év alatt 800 fegyelmi, 24 szabálysértési, és 23 bünvádi eljárást indítottak, illetve kezdeményeztek.

a miniszteri értekezlet úgy határozott, hogy az állami gazdaságok szociális ellátottságának fejlődését rendszeresen ellenőrzik majd és következetesebb felelősségre vonással igyekeznek elejét venni a gazdaságok közötti, ilyen tekintetben megmutatkozó differenciálódásnak. /mti/

-. -

bb 46. napirenden az ifjúsági törvény - tanácskoztak a villamosenergia ipar fiataljai

t bé/mné szb hgy

1972. június 23.

pénteken a vasas szakszervezet székházában tanácskoztak a villamosenergia iparban dolgozó fiatalok. az eszmecserét a nevezetesen ipari minisztérium hívta össze azzal a céllal, hogy megvitassák az ifjúsági törvény alkalmazását az ágazathoz tartozó vállalatoknál, üzemekben.

szili géza nehézipari miniszterhelyettes hangoztatta, hogy a több mint 11 000 fiatal részese volt azoknak a nagyberuházásoknak, amelyek az egyre növekvő energiaszükséglet kielégítését szolgálják. amint a kisz és a nehézipari minisztérium közötti megállapodást mutatja, az ifjúság védnöksége alatt épülnek tovább új létesítmények, így az új tiszai erőmű, az inotai 200 mw-os gázturbinás csucserőmű és a dunamenti hőerőmű is.

elmondotta a miniszterhelyettes, hogy a nehéziparban a vezetők sorában egyre több a fiatal. e tekintetben bizonyos mértékig elmarad a villamosenergia ipar. beszélt arról is, hogy a következő években egyre nő a villamosenergia szükségletünk. ennek kielégítésére az új erőművek mellett új távvezetésekről is gondoskodni kell. ehhez a munkához is várják a fiatalok segítségét.

a miniszterhelyettes értékelő előadását hozzászólások követték, melynek keretében vállalati igazgatók és kisz-fiatalok, főmérnökök és technikusok mondták el véleményüket. hangoztatták: az ifjúsági törvénytől a villamosenergia iparban dolgozó fiatalok nem kiváltságokat várnak, hanem azt, hogy képességüknek megfelelően vehessenek részt a termelésben és az irányításban. számos javaslat is elhangzott. ezek közül több az iparág fiataljainak szervezettebb összefogását, rendszeres találkozóját sürgeti. eszmecserékre tapasztalatcserékre jó lehetőség van egy nehézipari táborban, amelyek létrehozását kezdeményezték. szó volt a lakásépítkezések segítéséről és arról, hogy milyen lehetőségeket tudnak teremteni a pályakezdő ifjú házaspároknak segítségére. /mti/

-. -

-28-

bb 35. művésztelep sopronban

vid/kz bzs hgy

1972. június 23.

negyven éve minden nyáron művésztelep nyílik a romantikus szépségű sopronban. az ideit pénteken a városi zeneiskolában nyitották meg. az augusztus elsejéig működő művésztelepre az ország minden részéről több turnusban érkeznek a képzőművészek. az első turnusban tizenhárom neves festőművész és szobrász érkezett a városba. alkotásaikból a soproni ünnepi hetek kezdetén kiállítás nyílik „művésztelep 72.” címmel. a kiállítást a soproni festőteremben június 30-án nyitják meg. /mti/

-. -

bb 36. pénteken hazaérkezett berlinből

k jf/mné bzs hgy

1972. június 23.

az az élelmiszer-gazdasági küldöttség, amely dr. Lénárt Lajos mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes vezetésével résztvett a szovjetunió, ndk, bulgária és Magyarország közötti négyoldalú együttműködési közös bizottság munkacsoportjának ülésén. a munkacsoport június 19-23. között a mezőgazdasági termékfeldolgozás és tárolás gépesítéséről, automatizálásáról tanácskozott. /mti/

-. -

bb 37. kristjan eldjarn,

pá bzs hgy

1972. június 23.

az izlandi köztársaság elnöke táviratban mondott köszönetet Losonczi pálnak, az elnöki tanács elnökének izlandi nemzeti ünnepe alkalmából küldött jókívánságaiért. /mti/

-. -

bb 38. berecz andrás

mné bzs hgy

1972. június 23.

festőművész kiállítását a fényes adolf teremben július 2-ig meghosszabbították. /mti/

-. -

- 29 -

NA 1720

NA 1525

bb 39. kádár jános fogadta az olasz kommunista párt küldöttségét

fné bzs hgy

1972. június 23.

kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára fogadta az olasz kommunista párt küldöttségét, amely giorgio napolitano-nak, a párt politikai bizottsága tagjának vezetésével ideológiai, kulturális és tudománypolitikai kérdések tanulmányozására érkezett hazánkba. az elvtársi hangulatu megbeszélésen jelen volt aczél györgy és óvári miklós a központi bizottság titkára. /mt1/

-. -

bb 47. szombathelyen rendezik meg a xiii. biokémiai vándorgyűlést

t bé/mné bzs hgy

1972. június 23.

június 28. és július 1. között szombathelyen rendezik meg a xiii. biokémiai vándorgyűlést a magyar kémikusok egyesülete - jelentették be pénteken a sajtótájékoztatón. ez a vándorgyűlés immár hagyományosan minden évben lehetőséget ad a kutatóknak tapasztalataik cseréjére, az eredmények összegezésére is. a rendszeres találkozóra és véleménycserére azért is szükség van, mert a biokémia korunk egyik legrohamosabban fejlődő tudományága, amelyben szinte évről-évre új, nagyjelentőségű eredmények születnek. ez a tudományág foglalkozik a szervezet életfolyamataiban végbemenő sajtós kémiai változásokkal. elemzi a hormonok, a vitaminok és az enzimek hatásmechanizmusát is. a szombathelyi tanácskozáson 3 öszszefoglaló referátum és 55 előadás hangzik el. foglalkoznak többek között az enzimek kémiájával, a fehérje kémiai kutatások eredményeivel, s beszámolnak a vér biokémiai vizsgálatok újdonságairól is. /mt1/

-. -

bb 48. elkészült az első zöldbab szedő gép

vid/ká bzs hgy

1972. június 23.

a budapesti mezőgazdasági gépgyár megbízásából a zalaegerszegi szállító gépgyárban elkészült az első zöldbab szedő gép. a sorozat első példánya a napokban sikeres termelési próbát tett. a gyártó szakembereken kívül a termelőszövetkezetek és állami gazdaságok szakemberei bírálták a gép munkáját, s azt jónak találták. a zalaegerszegi szállító gépgyárban 2 hónapon belül 15 zöldbab szedő gépet állítanak elő. /mt1/

-. -
- 30 -

NA 1725

bb 49. diplomaosztás debrecenben

vid/kz bzs hgy

1972. június 23.

pénteken a debreceni felsőfoku tanítóképző intézetben 97 hajdu-bihar és békés megyei fiatal kapott diplomát. az idei államvizsga „legrosszabb”, eredménye közepes volt. az új diplomások egyharmadának meg van a munkahelye, sokan már szerződéssel dolgoztak az utolsó félévben könyvtárban, művelődési otthonban. /mt1/

-. -

bb. 50. viz van, de nem használják - ülést tartott a hajdu-bihar megyei öntözési operatív bizottság

vid/kz/rj la

1972. június 23.

több mint negyvenezer liter víz érkezik másodpercenként a keleti főcsatornába a tiszavasvári zsilipnél - állapították meg a hajdu-bihar megyei öntözési operatív bizottság pénteken megtartott ülésén. a száz kilométer hosszú főcsatorna és a hozzákapcsolódó együttesen ezer kilométer hosszú csatorna rendszer állandóan telített, s biztosítva van az utánpótlás is. az ezzel adott lehetőséget azonban még mindig nem használják ki a gazdaságok. a vidék hetvenöt öntözésre berendezett közös gazdasága közül mindössze tizenhat használja ki a maximumán a berendezéseket. a 39.000 hektárnyi öntözésre leszerződött területből még csak mintegy huszezer hektár kapott mesterséges csapadékot, noha az időjárás tavaly ősz óta több mint 150 milliméter csapadékkal adós a hajduságban. megnövelné az öntözéskapacitást az éjszakai üzemeltetés is, erre azonban csak néhány helyen van példa.

a megyei operatív bizottság úgy határozott: azoknak a gazdaságoknak a vezetőit, ahol nem használják ki a rendkívül aszályos esztendőben az öntözési lehetőségeket, beszámoltatják a lemaradás okairól. /mt1/

-. -

17.05 rj

- 31 -

NA 1730

bb 51. aláírták a magyar - marokkói vegyesbizottság jegyzőkönyvét

t sl/fné bzs la

1972. június 23.

dr. szalai béla külkereskedelmi miniszterhelyettes és mohammed belkhayat marokkói ipari, kereskedelmi, bányai és tengerhajózási miniszterhelyettes pénteken a külkereskedelmi minisztériumban aláírta a magyar-marokkói kereskedelmi vegyesbizottság jegyzőkönyvét.

a vegyesbizottság június 20-23 között budapesten az árucsereforgalom továbbfejlesztéséről tárgyalt. megállapították, hogy a kölcsönös érdekeket szolgáló dinamikus együttműködésnek konkrét és reális lehetőségei vannak.

a pénteken aláírt jegyzőkönyvben hosszulejratúvá alakították át és 1975. december 31-ig meghosszabbították a korábban aláírt kereskedelmi és fizetési megállapodásokat. kibővítették az árucsereforgalmat szabályozó árulistákat, külön okmányban rögzítették a gazdasági és műszaki együttműködés főbb irányait, s meghatározták, hogy milyen intézkedések szükségesek az együttműködés fejlesztésére. /mtu1/

--

bb. 52. emlékművet állítottak bogdanich imre daniel csillagásznak

t/bé/pá/rj la

1972. június 23.

pénteken az egykori uránia csillagvizsgáló udvarán, a gellért hegyen felavatták bogdanich imre daniel nagynevű csillagász emlékművét, amelyet a geodéziai és kartográfiai egyesület és a magyar tudományos akadémia csillagvizsgáló intézete állított fel. a bensőséges ünnepségen megemlékeztek az uránia csillagvizsgáló egykori helyettes igazgatójának gazdag munkásságáról. /mt1/

--

NA 1825

bb. 53. dr. sik endre,

mné/rj la

1972. június 23.

az országos béketanács elnöke fogadta dinh ba thi-t, a dél-vietnami köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának budapesti nagykövétét, a párizsban tárgyaló délvietnami delegáció helyettes vezetőjét. a megbeszélésen résztvett sebestyén nándorné, az országos béketanács főtitkára. a találkozón véleményt cseréltek a nemzetközi helyzet aktuális kérdéseiről és ezen belül a jelenlegi indoknai helyzetről. az országos béketanács vezetői tájékoztatták a nagykövetet a magyar békemozgalom terveiről és az indoknára vonatkozó genfi egyezmények évfordulójával összefüggő akciókról. /mt1/

--

bb. 54. a sobieski emléktúra esztergomban

vid/kz/rj la

1972. június 23.

magyar-Lengyel baráti találkozót rendeztek pénteken az esztergomi petőfi művelődési központban. ott fogadták a város vezetői a dunai sobieski emléktúra magyar és lengyel részvevőit. a dunaparti városban 39 évvel ezelőtt avatták fel a párkányi csatában győztes sobieski jános lengyel király emlékművét. a város felszabadításáért vívott küzdelmekkel kezdődött az a több éves hadjárat, amely felszabadította Magyarországot a török uralom alól. az emlékmű felállításának évében rendezték meg az első sobieski emléktúrát a dunán. a hagyományossá vált rendezvénynek a második világháború véget vetett, de néhány évvel ezelőtt ismét felelevenítették. így ezuttal a 14. emléktúrára került sor. a baráti találkozó részvevői és a város vezetői megkoszorúzták az erzsébet parkban lévő emlékművet, majd a vendégek megtekintették a várost. a több mint 130 vízijárművel álló karaván, amelyen csaknem 350-en utaznak, szombat reggel folytatja útját a fővárosba. közben több helyen kikötnek az evezősök és megismerkednek a környék nevezetességeivel. /mt1/

--

NA 1825

bb. 55. átadták az első magyar-jugoszláv közös vasuti határállomást

vid/mné/rj kz la

1972. június 23.

pénteken gyékényesen átadták rendeltetésének az első magyar-jugoszláv közös vasuti határállomást. az ünnepségen jelen volt dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter, blagoje popov, a jugoszláv szocialista szövetségi köztársaság közlekedés és postaügyi államtitkára, dr. mézáros károly miniszterhelyettes, a MÁV vezérigazgatója, dr. ziga vodusek, jugoszlávia budapesti nagykövete, tóth Elek, a magyar népköztársaság belgrádi nagykövete, a határőrség, a vám és pénzügyőrség, a belügyminisztérium, a pécsi MÁV igazgatóság, valamint somogy és baranya megye párt- és állami szerveinek képviselői. dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter, valamint blagoje popov, a jugoszláv szocialista szövetségi köztársaság közlekedés és postaügyi államtitkára mondott ünnepi beszédet, s adta át üzemeltetésre a közös határállomást dr. szabó tibornak, a pécsi MÁV igazgatóság vezetőjének, valamint joakim crnosia-nak, a zágrábi vasuti szállítási vállalat főigazgatójának.

az első közös magyar-jugoszláv vasuti határállomás nemcsak a két állam vasuti forgalmát javítja, de döntő hatása lehet a környező országok személy-, áru- és tranzitforgalmának bonyolítására is. az állomás létrehozására mintegy 23 millió forintot költöttek. a következőkben gyékényesen közösen történik a vámvizsgálat, az utasok utlevelének ellenőrzése, az áruk átadása, az egészségügyi és növényvédelmi vizsgálat. mindez jelentős mértékben meggyorsítja, csaknem felére csökkenti a tartózkodási időt az állomáson. /mti/

--

bb. 56. tragédia az m-7-en - elaludt a sofőr

1/gba/rj la

1972. június 23.

elaludt vezetés közben fejér megyében baracska határában az m-7-es uton batki jános 25 éves gépkocsivezető erdőtelki lakos és átért az utat menetirány szerinti bal oldalára, ahol neki-ütközött egy vele szemben szabályosan közlekedő tehergépkocsinak. a szabályosan közlekedő tehergépkocsi pótkocsiját leszakította, majd összeütközött egy szintén szembe szabályosan közlekedő wartburg személygépkocsival. a baleset következtében a személygépkocsi vezetője, dr. patkó jános 35 éves főiskolai tanár, budapesti lakos a helyszínen meghalt, utasa dr. patkó jánosné 31 éves laboráns budapesti lakos a kórházba szállítás után meghalt. batki jános ellen előzetes letartóztatás mellett eljárást indítottak. /mti/

--

18.25 rj

N¹ 1870

- 34 -

bb. 57. huszonöt éves a békéscsabai balassi bálint nemzetiségi táncgyűttes

vid/kz/rj la

1972. június 23.

fennállásának negyedszázados évfordulóját ünnepli a többszörösen kitüntetett békéscsabai balassi bálint nemzetiségi együttes. a jubileumra egész estét betöltő új műsort állítottak össze. elsőként pénteken békéscsabán, a kulich gyula ifjúsági és utörőház koncerttermében mutatták be a III. nemzetközi bábfesztivál vendégeinek. magyar, szlovák, román népitáncok és népdalok mellett több megzenésített petőfi versre komponált táncjátékot is előadtak. a nemzetközi hírnévnek örvendő együttes új műsora nagy sikert aratott. /mti/

--

bb 58. közlekedési balesetek

1 ba/mné bzs la

1972. június 23.

felborult pótkocsis vontatójával vas megyében velem községben funtek józsef 43 éves vontatóvezető, váti lakos, miközben közúzalékot terített az útra. a vontató vezetője a helyszínen meghalt.

a megengedettnél gyorsabban vezette segédmotoros kerékpárját pápa belterületén horváth gyula 52 éves művezető, pápai lakos és nekiütközött egy vele szemben szabályosan közlekedő tehergépkocsinak. horváth gyula a helyszínen meghalt.

halálra gázolta egy tehervonat borsod megyében a putnoki vasutállomáson demeter lászló 75 éves nyugdíjas, sajtóvándor lakost, aki tiltott helyen ment át a síneken.

nem adta meg az elsőbbséget a II. kerület frankel leó utca és bodrog utca kereszteződésében személygépkocsijával nagy ferenc 44 éves főkönyvelő, budapesti lakos és összeütközött a herpai károly 23 éves technikus, szentendrei lakos által vezetett motorkerékpárral. herpai károlyt a mentők súlyos, nem életveszélyes sérüléssel kórházba szállították.

szabálytalanul került egy balra kanyarodó tehergépkocsit budapestben a IX. kerület soroksári ut 110. sz. ház előtt személygépkocsijával galambos Antal 31 éves üzletvezetőhelyettes, budapesti lakos és nekiütközött egy tehergépkocsinak. a szabálytalanul közlekedő gépkocsivezetőt súlyos sérüléssel szállították kórházba.

/folyt. köv./
19.03/bzs

- 35 -

N¹ 1920

bb 58. /közlekedési ... 1. folyt./bzs

figyelmetlenül kerékpározott a XXI. kerület maros u. 2. sz. előtt káta lászló 11 éves tanuló, budapesti lakos és elütötte plézer ferencné 70 éves nyugdíjast, aki súlyosan megsérült.

nem adta meg az elsőbbséget tehergépkocsijával a 111. kerület lajos utca és cserepes utca kereszteződésében. billege lajos ottó 32 éves gépkocsivezető, budapesti lakos és nekiütközött egy motorkerékpárnak, amelyet bády béla 49 éves lelkész, budapesti lakos vezetett. a motorkerékpárost súlyos sérüléssel szállították kórházba. /mt1/

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bb 56. sz. hírünket /tragédia az m-7-en .../

v i s s z a v o n j u k ,

mert csütörtökön bb. 14. sz. hírünkben már közöltük. /mt1/

bb 59. auber bemutató az állami deryné színházban

t m bzs la

1972. június 23.

évadzáró bemutatót tartott pénteken este az állami deryné színház. a kulich gyula téri színházban auber „hét erdő ördöge”, /fra diavolo/ című kétrészes, vidám daljátéka került a nézők elé. eugene scribe szövegkönyvét szentgyörgyi pál ültette magyar nyelvre, s fischer sándor dolgozta át. a muzsikát németh amadé alkalmazta kamarazenekarra. a bemutatót lászló endre vezényelte. a rendező kertész lászló jászai-díjas.

a hét erdő ördöge vidéki előadásorozatának első állomása szombaton tassa község lesz. /mt1/

19.07/bzs

- 36 -

NA 1920

bb 60. ankét a balatoni viharjelzésről

mmé bzs la

1972. június 23.

a magyar meteorológiai társaság a központi előrejelző intézet közreműködésével pénteken siófokon ankétot rendezett a balatoni viharjelzésről. előadások hangzottak el a balatoni viharjelzés helyzetéről, a vízirendészeti és vízi közlekedési feladatok ellátásáról. az előadások után vitát rendeztek és egyben ajánlásokat terjesztettek elő a résztvevők a balatoni viharjelzés jövőjéről. egyöntetűen megállapították, hogy mivel a jelenlegi riasztási rendszer már elavult, szükség van annak korszerűsítésére és műszaki fejlesztésére. /mt1/

bb 61. ünnepélyes zászlófelvonás a debreceni úttörő olimpián

vid bzs la

1972. június 23.

június 24. és július 1. között debrecenben rendezik meg a VIII. nyári úttörő olimpia országos döntőit.

az egyhetes esemény sorozat pénteken délután ünnepélyes zászlófelvonással kezdődött. a nagytemplom előtti téren, a kossuth szobor előtt sorakoztak fel az ország valamennyi megyéjének és a fővárosnak úttörő sportolói, az úttörő nyári olimpia védnökei. az ünnepélyes megnyitón résztvett sikula györgy, és gál istván kiss imre, a megyei tanács alelnöke.

dr. ács istván, debrecen megyei város tanácsának elnöke köszöntötte az úttörő olimpia valamennyi résztvevőjét, majd a himnusz hangjai mellett vonták fel az egyenruhás sportolók az olimpia és debrecen város kék-sárga zászlaja mellé valamennyi megye zászlaját a kossuth szobor előtt felállított árbócokra. /mt1/

bb 62. időjárásjelentés

mmé bzs la

1972. június 23.

a meteorológiai intézet jelenti június 23-án pénteken 19 órakor:

a nagy meleg mérséklődik

felhőátvonulások, szórványosan kialakuló záporral, zivattal, mérsékelt, napközben megélénkülő, zivatar idején átmenetileg megerősödő nyugati, északnyugati szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton: 22-27 fok között. /mt1/

19.40/bzs

- 37 -

NA 1950

bb 63. szófiába utazott a magyar állami operaház balettegyüttese
- bemutató szófiában és várnában

t nn/pá bzs la

1972. június 23.

pénteken az esti órákban szófiába utazott a magyar állami operaház mintegy 140 tagu balettegyüttese. a bulgáriai vendégjátékról kun zsuzsa kossuth-díjas kiváló művész a következőket nyilatkozta a ferihegyi repülőtéren az mti munkatársának.

- együttesünk már járt egyszer a baráti szocialista országban, ahol nagy sikert arattunk koncert-műsorunkkal, illetve a csodálatos mandarinnal és a giselle-lel. ilyenkor mindig fokozottabb a várakozás, ezért talán mi is nagyobb felkészüléssel, lelkesedéssel várjuk a találkozást a szakértő bolgár közönséggel. együttesünk június 26-án és 27-én szófiában a spartacus című balettet mutatja be, július 2-án és 3-án pedig várnában az ottani nemzetközi balettfesztiválon egy koncert-összeállítással jelentkezik. ennek műsorán többek között részletek szerepelnek hacsaturján gajane és spartacus címűéből, a rosszul őrzött lányból, millöcker koldusdiákjából.

magam ötödik alkalommal látogatok bolgár barátainkhoz. különösen emlékezetes számomra 1960-as turném, amikor fülöp viktorral a hattyuk tava és a bahcsiszteráji szökőkút szerepeit táncoltuk. várnában először mint zsűritag mutatkoztam be, holott még mint versenyző is indulhattam volna az immár hagyományos táncos-seregszemlén. egyébként nyáron fertőrákoson két koncerten lépek fel a barlang-színházban. ezt a programunkat seregi lászló koreográfiáiból állítottuk össze. ezután szegeden az ünnepi játékokon szerepelek, majd augusztus 19-én ausztráliába utazok egy hónapra, ahol a giselle címszerepét táncolom a sydney-i festival balett együttese élén. /mti/

-. -

-38-

v é g e

M 2055

bb 64. a magyar szovjet baráti társaság meghívására

bh la

1972. június 23.

pénteken budapestre érkezett v.m. dmitruk, a szovjet baráti társaságok szövetsége ukrán tagozatának elnöke, az ukrán szszk legfelső tanácsának tagja. a vendéget a nyugati pályaudvaron nagy mária, az mszbt főtitkára fogadta. ott volt i.i. bagyul, a budapesti szovjet nagykövetség első titkára. /mti/

21 05

-39-

- v é g e -

MUNKASZÁM:

A 21

FELVÉTEL:

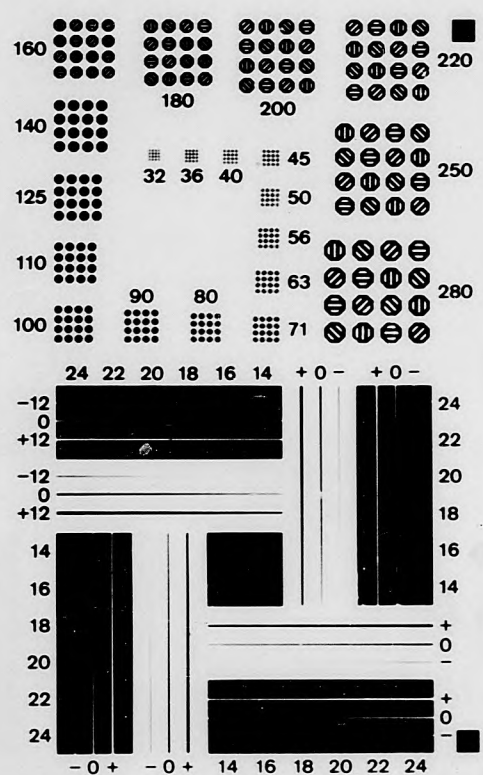
678

Készítette:

STROHNE

OSZK.

1992

1:10

FOLYTATÁS